Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR. 3 96. ÅRGANG 9. FEBRUAR - 22. FEBRUAR 2010

6 BLODIG BUSINESS
ETIKK-VERSTING PROFILERES PÅ NTNU

8:
AKADEMISK TENKETANK PÅ NTNU

38:
TETTERE SPONSORSAMARBEID

24
Reportasje

(Foto: Simen Maske)

Slå ham i skrittet, press hodet hans bakover slik at han faller i bakken. Spark ham mens han ligger nede. Pass på å trykke inn øynene når du presser hodet bakover. Og treff skrittet!

8 **Nyhet**
Vil samle verdens beste hjerner i Trondheim

20 **Meninger**
Norge trenger flere månelandinger

38 **Kultur**
Sponsorene involverer seg stadig mer i festivalene

03 Leder
03 Nyhetskommentar
05 Siden sist
06 Omstridt bedrift profileres på NTNU
08 Internasjonal tankesmie i Trondheim
10 – Svak miljøinnsats
12 Lokker med usunne matvarer
13 Få egenmeldte seg
14 Forskningsfunn: Fra pekestokk til Ipod
16 Transit: Sri Lanka
18 Dagsorden: Iran
20 Meninger
22 Kronikk: Papirforbruk
24 Slagkraftig skjenkebevilgning
28 John Erling Vinnem aka Johnny Love
32 Den siste mohikaner
34 Avskjed på rosa papir
36 Kulturkommentar: Kjendisveldedighet
37 Kulturpuls - lest og hørt
38 Sponsorene og festivalene knytter bånd
40 UKA 2011 står i fare
44 Provokativ videokunst i trondheim
45 Avant Garden åpner teaterkafé
47 Kulturprofilen: Casiokids
48 Kulturtegn: Klær og makt
50 Anmeldelser
53 Kulturkalenderen

Under Dusken
Elgesetergate 1, 7030 Trondheim

Tlf: 73 53 18 13
Fax: 73 89 96 71
E-post: ud@underdusken.no
annonse@underdusken.no
Kontortid: 9 - 16, Lucas-bygget, Singsakerbakken 2e

Under Dusken er et selvstendig organ for studenter, utgitt i Trondheim av AS Mediastud. Under Dusken blir delt ut gratis på lærestedet i Trondheim med medlemsrett i Studentersamfundet. Under Dusken kommer ut åtte ganger i semesteret. Redaktøren velger selv sin redaksjon.

Under Dusken arbeider etter reglene i Vær Varsom-plakaten for god presseskikk. De som føler seg urettmessig rammet av omtale i avisen, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

REDAKSJON

ANSVARLIG REDAKTØR
Anne Skalleberg Gjerde, tlf: 91 12 23 28

DAGLIG LEDER
Karina Iren Nilsen, tlf: 97 43 82 75

GRAFISK ANSVARLIG
Kristin Nymo Malvik, tlf: 90 51 00 75

NYHETSREDAKTØR
Hanne Brønmo, tlf: 90 55 97 64

REPORTASJEREDAKTØR
Karoline Marie Aursland, tlf: 97 77 37 24

KULTURREDAKTØR
Sveinung Wålengen, tlf: 41 42 84 17

NETTREDAKTØR
Thomas Solberg, tlf: 92 03 39 90

FOTOREDAKTØR
Eivind Sponga, tlf: 48 11 15 63

MARKEDSANSVARLIG
Leni Larsen Marøen, tlf: 95 23 57 01

KRONIKK- OG DEBATTANSVARLIG
Anne Skalleberg Gjerde, tlf: 91 12 23 28

ØKONOMISJEF
Marte Rosenvinge Ervik, tlf: 91 56 49 26

MASKINIST
Marvin Bredal Lillehaug, tlf: 41 16 02 21

JOURNALISTER
Ann-Helen Kjøde, Atli Bjarnason, Eline Eidvin, Eline Sommerstad, Henrik Sigstad, Hilde Ørbo, John Thomas Silseth Aarø, Jonas Gaston Kristensen, Jonathan Økland Torstensen, Jørn Henriksen Skjærpe, Karoline Guren, Krista Indrehus, Line Hammeren, Maria Laila Lindberg, Markus Tobiassen, Marthe Rosenvinge Ervik, Tharald Giæver , Christian Preben Bang, Silje Thjømøe, Amanda Larimore, Visahan Koneswaran, Eline Baalsrud Lundh, Eirin Stensønes, Henriette Risvoll, Erik Meling Sele, Hanne Grydeland, Yngvil Bjellaanes, Lars Vingelsgård og Marie Rustad

FOTOGRAFER
Bendik Laukeland Knapstad, Christina Undrum Andersen, Helene Edvardsen, Severin Sadjina, Christian Selen, Eirik Indergaard, Lars Erlend Leganger og Torje Næss,

ILLUSTRATØRER
Asbjørn Hammervik Flø, Jesper Kjerland Grieg, Kristine Hovemoen Solli, Lisa Solem Sæter, Truls Aastebøl og Øyvind Kvarme

GRAFISKE MEDARBEIDERE
Tor Arve Grotle (nyhet), Katrine Elise Pedersen (kultur), Thea Gunnes (reportasje), Henning Smistad, Stine Krogh Hagen og Line Skjærvik

ANNONSE OG MARKEDSFØRING
Anna Jørgensdotter Svisdal, Lone Lossius, Anders Ballari, Sigurd Buskov og Sinthuja Sriharan

DATA
Håvar Aambø Fosstveit, Jan-Preben Mossin, Benjamin Bjørnseth, Magnus Kirø, Magnus Westergaard og Johnny Liabø

KORREKTUR
David Bach, Bjørn Grimsmo, Pia Farstad Eriksen, Per Magnus Riseng, Joakim Ziegler Gusland, Marius Nyheim Kristoffersen, Christian Eriksen.

OMSLAGSFOTO
Eivind Sponga

DESIGNMAL
Ingrid Elise Kirknes / mustasj.no

TRYKK
Trykkpartner Grytting

Björnen. Örnen. Räven. Uglan. Krabban. Räkan. Varjen. Bikkjen.

Griper ikke muligheten

LEDER

Det var jubel i samfunnsvitenskapelige kretser da det regjeringsutnevnte klimautvalget Klima21 1. februar overleverte sin rapport til forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland 1. I rapporten «Kunnskap for klima» etterlyser styringsgruppen for utvalget, med Siri Hatlen i spissen, en satsing på, og involvering av, samfunnsviterne.

En av hovedkonklusjonene i rapporten er at behovet for mer kunnskap om konsekvenser av klimaendringene, og hvordan samfunn og ulike næringer skal tilpasse seg disse, må dekkes bedre. Derfor anbefaler klimautvalget at den raskeste veksten i budsjettene bør komme i den samfunnsvitenskapelige forskningen.

Én strategi som trekkes fram, i tillegg til anbefalingen om å øke statsbudsjettbevilgningene til klimaforskning med én milliard innen 2015, er en etablering av samfunnsvitenskapelige forskningssentre.

Tora Aasland, som selv bestilte Klima21-strategien, ville imidlertid ikke love annet enn å «holde sterkt trykk på saken» da hun fikk overlevert rapporten.

Da er det lett å tenke slik prodekan Marianne Lien ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved UiO gjør: Både styrking av samfunnsvitenskapelig og tverrfaglig forskning på klimafeltet har vært nevnt i mange år, men har manglet oppfølging i form av konkrete bevilgninger.

Da forskningsmeldingen «Klima for forskning» ble presentert i april i fjor, måtte Aasland tåle hard skyts fra alle hold - nettopp fordi meldingen manglet konkrete tiltak, ambisjoner og forpliktelser. Spesielt forskere innen samfunnsvitenskapelige fag og humaniora følte seg utelatt.

Dekan Kathrine Skretting ved Historisk-filosofisk fakultet ved NTNU uttrykte i den forbindelse frykt for at humaniora-forskere i beste fall kun blir haleheng til de teknisk-naturvitenskapelige forskningsprosjektene. Klima21-utvalgets forslag om samfunnsvitenskapelige klimaforskningssentre er derfor en sjeldent positiv og velkommen satsning. Om forslagene skal gjennomføres, må de imidlertid følges opp av mer konkrete tiltak enn hva som er tilfellet med målene i forskningsmeldingen.

Men når ministeren kun vier forslaget et «sterkt trykk», er det dessverre mye som tyder på utvalgets gode, ambisiøse anbefalinger er bortkastet arbeid.

****

Onsdag 10. februar skal den nye Samfundet-lederen velges av Storsalen på Samfundet. Samme sted, dagen etter, skal Velferdstinget velge studentrepresentanter til konsernstyret i SiT og styrene i SiT Service. Og den 23. februar er det duket for valg av UKE-sjef for 2011. Møt opp!

(Illustrasjon: Lisa Solem Sæter)

Diagnose: Velferdskåt

Det er langt mellom modige politikere i sykelønnsdebatten.

Christian Preben Bang
Nyhetsjournalist

KOMMENTAR

Det er en kjent fortelling. Reform av sykelønnsordningen blir foreslått. Man vil få ned sykefraværet i en økonomi som skriker etter arbeidskraft. Venstresiden bærer seg. Høyresiden mumler et eller annet om noen tiltak. LO sier blankt nei til kutt. LO gjør jobben sin. Politikerne ikke.

Manglende arbeidsmoral

Situasjonen: Sykefraværet økte med elleve prosent det siste året. Og det var allerede høyt. Vi har blant verdens høyeste fravær, og du får full lønn fra første dag du er syk. Samtidig er det legene, altså i praksis ofte pasienten selv, som bestemmer lengden på sykefraværet. Slikt koster. Både for arbeidsgiver og for staten.

Stoltenberg tar ansvar og ser til Sverige, hvor sykefraværet synker og nå er en tredjedel av det norske. Kanskje kan noen av Moderaternas tiltak gjennomføres i Norge? Stoltenbergs meningsmotstandere, på den annen side, mener det ikke er behov for svenske tiltak. Vi trenger ikke karensdager eller offentlig kontroll av sykemeldinger. De forklarer det lave svenske fraværet med høy arbeidsledighet, som medfører at de sykeste ikke er i jobb og dermed ikke virker inn på fraværsstatistikken. De har delvis rett.

Men det er ikke hele forklaringen. I en gjennomsnittsuke i år 2000, da sykefraværet var omtrent som i dag, var 1,5 prosent av den danske arbeidsstokken helt borte fra jobb. I Norge var tallet fire prosent, klart høyest i Europa. Den norske arbeidslediheten var knapt to prosentpoeng lavere. Det er ikke urimelig å foreslå arbeidsmoral som en mulig forklaring. Og hvorfor skal folk med dårlig arbeidsmoral ha full «lønn»?

Samfunnets rolle

Debatten om sykelønn og sykefravær er omfattende. Datamaterialet er så overveldende, sammenhengene så mange, at det i mangel av en doktorgrad i statistisk analyse kanskje er bedre å se på debatten annetstedsfra. Hva er samfunnets oppgave?

Et godt samfunn skal hjelpe deg når du trenger det. Men et system som løssluppent deler ut penger, da også til folk som kunne klart seg uten, skaper dårlig kultur. For med bredpenslede statlige ordninger fremmedgjøres vi fra den sosiale hjelpen. Det er ikke lenger det varme fellesskapet, samfunnet, som hjelper deg fordi du virkelig trenger det. Nei, overføringene kommer fra noe vi kaller for Staten. Som er et kaldt begrep, ikke noe vi har et personlig forhold til. Da er veien kort til å unne seg litt mer støtte. Selv når du ikke trenger det.

Og pengene fra Nav kommer ikke fra noe magisk eventyrland. De kommer fra naboen. I beste fall fra Nordsjøen. Og i verste fall tar vi penger fra de som virkelig trenger samfunnets hjelp. Det er uansett ingen menneskerett å få like godt betalt for å være syk som for å jobbe.

Mot til å kutte

Sykefraværet må ned. Da må vi lage ordninger som hjelper de trengende, uten å gi resten av oss insentiver til latskap. Og skal det gjøres må politikerne tørre å diskutere. På ordentlig. Så lenge venstre- og høyresiden holdes som gissel av fagforeningene og en velferdskåt norsk befolkning kommer vi ingen vei. De må ha mot til å foreslå endringer. Mot til å kutte i sykelønna. Og til å følge svenskene. Selv om det er ubehagelig. For politikk bør dreie seg om å lede. Ikke bare om å følge folkets, eller fagforeningenes befaling.

Grønne muligheter

Skanska vil sette standarden for miljøriktig bygging innen bransjen. Vi har muligheter for deg som velger grønt og som ønsker å jobbe med fremtidens løsninger. Se mer om hva vi kan tilby studenter og nyansatte på våre nettsider.

SKANSKA

www.skanska.no

SIDEN SIST

Dette har hendt:

KUTTER TAKSTEN: Lånekassen skal gjøre det lettere for studenter å komme i kontakt med kundebehandlere. *(flick.com/Daniel Catt)*

Vil ikke ha flere universiteter

Stortingsrepresentant Tord Lien (Frp) mener Norge har mange nok universiteter, og at dagens studieinstitusjoner heller må styrkes, skriver adressa.no. Han mener det bare er universitene i Oslo, Trondheim og Bergen som holder mål.

– De universitetene vi har, må styrkes for å nå opp i internasjonal konkurranse. Dagens høyskoler må fokusere på den viktige profesjonsutdanningen. De bør ikke strebe etter å bli universiteter, sier Lien til Avisenes Nyhetsbyrå (ANB).

Ni juksere tatt ved NTNU

Etter høstens eksamensrunde er ni studenter ved universitetet mistenkt for juks, skriver Universitetsavisa. I løpet av februar vil klagenemda fatte vedtak i de ni sakene, som gjelder manglende kildehenvisninger ved hjemmeeksamener og bruk av ulovlige hjelpemidler ved eksamen.

– Vi skjerper inn ytterligere foran vårens eksamener, varsler seksjonssjef Knut Veium til avisa.

Studiedirektør Anne Rossvoll mener det er svært viktig å opprettholde tilliten til eksamensavviklingen ved NTNU, og vil jobbe for å unngå rykter om at det er lett å jukse ved NTNU. Les mer om saken på underdusken.no.

Fra professor til student

Historiker Arnved Nedkvitne blir nå enkeltemnestudent ved Universitetet i Oslo (UiO) etter at hans tidligere arbeidsplass sparket ham fra universitetet etter en langvarig konflikt. Selv frykter han at dommen kan gå utover kvaliteten ved UiO.

– Stadig flere er redde for å si noe i frykt for å bli møtt med sanksjoner. Ved toppuniversitetene utenlands har professorer mye større innflytelse og blir gitt kanaler der de kan bli hørt. Slik er det ikke ved UiO, og det fører til dårligere kvalitet, sier den avskjedigede professoren til Universitas.

Professoren har bestemt seg for ikke å anke dommen.

– Jeg er arbeidsløs og har ikke råd til å gå videre med en anke alene, sier Nedkvitne, som til nå har fått økonomisk støtte gjennom Forskerforbundet.

Deltidsjobb bra for studiene

En trivselsundersøkelse gjennomført av UiB viser at frafallet fra universitetet er mindre blant dem som har deltidsjobb enn blant de som ikke har.

– Mange tror at ved å jobbe deltid får en ikke prioritert studiene. Denne undersøkelsen viser at dette ikke er tilfellet, forteller Kuvvet Atakan, viserektor for utdanning ved Universitetet i Bergen (UiB).

Leder Synnøve Skaar ved Studentparlamentet UiB, tror derimot at det ligger en annen forklaring på hvorfor flere som hopper av studiene blant de som ikke har deltidsjobb.

– Jeg tror frafallet skyldes at de som ikke har deltidsjobb får for lite å leve på av studiestøtten alene, sier hun.

Lånekassen kutter taksten

Etter årelang kritikk for dårlig og dyr telefonservice, skifter Lånekassen nå til vanlig bytakst. Det vil også være mulig å ringe via Skype for utvekslingstudenter som er bosatt i utlandet.

– Det har vært mye oppmerksomhet rundt ventetiden på våre telefontjenester. Vi jobber stadig for å yte bedre service. Først og fremst jobber vi med å fjerne årsakene til at brukerne har behov for å ringe oss. Dette har vi i stor grad lykkes med, sier kundetjenestedirektør Ingunn Cowan i Lånekassen til Aftenposten.

2005 hadde Lånekassen 1,5 millioner anrop i året, i 2009 var antallet redusert til 460000.

UNIVERSITAS/OSLO

Hausmania kan bli studentboliger

Oslo kommune ønsker å selge de okkuperte bygårdene til studentsamskipnadene og dermed kaste ut okkupantene. Beboerne i bygningene er medlemmer av Leieboerforeningen og har kontaktet advokat.

– Han mener vi har opparbeidet oss boligrett i og med at vi har vært i kontinuerlige kontraktforhandlinger med kommunen i ti år. Nå blir vi behandlet som om vi nettopp vandret inn med soveposen under armen, sier Nina Huse, beboer i Hausmannsgate 40.

Mens OAS har søkt om midler til prosjektet, har Studentskipnaden i Oslo (SiO) på sin side takket nei.

– Vi er i utgangspunktet positive til flere studentboliger. Men i denne saken vet vi at to av bygningene allerede er bebodd av boligaktivister, sier hovedstyreleder i SiO, Fredrik Øren Refsnes.

STUDVEST/BERGEN

Vil legge om opptaksordningen

Ledelsen ved det psykologiske fakultet i Bergen ønsker å legge om opptaksordningen for psykologistudier, slik at man tas opp til profesjonsstudiet på bakgrunn av karakterer fra videregående skole. Universitetet i Oslo har hatt denne ordningen siden 2008.

– Det er et problem at innholdet i årsstudiet er ulikt fra sted til sted. Vi risikerer at studentene ved bytte av lærested har store kunnskapshull, eller at det blir mye repetisjon, sier dekan ved Det psykologiske fakultet Gerd Kvale.

Studentparlamentsrepresentant Lars Arnesen er uenig med dekanen.

– Oslo har vist gode resultater med direkteopptak, men jeg synes det er et tynt argument, siden de ikke har fått gjennomført et kull ennå, sier Arnesen.

Omstridt bedrift profileres på NTNU

ØNSKER BOIKOTT: Nestleder Anita Hvam Michelsen i Saih Trondheim håper NTNU tar ansvar og nekter det omstridte selskapet Fugro å ha stand under næringslivsdagene.

Under Næringslivsdagene på NTNU har studentorganisasjonen IAESTE invitert et selskap som opptrer i strid med Utenriksdepartementets etiske føringer.

NÆRINGSLIV

TEKST: **Hanne Brønmo**
hannebron@underdusken.no
FOTO: **Christian Selen**

Selskapet Fugro har blitt invitert til å ha stand på campus under Næringslivsdagene på NTNU 9.-11. februar. Selskapets virksomhet er etisk omstridt, blant annet har de tatt del i seismiske oljeundersøkelser utenfor kysten av Vest-Sahara, på oppdrag av marokkanske myndigheter som okkuperer landet.

Selskapet hadde også stand under arbeidslivsdagene ved Universitetet i Oslo (UiO) i høst, noe som vakte stor oppmerksomhet.

4. februar i år valgte imidlertid ledelsen ved UiO å nekte Fugro tilgang på IAESTEs næringslivsdag etter press fra blant annet Saih. «Fugros virksomhet er omstridt og universitetsledelsen ønsker derfor ikke at de skal være representert på næringslivsdagene» het det på en lapp, signert universitetsledelsen, som hang på den tomme standen på Blindern.

Håper på boikott

Nestleder Anita Hvam Michelsen i Saih Trondheim forteller at organisasjonen er skuffet over at Fugro ble invitert til næringslivsdagene.

– Etter furoren som oppstod i Oslo, overrasker det oss at NTNU synes det er legitimt å invitere et selskap som opptrer i strid med Folkeretten, FNs juridiske råd og føringer fra Utenriksdepartementet, sier hun.

Hvam Michelsen oppfordrer NTNU til å følge UiOs eksempel fra tidligere denne måneden.

– Vi håper universitetsledelsen ved NTNU også tar ansvar og nekter dem tilgang på arrangementet, sier hun.

Saih mener at et eventuelt oljefunn utenfor kysten av Vest-Sahara vil være et økonomisk insentiv for at Marokko skal fortsette okkupasjonen og undertrykkingen av saharawierne.

– Ved å drive oljeleting i dette området bidrar de til å opprettholde okkupasjonen i landet, mener Hvam Michelsen.

– NTNUs ansvar

Studentorganisasjonen IAESTE står som arrangør av Næringslivsdagene. Leder Synnøve Flesland for IAESTEs næringslivsdager forteller at de foretok en vurdering av hvorvidt selskapet skulle få komme på Næringslivsdagene etter at de fikk kjennskap til selskapets virksomhet.

– Vi bestemte oss for å legge føringene til etikkrådet til Statens pensjonsfond utland til grunn for avgjørelsen. Så lenge de har valgt ikke å utelukke selskapet fra fondets investeringsunivers, mener vi det er legitimt å invitere dem til Næringslivsdagene, sier hun.

Flesland mener det er opp til NTNU å bestemme retningslinjer med tanke på kontroll av aktuelle bedrifters etiske profil.

– Vi ser at det er en vanskelig problemstilling, men valgte i denne omgang å følge de samme retningslinjene som etikkrådet til pensjonsfondet, sier hun.

Hvam Michelsen i Saih mener selskapet burde stått på etikkrådets liste.

– Bedrifter som bidrar til å undertrykke en hel befolkning og et land burde helt klart hatt navnet sitt på den listen.

Ansvar og plikt

Leder Amund Aarvelta ved Studenttinget NTNU har ikke kjennskap til saken og ønsker ikke å kommentere den spesielt. Men han mener universitetene har et ansvar og plikt i forhold til å stille spørsmål rundt etisk problematiske samfunnsområder.

– Det er en diskusjon som er relevant å ta for NTNU, og det er universitetets rett og plikt til å ta etiske standpunkt, sier han.

Det har ikke lyktes Under Dusken å få en kommentar fra Fugro. Rektor Torbjørn Digernes ved NTNU ønsket ikke å kommentere saken. UD

N FAKTA OM:

Fugros virksomhet

- Selskapet Fugro kartlegger nå oljeforekomster i de konsesjonsområdene Kerr-McGee trakk seg ut av i 2005 etter sterkt press. Blant annet utelukket Finansdepartementet Kerr-McGee fra oljefondinvesteringer. Kartleggingsvirksomheten ble betegnet som «et særlig grovt brudd på grunnleggende etiske normer».
- FNs juridiske kontor har uttalt at utvinning av naturressurser i Vest-Sahara som ikke kommer de innfødte saharawiene til gode, er et brudd på folkeretten.
- En FN-vurdering fra 2002 slo fast at videre oljeleting i Vest-Sahara vil være i strid med folkeretten.
- Utenriksdepartementet fra-råder norske selskaper å engasjere seg i Vest-Sahara.
- I 2006 solgte Oljefondet seg ut av det amerikanske selskapet Kerr-McGee på grunn av tilsvarende oljeleting i nettopp Vest-Sahara. Finansdepartementet skrev at «Marokko har i en årrekke, til tross for sterk fordømmelse fra FN, okkupert Vest-Sahara. Kerr-McGee legger etter rådets vurdering til rette for Marokkos mulige utnyttelse av naturressursene i området. Rådet anser slik virksomhet som et særlig grovt brudd på grunnleggende etiske normer, blant annet fordi dette kan bidra til å legitimere Marokkos suverenitetskrav og dermed undergrave FNs fredsprosess.»

(Kilder: Finansdepartementet, Støttegruppen for Vest-Sahara, Norwatch)

N FAKTA OM:

Vest-Sahara

- Landområde som grenser til Marokko, Algerie, Mauritania og Atlanterhavet, også kjent som Den sahrawiske arabiske demokratiske republikk (SADR)
- Både Marokko og frigjøringsbevegelsen Polisario krever nå råderett over landet, som regnes av FN som Afrikas siste uløste kolonispørsmål.
- Tre fjerdedeler av landet er okkupert av Marokko, en fjerdedel av landet er kontrollert av SADR.
- En rekke norske selskaper har blitt kritisert for å for å ha foretatt investeringer i Vest-Sahara, som blir ansett for å stride med internasjonale konvensjoner om å utnytte ressursene i okkuperte områder.

(kilder: støttekomiteen for Vest-Sahara, CIA World Factbook)

> Ved å drive oljeleting i dette området bidrar Fugro til å opprettholde okkupasjonen i landet
>
> *Anita Hvam Michelsen, Nestleder i Saih Trondheim*

KOMMENTAR

JOHN THOMAS SILSETH AARØ
Nyhetsjournalist

Ta standpunkt!

Fugro, selskapet som i manges øyne opererer i et etisk gjørmehull, skal representere og markedsføre seg under Næringslivsdagene ved NTNU. Lett ble det ikke for Universitetet i Oslo (UiO), da de i fjor høst valgte å la Fugro profilere seg på campus. Krass kritikk møtte universitet, grunnet selskapets oljeleting i Vest-Sahara. Det fikk de imidlertid ikke prate om på stand. De hadde fått munnkurv. Av sin egen ledelse.

Under Dusken får heller ikke Fugro i tale. Ikke akkurat en uventet reaksjon, men åpenhet og kommunikasjon er ofte en bedre løsning enn alternativet. Fugro kan ikke forvente at utdanningsinstitusjoner landet rundt vil ta imot dem med åpne armer, når de låser døren på en slik måte, og dermed kaster mer tvil over egen virksomhet.

Næringslivsdagene blir ikke arrangert av NTNU, men av studentorganisasjonen IAESTE. Spørsmålet er likevel om NTNU som utdanningsinstitusjon skal ha et samfunnsansvar, og dermed ta grep når selskaper med faktiske skyggelagte interesser stikker hodet sitt fram i universitetsbygningene: Det hele er jo arrangert for NTNUs studenter.

UiO nektet nylig Fugro standplass ved Næringslivsdagene. Dermed tok de standpunkt i konflikten, og viste etisk ansvar.

Det bør NTNU også gjøre. Det er ikke heldig for en større utdanningsinstitusjon å ha tvilsomme aktører som Fugro på vitnemålet, og internasjonalt kan dette få større konsekvenser, da vi lever i en verden som dyrker politisk korrekthet - man spiller ikke på lag med de moralske rovdyrene. NTNU bør utarbeide retningslinjer som vil lette en mer konsekvent praksis rundt slike spørsmål i framtiden.

Saken har også et annet aspekt. Studentene som oppsøker slike arrangementer, skal føle seg trygge på at bedriftene som er representert er «rene». At etisk tilgrisede aktører får muligheten til å rekruttere studenter – og det på NTNUs hjemmebane – vil være skadelig for universitetets renommé.

Om NTNU tillater Fugro en stand på Næringslivsdagene, vil dette vise seg problematisk også med hensyn til det vestlige verdisettet. FNs juridiske råd og Utenriksdepartementet har for lengst fordømt Fugros interesser i Vest-Sahara og NTNU vil være tjent med å gjøre det samme. Et kritisk blikk til hvilke bedrifter som får samkjøre universitetets navn med sitt eget vil være fordelaktig. Ta standpunkt. Ta standen!

UD FOR

75 ÅR SIDEN

Av dagens nr. av «Tr. Adr.» ser jeg, at der i Kristiania er under opseiling et legat, hvis formaal skal være at skaffe Trondhjem et studenterhjem. Dermed er altsaa denne sak paany dukket op, som var under diskussion for et par aar siden, men som senere har hvilet – en hvile som jeg, efter mit syn paa saken, hadde haabet skulde bli evigvarende.

25 ÅR SIDEN

For en tid tilbake kunne vi lese i Adresseavisen at Universitetet i Trondheim, Moholt Studentby og Regionsykehuset driver ulovlig registrering av fjernvalgsamtaler. Ifølge Lov om personregistrering må det gis konsesjon fra Datatilsynet til alle som ønsker å drive registrering. (...)Vi tok en tur opp til boligsjef Bang-Larsen for å svare på dette.
Boligsjefen forteller at de hadde nok hørt om loven, men trodde rett og slett at den ikke gjaldt dem. – Vi har praktisert denne formen for registrering i snart 20 år og følte oss derfor inneforstått med at dette var fullt lovlig.

10 ÅR SIDEN

Bruker du rullestol, skal et besøk på Samfundet nå bli lettere. Det lover styreleder Jon Egil Strand. Ved å vise frem ledsagerbevis, får du en ledsager som følger deg hele kvelden og fikser trapper og tunge branndører. Med ledsager får du bruke handicapinngangen og heisen, og vi stiller gladelig opp, forteller Strand.

Ønsker internasjonal tankesmie i Trondheim

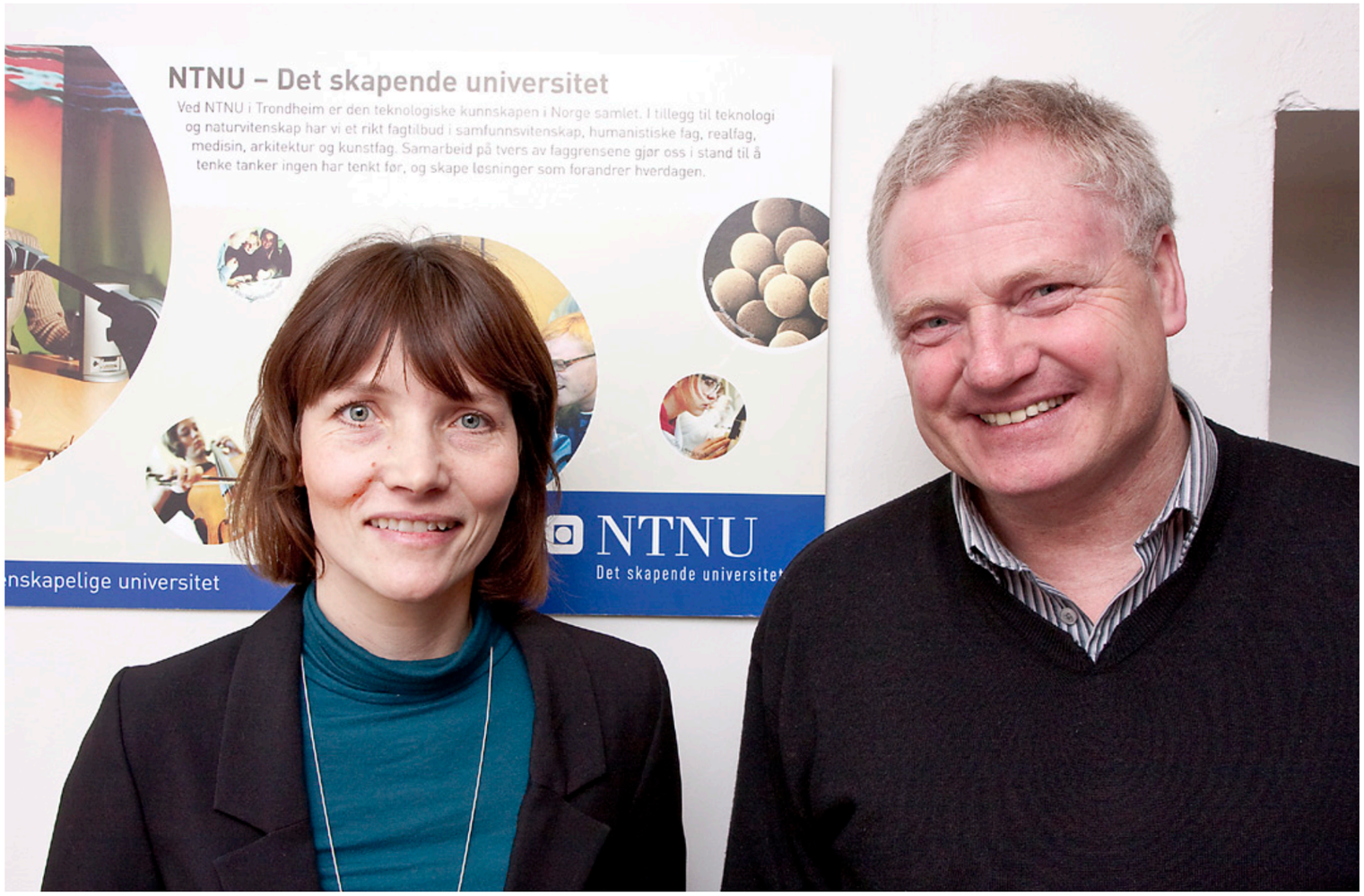

LANSERER TENKETANK: NTNU og DKNVS er i planleggingsfasen av en global tenketank -basert i Trondheim.

Initiativet Global Challenge Forum ønsker å hente sammen de skarpeste hodene i verden til Trondheim for å løse vår tids største utfordringer.

NYSKAPING

TEKST: **Henrik Sigstad**
hsigstad@underdusken.no
FOTO: **Bendik Laukeland Knapstad**

– Vi snakker om et forum av betydning, ikke noen puslete greier, forteller formann Kristian Fossheim i jubileumskomiteen til Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS) om initiativet som rektoratet ved NTNU har fattet interesse for. Prosjektet har blitt beskrevet som et akademisk svar på World Economic Forum.

– Den sammenligninga gir en liten pekepinn på hvor ambisjonsnivået ligger, forteller Fossheim.

Ideen bak Global Challenge Forum er å bringe sammen toppforskere internasjonalt, politiske beslutningstakere på et veldig høyt nivå samt industriledere til sammen å finne løsninger på verdens globale problemer. Og dette skal skje i Trondheim.

Global tenketank

Ideen ble først formulert av Fossheim for to år siden i DKNVS, og senere ble både NTNU og Norges tekniske vitenskapsakademi (NTVA) involvert i arbeidet.

Prosjektet er fortsatt i planleggingsfasen, men Fossheim forteller at hovedfokus for organisasjonen vil være å drøfte viktige forskningsprioriteringer for å angripe globale utfordringer innen blant annet klima, energi og fattigdom.

Fossheim ser også for seg at forumet skal kunne fungere som et rådgivende organ ved politiske beslutninger, men han presiserer at mulighetene er mange.

– Man kan for eksempel se på enkelte utviklingsland og utvikle en modell for hvordan det internasjonale samfunn via forskningen kan tilnærme seg fattigdomsproblemer, sier han.

– Norge bør vise vei

Fossheim understreker at veien mot målet er lang:

– Dette er ingen triviell sak. Det tar tid å bygge opp noe sånt, og vi må bevege oss langsomt framover, forteller han.

Planen er å bygge en basis lokalt i Sør-Trønderlag og deretter etablere seg på nasjonalt nivå og involvere regjeringen.

– Hvis vi får til det bør vi ta skrittet ut i den store verden, sier Fossheim.

Han mener at Norge forventes å gå foran og vise vei i kampen mot globale utfordringer.

– Norge høster stor internasjonal respekt og troverdighet på dette området. Det er derfor viktig og riktig at et slikt initiativ kommer fra Norge, sier han.

Professoren mener at hvis prosjektet skal ha noen betydning, burde det ligge på et veldig høyt nivå.

– Vi må ha med toppfolk fra hele verden. Da først blir det interessant, sier han.

Fossheim mener at vi må tørre å tenke stort, også her i Trondheim.

– Men vi må forstå at mange av våre begrensinger kun ligger i våre egne hoder. Hvis vi ikke tør å tenke de store tankene, kan vi i hvert fall ikke forvente at noe stort skal skje, sier Fossheim.

– Spennende

Statssekretær Kyrre Lekve ved Kunnskapsdepartementet synes at initiativet høres spennende ut.

Men siden prosjektet er i en så tidlig fase ønsker han ikke å kommentere det videre, eller ta stilling til hvor realiserbart det er. UD

GÅR GLOBALT: Prorektor Johan Hustad for innovasjon og eksterne relasjoner ønsker å utvikle sosialt entreprenørskap sammen med NTNU-studenter.

Involverer EiT

– NTNU har en samfunnsoppgave utover det å forske og utdanne, sier prorektor Johan E. Hustad.

– Verden står overfor store utfordringer innen helse, vann, mat, energi, klima og urbanisering. Vi burde tenke på hvordan vi engasjerer oss i store globale spørsmål, sier prorektor for nyskaping og eksterne forbindelser Johan E. Hustad ved NTNU.

Et konkret utfall av Global Challenge Forum-initiativet er et omfattende Eksperter i Team-prosjekt i India denne våren.

– Et team på 25 studenter jobber for å se om solcelleteknologi kan føre til utvikling på landsbygda i India, forteller Hustad.

Prorektoren ser ikke på ideen om et globalt forskningsbasert forum i Trondheim som noen utopi, men legger til at man må begynne i det små.

– Skal vi få til noe sånt, må vi jobbe grundig og gå gradvis fram. Vi begynner med prosjektet i India og skaffer oss erfaringer. Etter hvert kan vi utvikle det enda videre, sier han.

NTNUs nye globale initiativ er fortsatt i utprøvelsesfasen og Hustad ønsker å involvere studenter aktivt i den videre utformingen.

– Studentene må være med på å utvikle konseptet med globale utfordringer. Studentene er vår største ressurs ved NTNU, sier han.

India-prosjektet er en del av en satsing på såkalt sosialt entreprenørskap.

– Entreprenørskap handler ikke nødvendigvis om å ha en idé og så tjene masse penger på den. Entreprenørskap kan være utviklingsarbeid, sier Hustad. UD

> Entreprenørsak handler ikke nødvendigvis om å ha en idé og så tjene masse penger på den. Entreprenørskap kan være sosialt arbeid
> *Johan E. Hustad. NTNU*

SOM VENTET: Norges naturvernforbund er ikke overrasket over at NTNU innrømmer manglende satsning på miljøsparende tiltak. *(Arkivfoto: Marius Nyheim Kristoffersen)*

NTNU innrømmer – Miljøinnsatsen er for svak

NTNU har aldri satt klare prosentvise mål for reduksjon i avfall, energi, innkjøp og transport. Ledelsen innrømmer for dårlig miljøinnsats.

MILJØ

TEKST: **Marie Rustad & Thomas Solberg**
ud@underdusken.no

– Vi har aldri hatt konkrete prosentvise mål for reduksjonen, men derimot generelle mål for kutt, sier leder Erik Lund i Miljøutvalget ved NTNU.

Universitetet har aldri hatt noen fastsatte mål for de fire miljøområdene den statlige offensiven Grønn stat oppfordrer institusjoner om å rette spesiell oppmerksomhet mot. Lund erkjenner at det er blitt jobbet for dårlig.

– En overordnet handlingsplan skulle for lengst vært på plass, sier han.

Grønn stat pålegger statlige organisasjoner en form for miljøledelse, og det var denne statlige offensiven som førte til at styret ved NTNU vedtok å innføre miljøledelse vinteren 2005. Påfølgende år var Miljøutvalget en realitet. Arbeidet med å få miljøhensyn inn i driften krever ifølge offensiven «systematisk og langsiktig innsats for å skape varig effekt».

Kun en pådriver

I 2008 hadde miljøutvalget et budsjett på om lag én million kroner. Lund mener at pengene har gått til fornuftige tiltak.

– Midlene har gått til forskjellige driftsmessige tiltak, som for eksempel avfallssortering og energisparing. Mye av pengene gikk til opprydning av kjemikalier på universitetsområdene og til å få sendt gjenbrukbare pc-er til utviklingsland, sier Lund.

Han understreker imidlertid at det er den sentrale ledelsen ved NTNU som må ta de store avgjørelsene.

– Vi skal kun fungere som en pådriver for å få gjennomført tiltak, sier Lund.

– Gjelder hele NTNU

Organisasjonsdirektør Trond Singsaas ved NTNU tar Lunds utspill til etteretning, og erkjenner at erkjenner at miljøutvalget ikke er blitt godt nok fulgt opp av ledelsen.

– Jeg kan bare konstatere at vi helt klart har et forbedringspotensiale, og vil vie dette større oppmerksomhet i tiden som kommer, sier han.

– Har ledelsens innsats vært for svak?

– Ikke bare ledelsens, men hele universitetets miljøinnsats har vært for dårlig. Det må vi ta tak i nå, sier Singsaas.

Uendret papirforbruk

Nestleder Maja Dineh Sørheim ved studentlaget til Norges Naturvernforbund i Trondheim er ikke overrasket over innrømmelsene.

– Satsningen på miljø ved NTNU er langt fra god nok. Det ser kanskje pent ut på papiret, men man ser fryktelig lite av NTNUs miljøsatsning i praksis, sier Sørheim.

Under Dusken kunne før jul fortelle at papirforbruket ved NTNU er uendret siden miljøutvalget ble opprettet i 2006. Årlig printer studentene ved NTNU i snitt ut 1700 ark hver. Sørheim mener NTNUs forsøk på å ta miljøhensyn faller gjennom, særlig ettersom de prøver å være et foregangsuniversitet på området.

– Dette beviser kun at miljøsatsningen ved NTNU er altfor dårlig, mener Sørheim.

Vurderer utskriftskvote

Miljøutvalgets leder mener det er satt i gang flere fornuftige tiltak for å få redusert papirbruken ved universitetet. På tross av dette har papirmengden økt de siste årene. Han ser at det gjenstår en del arbeid for å få ned papirbruken.

– Hvis studentene hadde vært nødt til å trekke kortet hver gang de skulle skrive ut noe, hadde det helt klart hjulpet på, sier Lund.

NTNU er i dag en av ytterst få institusjoner som ikke har utskriftskvoter for studenter. Lund tror det kan bli forandring på dette i fremtiden.

– Et stykke frem i tid kan jeg se for meg at det vil bli innført slike ordninger også ved NTNU, sier han. UD

Lokker med usunne matvarer

SiT lover rikholdig utvalg av sunn og billig mat, men kutter i stedet prisen på berlinerboller og scones.
– Studentenes eget ansvar å velge sunt, mener SiT.

VELFERD

TEKST: **Silje Løvstad Thjømøe**
siljethj@underdusken.no

Til tross for et selvuttalt fokus på sunn mat og drikke i serveringstilbudet, har Studentsamskipnaden i Trondheims (SiT) kafeer og kiosker stadig tilbud på varer som scones og boller.

Studentene Haakon Sperle og Eivind Kvaale er ikke overbevist om at SiT har fokus på sunn mat i sine kafeer og kiosker.

– Det er mye mat i kiosken som er usunn, og i tillegg dyr. Særlig brødproduktene kunne vært sunnere, luftige baguetter metter ikke særlig, mener Sperle.

Kvaale sier seg enig.

– Hvis fokuset skal være på sunne matvarer mener jeg de har bommet.

Berlinerboller, scones og pizzaboller er alltid på tilbud. Da blir man fort fristet, for det usunne er som man vet alltid veldig godt, og hos SiT også det billigste alternativet. Her har de et stort forbedringspotensial, mener Kvaale.

Et tilbud for alle

Driftssjef Bjørn-Henning Hammer i SiT Kafé mener de følger sine løfter om et sunnere mattilbud til studentene. Han legger vekt på at de skal ha et tilbud til alle, men at de kontinuerlig jobber med å forbedre seg.

– Vi er klar over at det fremdeles gjenstår en del arbeid på denne fronten, men samtidig vil jeg få lov å presisere at alle nye ting vi gjør er rettet mot sunnhet. Det er vanskelig å sette merkelapp på hva sunnhet er, men vi jobber seriøst med å forbedre våre tilbud. Vi ønsker at studentene skal ha et godt mattilbud, det er tross alt dem vi lever av og for, sier han.

«Scones er ikke usunt»

Hammer kan forstå at de billige og ofte usunne tilbudene som frontes i kioskene kan virke forvirrende på den sunne profilen de reklamerer for. Derfor er han opptatt av at studenter har forskjellige behov, og at de usunne matvarene kun er et tilbud, og ikke det eneste de har å tilby.

– Studenter er aktive folk, og de trenger påfyll av næring hele tiden. Vi vet at mange vil fylle på litt ekstra, og berlinerboller er da et alternativ. Selv om de ikke gjør deg spesielt godt, er det kun et tilbud som varer i 14 dager.

Hammer mener studentene selv må ta ansvar for å velge de sunne alternativene.

– Jeg mener heller ikke at alle tilbudene vi kjører er like usunne. Scones er ikke spesielt usunt og vi fronter stadig frukt, slik at studentene skal kjøpe mer av dette, forteller han.

– Forbedring fra tidligere år

Leder Thea Indahl Mæhlum i Velferdstinget (VT) mener SiT i hovedsak har blitt flinkere til å profilere sunne tilbud på campus.

– Det har vært en kampsak for VT å flytte fokuset over på den sunne maten, og her synes jeg det har skjedd en stor forbedring i forhold til tidligere år, sier hun.

Indahl Mæhlum har forståelse for at studenter ønsker seg billigere priser på frukt og grønt, men tror de fleste ser et variert tilbud på campus.

– Selv om det fremdeles kjøres kampanjer på sjokolade og scones, er den sunne maten mye mer tilgjengelig nå enn tidligere, mener Indahl Mæhlum. UD

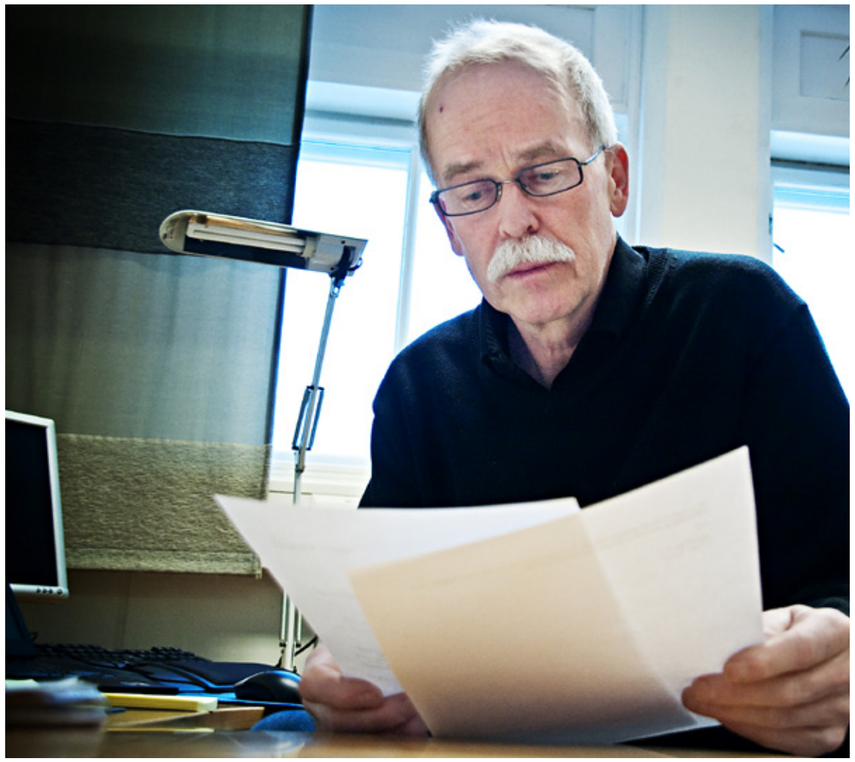

LITE BRUKT: Knut Veium ved NTNUs studieavdelinghar tallene på hvor mange som brukte egenmelding på eksamen.

Få egenmeldte seg

Muligheten til å bruke egenmelding på høstens eksamener ble ikke benyttet av mange. – God nok informasjon, mener NTNU.

EKSAMEN

TEKST: **Line Hammeren**
lhammeren@underdusken.no
FOTO: **Torje Næss**

NTNU innførte egenmelding ved høstens eksamener på grunn av utbruddet av svineinfluensa. Ordningen gir tilgang til en utsatt eksamen, uten at man trenger å levere legeerklæring.

– Vi hadde ikke forventet at mange skulle benytte seg av ordningen, sier seksjonsjef Knut Veium ved NTNUs studieavdeling.

Av i alt 58 122 eksamensoppmeldinger var det 8333 som ikke ble benyttet. Det var bare 376 studenter som brukte egenmelding.

– Dette er tross alt et lite tall, og ganske udramatisk. Hvis vi sammenligner det samlede forfallet i år med fjorårets er det ingen markant økning, sier Veium.

Spådde siv.ing.-boom

Av de som benyttet seg av egenmelding tilhørte halvparten av studentene siv. ing.-fakulteter og den andre halvparten HF og SVT-fakultetene.

– Vi forventet på forhånd at flere siv. ing.-studenter med ønske om adgang til kontinuasjonseksamen ville levere egenmelding i stedet for å møte opp til eksamen og levere blankt, påpeker Veium.

– *Tror du grunnen til at så få brukte ordningen har med mangel på informasjon å gjøre?*

– Nei, det tror jeg ikke. Det ble lagt ut melding om dette og studentrepresentantene ble også orientert, men det er selvsagt vanskelig å vite om alle studentene har fått dette med seg, sier Veium.

Tviler på misbruk

Siden det ikke kreves legeerklæring ved bruk av egenmelding er det umulig å vite om studentene som benyttet seg av den faktisk var smittet av pandemien.

– Vi vet ikke hvor mange av egenmeldingene som var grunnet svineinfluensa. Folk brekker fingre og bein og får vanlig influensa også, påpeker Veium.

Han tviler på at uforberedte studenter har sett sitt snitt til å misbruke ordningen.

– For syke studenter er egenmeldingen praktisk fordi de slipper å få en bekreftelse fra lege. Jeg tror ikke friske studenter ser det som en fordel å gå glipp av eksamen, sier han.

Lave tall, lite skulk

Leder Thea Indahl Mæhlum i Velferdstinget tror heller ikke de lave tallene skyldes unnasluntring.

– 376 egenmeldinger høres ut som et høyt tall, men når man ser det i forhold til antall oppmeldinger, er det ikke så ille. Jeg tror at studentene var flinke til å vaksinere seg, og at svineinfluensaen dermed ikke fikk så stort utslag som fryktet, sier hun.

Velferdstingslederen tror ikke grunnen til det lave tallet er lite informasjon.

– Jeg tror de fleste studentene fikk med seg at de kunne bruke egenmelding. Alt i alt synes jeg det er positivt at tallet er så lavt fordi det kan bety at studentene ikke skulker unna eksamen, mener Indahl Mæhlum. UD

MIN STUDIETID

Roald Øyen

PROGRAMLEDER I NRK
STUDERTE FILM VED UNIVERSITETET I CANNES.

– Hvorfor valgte du akkurat dette studiet?

– Det var en eksplosjon da NRK begynte faste tv-sendinger på tidlig 60-tallet. Jeg skjønte at det var noe nytt og spennende som var på gang, og så potensialet i dette nye mediet. Dette var jo en pionertid, som var helt unik. Og det lå en utviklingstid både på det tekniske og det programmessige området. Det var noe jeg ville være med på.

– Hva er ditt beste studieminne?

– Jeg må vel si at oppholdet mitt i BBC var utrolig spennende. BBC har jo alltid vært den store læremesteren, og vi har alltid sett til England. Og det er ikke noe rart, de er jo et verdensspråk, og har helt andre ressurser enn det de aller fleste fjernsynsstasjoner.

– Hva er det verste?

– Hva skal jeg si. Jeg har sikkert fortrengt det som måtte være. Det å være en del av en slik pionerperiode tror jeg gjør at nedturer fort blir glemt. Jeg kommer desverre ikke på noe.

– Hvordan var du som student?

– Jeg tror kanskje ikke at jeg var systematisk nok. Fordi jeg er litt rastløs og springende, og det angrer jeg vel litt på. Hvis jeg skulle studert videre, så ville jeg vel prøvd å konsentrere meg mer om én ting, istedenfor å springe fra det ene til det andre.

– Har du noen råd til dagens studenter?

– Det må være å ikke være slik jeg var. Jeg erfarer jo at det eneste som gir resultat er hardt arbeid. Med mindre man er et slags universalgeni så nytter ikke å komme utenom, det gjelder å være systematisk og arbeide hardt.

Av Jørgen Bøe Svendsen

FORSKNINGSFUNN

UNDER LUPEN

– Mennesket stammer fra romvesener

Den ledende britiske astrobiologen Chandra Wickramasinghe ved Cardiff-universitetet hevder at mennesket stammer fra romvesenene. Forskeren er overbevist om at mikrober fra det ytre rom, som senere vokste og utviklet seg til mennesklig liv, kom til jorda med kometer for 3800 millioner år siden, skriver nettstedet Ananova.

Internett gjør deg deprimert

En gruppe forskere i Storbritannia mener å ha oppdaget en sammenheng mellom depresjon og surfing på nettet. Av totalt 1300 forsøkspersoner, karakteriserte en liten gruppe mennesker seg selv som både Internettavhengige og ulykkelige. Årsaksforholdet er dog noe uklart.

– Vi vet ikke om depressive mennesker tiltrekkes av Internett, eller omvendt, sier en av forskerne til Yorkshire Evening Post.

Silikonbryster gir økt selvmordsfare

En undersøkelse utført av Forsknings- og Utviklingscentralen för Social- og Hälsovården i Helsingfors, viser at kvinner som sprøyter inn silikon for å forstørre brystene, oftere begår selvmord enn kvinner som er fornøyde med de brystene de har. Det melder forskning.no.

Forskerne understreker at det ikke er silikonimplantatene som gir selvmordsfare, men snarere kvinnenes psykiske helsetilstand på forhånd som spiller inn. Psykiske problemer er vanligere blant kvinner som ønsker silikonbehandling enn blant kvinner som ikke ønsker dette.

Forskerne mener derfor at søknader om slik behandling bør vurderes svært nøye. Samtidig mener de det er viktig å avdramatisere spekulasjonene om økt brystkreft, såvel som selvmordsrisiko ved silikonbehandling.

2-åringer lærer mobbing av voksne

– Barn kan bli mobbere allerede fra de er to-tre år, når de er mer aktive i samhandling med andre barn. I denne alderen utvider de sin fysiske arena, sier høyskolelektor Kari Nergaard ved Dronning Mauds Minne i Trondheim til NRK.

Hun har skrevet masteroppgave om forebygging av mobbing i barnehagen. Nergaard understreker at mobbingen ikke er systematisk, men at barna prøver ut hvordan det er å dominere andre barn. Det er først og fremst påvirkning fra voksne som gjør at barna blir mobbere.

– Barn har anlegg for å lære seg både godt og vondt. Der hvor voksne snakker negativt om og til hverandre tar barna etter de voksne veldig fort, sier Nergaard.

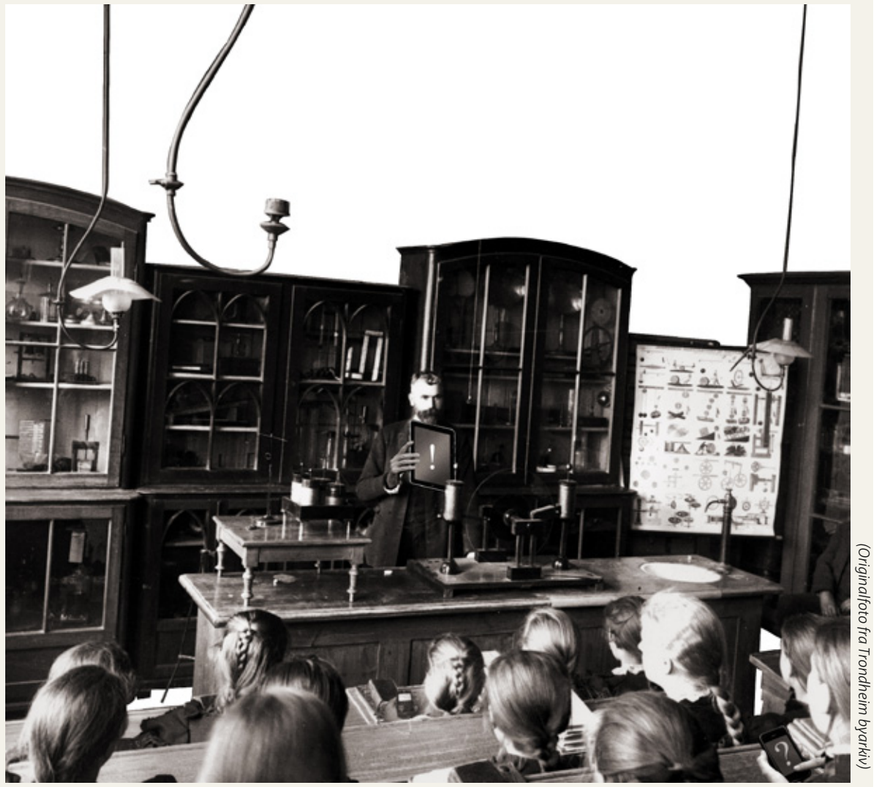

(Originalfoto fra Trondheim byarkiv)

Fra pekestokk til Ipod

I jakten på engasjerende og interaktiv læring har HIST tatt i bruk Ipod og mobiltelefoner i undervisninga.

TEKST: AMANDA LYSHOLM LARIMORE **ILLUSTRASJON:** ASBJØRN HAMMERVIK FLØ

Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) har dratt i gang prosjektet «Student Response System», det første norskledede prosjektet som mottar midler fra EUs program for livslang læring. Tettvevd teknologi og pedagogikk preger prosjektet, som er et webbasert kommunikasjonssystem. Studenter bruker mobilen eller Ipoden til faglige kommentarer til undervisninga, og foreleseren har anledning til å stille spørsmål underveis for å forsikre seg om at studentene henger med.

Fra passive til aktive studenter

– Det er frustrerende som lærer å se studenter som går ut fra videregående med snitt på mellom fem og seks, men som ikke står på universitetsnivå. Når man først henger etter faglig, er det ofte umulig å ta det igjen senere, sier prosjektleder John Birger Stav.

Ved at undervisninga avbrytes med et spørsmål, som studentene besvarer på Ipoden eller per mobil, ønsker HiST å få alle studentene i tale, ikke bare de på første rad. Slik kan læreren lettere justere undervisninga til klassens gjeldende nivå. Det geniale med prosjektet, ifølge Stav og vitenskapelig assistent Gabrielle Hansen-Nygård, er at lærerne fortsetter slik de alltid har gjort, bare med bedre oversikt over klassens nivå.

– «Stupid simple» er prosjektets motto, sier de.

Tanken bak studentrespons-systemet er ikke å bytte ut allerede eksisterende læringsopplegg, men å supplere studenter og lærere med et verktøy som gjør studentene til aktive aktører i egen læringsprosess.

– Studenter klarer ikke å holde konsentrasjonsnivå like høyt en hel skoletime, sier Hansen-Nygård, og derfor er det sunt med et avbrekk der studentene får tid til å «tenke selv», framfor kun å notere det foreleseren sier, mener hun.

Ved at forelesningen avbrytes av ett enkelt spørsmål, får studentene tid til å tenke over om de henger med, og skjønner det det foreleses om, forklarer Hansen-Nygård.

Internasjonal interesse

Ideen om respons underveis omtales, ifølge prosjektledelsen, av studentene som en etterlengtet «faglig pause», og tilbakemeldingene har vært så gode at prosjektleder og vitenskapelig assistent nå fyller kalenderen sin med konferanser også utenfor landets grenser. Det internasjonale prosjektet har visjoner om å utvikle seg fra evalueringssystem til eksamineringssystem.

– Det er så enkelt. Hva skal vi med Nidarøhallen som eksamenslokale når vi kan bruke dette systemet, sier en engasjert og stolt prosjektleder. UD

"OUR CLIENTS NEED PEOPLE WITH STRONG ANALYTICAL, STRUCTURAL AND COOPERATIVE SKILLS. THESE ARE SKILLS WE FIND AMONG MASTER CANDIDATES FROM BI"

Sverre Haugen
Accenture
Recruiting Lead Norway

More information about our 8 Master of Science programmes at **www.bi.no/msc**

BI NORWEGIAN SCHOOL OF MANAGEMENT

DESPERASJON: Minoritetene på Sir Lanka frykter at forskejllsbehandlingen fortsetter etter at president Rajapakse ble gjenvalgt i januar. *(foto: Scanpix)*

Ikke håp om fremgang på Sri Lanka

Etnisitet og bakgrunn avgjør mulighetene for skoleplass på Sri Lanka. Gjenvalget av president Rajapakse levner lite håp om endring.

TRANSIT

TEKST: **Visahan Koneswaran**
visahanko@underdusken.no

– Hvis man går åtte måneder tilbake i tid, var president Rajapakse den patriotiske helten blant singalesere. Ingen forventet at han ville få noen som helst utfordringer, så det var kanskje mer overraskende at opposisjonen kunne stille seg bak en felles kandidat, og at denne kandidaten ble en såpass sterk utfordrer som han ble, sier Sri Lanka-ekspert Kristian Stokke, som er professor i samfunnsgeografi ved UiO.

Presidentvalget på Sri Lanka i slutten av januar endte med gjenvalg av sittende president Mahinda Rajapakse. Forrige presidentperiode førte til større forskjeller mellom de etniske gruppene, noe som også påvirker studentpolitikken.

Valget er det første etter Tamiltigrenes nederlag. Derfor var det knyttet ekstra stor spenning rundt valgdeltakelsen i tamildominerte nord, i Jaffna var stemmeandelen kun på 26 prosent. For hele landet ble deltakelsen målt til 74 prosent.

– Når en skal velge mellom en krigspresident og en hærsjef, så er ikke noen av dem forferdelig attraktive kandidater for mange tamiler, sier Stokke.

Anklagelser om valgfusk

Hovedopposisjonskandidat og tidligere hærsjef Sarath Fonseka beskylder presidentleiren for valgfusk, og krever valget annullert. Anklagene går ut på kontroll av massemedia før valget, manipulasjon av valgresultatet og at man har hindret tamiler å nå stemmelokalene.

– Alle srilankiske stemmelokaler hadde representanter fra politiske partier, samfunnsorganisasjoner og internasjonale valgobservatører, og ingen har varslet om valgfusk, sier srilanker og professor i statsvitenskap ved NTNU, Indra De Soysa.

De Soysa avviser systematisk valgfusk fra myndighetenes side, men understreker at Sri Lanka er et fattig land og ingen tidligere valg har vært problemfrie.

Stokke ser heller ikke bort fra at det kan ha skjedd juks under valget.

– Hvis det hadde vært et fritt og rettferdig valg er det likevel tvilsomt at det hadde blitt et annet valgresultat enn det vi har sett, sier han.

Valgkommisjonen har ved to anledninger avvist anklager om manipulasjon av resultatet. Men opposisjonen gir seg ikke der. 3. februar gikk 5000 tilhengere i gatene i Sri Lankas hovedstad Colombo og protesterte mot valgresultatet, melder BBC. Rajapakse-leiren har svart med å arrestere flere av medarbeidere til Fonseka, som de påstår er desertører fra hæren. Situasjonen er anspent.

Etnisk konflikt

I 26 år kjempet Tamiltigrene (LTTE) for en uavhengig tamilsk stat nord og øst på Sri Lanka. Separatistbevegelsen led nederlag, og ble utslettet i regjeringshærens siste offensiv i mai 2009. Men minoritetsproblematikken fortsetter. Tamiler hevder at de har blitt behandlet som annenrangs borgere siden Sri Lankas uavhengighet i 1948.

– Konflikten er skapt i det sentraliserte demokratiske systemet. Jeg mener at en politisk prosess i retning et reelt demokrati og maktdeling må til for å få en rettferdig og varig fred. Uavhengigheten ga ikke minoritetsretter eller spesielle ordninger for politisk representasjon og maktdeling. Parlamentet fikk stor makt, og singalesiske politikere politiserte etnisitet for å oppnå velgerstøtte og politisk makt, noe som førte til at minoriteter i økende grad ble politisk ekskludert, sier Stokke.

Tidligere spesialutsending til Sri Lanka og nåværende miljø og utviklingsminister, Erik Solheim tror ikke Mahinda Rajapakse vil komme med noen løsning på den etniske konflikten.

– Han har en maktposisjon som gjør at han har en stor mulighet til å nå ut til tamilene. Men han har til nå ikke vist noen reell vilje til å gjøre det, og han klarer seg uten deres stemmer, sier han til NTB.

Med Norge i spissen skrev LTTE og den daværende srilankiske regjeringen under på en våpenhvileavtale i 2002. Partene forpliktet seg til å finne en løsning på den etniske konflikten. Manglende framgang og gradvis opptrapping av borgerkrigen førte til at avtalen ble formelt forkastet av Rajapakse-regjeringen i januar 2008.

Studenter mistet studieplass

Som følge av borgerkrigen er mange liv satt på vent. Spesielt nord- og østområdene er hardt rammet av borgerkrigen og må gjenoppbygges. Mange studenter ved universitetet i Jaffna mistet studieplassen som følge av internering, hevder leder Kandiah Panchakulasingam for Norsk-tamilsk helseorganisasjon.

– Jeg kjenner til 500 studenter som ble tatt opp til forskjellige universiteter på Sri Lanka, men siden myndighetene ikke slapp dem ut av interneringsleirene i tide, mistet flere av dem studieplassen, sier han.

Stokke tror at vi vil få se en viss bistandsfinansiert gjenoppbygging av infrastruktur framover, men poengterer at utviklingen i Sri Lanka er politisk avhengig og ujevn i forhold til ulike områder og grupper.

– Det er en ujevn utvikling som er forsterket av politikken, som gjør at muligheten for å få skoleplass er veldig avhenging av hvem du er, i betydning i form av etnisitet og hvor du er på Sri Lanka. Så mulighetene i nord og øst, blir annerledes i forhold til i hovedstaden Colombo, sier han.

Norge har budsjettert 94 millioner bistandskroner til Sri Lanka, som blant annet skal gå til gjenoppbygging. NTNU inngikk i 2007 et fem års samarbeid med tre srilankiske universiteter, for å styrke deres forståelse for fredsbygging og utvikling, med hovedvekt på de østlige områdene av landet.

Minoritetene er spent på en endelig løsning på den etniske konflikten.

– Det er ikke grunnlag for noen stor optimisme i så måte. Da forblir Sri Lankas grunnproblem uløst, nemlig å lage en stat som er inkluderende for tamilene, og med selvstyre for tamiler i tamilskdominerte områder, sier Solheim.

SRI LANKA

- 21 324 791 innbyggere.
- Hovedstad: Colombo.
- Resultatet fra presidentvalget endte med seier for Mahinda Rajapakse med 57,9% av stemmene. Opposisjonskandidat Sarath Fonseka fikk 40% av stemmene.
- Singaleserne, som i hovedsak er buddhister, utgjør 74 prosent av befolkningen, mens tamilene, som i hovedsak er hinduer, utgjør 18 prosent. Tamilene er i flertall nord og øst på Sri Lanka.
- 16. mai 2009 erklærte president Mahinda Rajapakse seier over den tamilske opprørsbevegelsen Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), også kjent som Tamiltigrene. Nærmere 300 000 overlevende fra krigssonen ble internert i militærkontrollerte leirer, lukket for omverden. Flesteparten har nå blitt sluppet ut eller overført til andre leirer.

(Kilder: CIA World Factbook, NTB, BBC)

VERDEN RUNDT

KINA SATSER STORT PÅ UTDANNING

– Innen de neste 25 årene vil Kinas universiteter kunne konkurrere med Oxford, Yale og andre prestisjetunge universiteter i Storbritannia og USA, uttaler Yale-professor Richard Levin. Det siste tiåret har Kina doblet antall utdanningsinstitusjoner i landet, og huser nå mer enn fem millioner studenter. Myndighetene bruker 1,5 prosent av landets bruttonasjonalprodukt på høyere utdanning.

– Kinesiske akademikere forlater sine arbeidsplasser i utlandet, og drar hjem til Kina, sier Levin til The Guardian.

OVERVEKTIGE NEKTES EKSAMEN

Ved Lincoln University i Pennsylvania kan rundt tjue studenter bli hindret fra å fullføre graden sin fordi de er for tjukke. Universitetsledelsen vil kreve at studenter med en body mass indeks(bmi) på over 30 må delta på et kurs i fysisk helse og ernæring før de får ta eksamen. Bmi over 25 regnes som overvektig.

– Vi vet at overvektighet og komplikasjonene som følger av dette vil senke livskvalitet og livslengde hos de det gjelder. Det er vårt ansvar som utdanningsinstitusjon å gjøre studenter oppmerksomme, sier Dr. James DeBoy, leder for fakultetet for helse, fysisk utdannelse og rekreasjon ved universitetet.

Pålegget har vakt sterke reaksjoner, også blant universitetets egne ansatte, fordi kursene kan virke diskriminerende på de som sliter med overvekt, melder National Public Radio.

IRANSK STUDENT FENGSLET FOR AKTIVISME

Den iranske studenten Majid Tavakoli er dømt til åtte års fengsel for å ha kalt president Mahmoud Ahmadinejad for en «fascist», og landets religiøse leder Ali Khamenei for en «diktator», melder Ynet News. Uttalelsene kom under en tale Tavakoli holdt ved Amir Kabir-universitetet i Teheran.

Fengslingen av Tavakoli satte i gang opposisjonskreftene ved universitetet. Forrige måned boikottet en gruppe studenter eksamen, som en del av en større gateprotest mot gjenvalget av Ahmadinejad. Demontrasjonene skal ha spredt seg til flere universiteter i Teheran. Myndighetene slo hardt ned på protestene, og flere skal ha blitt fengslet, melder BBC News.

INTERVJU MED

MAHMOOD AMIRY-MOGHADDAM

NORSK-IRANSK HJERNEFORSKER OG MENNESKERETTIGHETSFORKJEMPER

Irans unge er regimets hovedfiende

Menneskerettighetsaktivist Mahmood Amiry-Moghaddam er sikker i sin sak: Dagens undertrykte iranere er fremtidens ledere.

DAGSORDEN

TEKST: **Eirin Stensønes** eirinste@underdusken.no
ILL: **Truls Aastebøl**

– I frykt for at Iran i hemmelighet skal utvikle atomvåpen ventes det nå at FNs sikkerhetsråd går inn for å straffe landet ved bruk av økonomiske sanksjoner. Hvordan er det mulig å innføre sanksjoner som rammer det iranske presteregimet, og som ikke går ut over sivilbefolkningen?

– En mulighet er å rette sanksjoner direkte mot bedrifter i regimets undertrykkelsesorganer. Revolusjonsgarden eier eksempelvis store deler av landets olje- og gassvirksomhet, og skaffer seg inntekter uavhengig av statsbudsjettet. Dessuten har regimet i Iran brukt store summer og mye energi på høyteknologi for å sensurere informasjonsflyt, og for å spore opposisjonelle gjennom telefonavlytting. Denne teknologien kommer utenfra og fra vestlige land. Eksport av slik teknologi som støtter opp under forfølgelse og sensur i Iran bør derfor stoppes. En tredje type er selvfølgelig politiske sanksjoner – ved at navngitte personer i det iranske regimet ikke gis visum til andre land.

– Hva oppnår man ved bruk av slike sanksjoner?

– Myndighetene bryr seg så lenge sanksjonene får praktiske konsekvenser. Regimet i Iran driver ikke en ideologisk kamp, de kjemper for overlevelse – de forstår når prisen for en handling blir høyere enn det de oppnår med handlingen.

– I bunn og grunn utgjør atomstriden et separat anliggende. Iran preges både av et splittende regime innad, og av et økende press fra sivilbefolkningen. Mange har derfor påpekt at Irans forsøk på forsoning med Vesten står i fare for å bli sett på som en svakhet ved regimet. Men er det iranske presteskapet egentlig i stand til å skape et fiendebilde av Vesten som folket støtter opp om?

– Det er helt klart vanlig å bruke argumenter som at Iran og iranere er en stolt nasjon, som ser på atomprogrammet som sin stolthet. Men at regimet klarer å spille på slike nasjonalistiske følelser mener jeg er nærmere en myte enn virkelighet. Både folk i Iran, alle som har reist dit, eller kjenner iranere, vet at normalbefolkningen identifiserer seg i langt større grad med slik folk i Vesten tenker. Det islamske prestestyret i dag representerer faktisk en kultur som av veldig mange iranere blir ansett som en motpol til den persiske kultur.

– Så hva skal Iran med atomprogrammet sitt?

– Jeg tror det er liten tvil om hva regimet ønsker å bruke det til, og det er ikke atomenergi. Ser man på satsningene de har hatt de siste 20 årene, er det slik at selv om Iran er blant de største produsentene av råolje i verden, importerer de fortsatt mellom 70-80 prosent av både raffinert olje og bensin. Om de hadde vært interesserte i å produsere billig energi, så kunne de ha satset på den delen. Det de skaffer nå er mye dyrere fordi de ikke har ekspertise på feltet. Dessuten tror jeg det vil ta lang tid før man faktisk begynner å tjene på atomenergi i dag.

– Så verden har med andre ord grunn til å bekymre seg for atomprogrammet til Iran?

– Om vi forestiller oss at Iran faktisk var en atommakt i dag, tror jeg personlig at situasjonen ville vært helt annerledes. De ville hatt langt friere hender til å slå ned på befolkningen enn det de har i dag. Er man en supermaktgir det ikke bare muligheter innenlands, verden reagerer også annerledes. Jeg skiller derfor ikke mellom regimets forsøk på å utvikle atomvåpen og det de gjør mot befolkningen. Begge er viktige for regimets overlevelse, men akkurat nå er Irans unge befolkning regimets største fiende, og det vet regimet veldig godt.

– Vesten virker klar på hvordan de vil håndtere atomstriden. Samtidig slår prestestyret hardt ned på sitt eget folk og begår grove menneskerettighetsbrudd. Hvilken tilnærming mener du vestlige land, og ikke minst Norge, bør ha i fremtiden?

– Selv om Vesten har fordømt regimet, er deres holdninger i for stor grad preget av forsiktighet – man gir all oppmerksomhet til atomprogrammet, men forholder seg til menneskerettighetsbruddene som en intern affære. Poenget er at vestlige land Ikke under noen omstendigheter kan kompromittere menneskerettighetsspørsmål. Dersom Iran sier ja til Vestens atomtilbud, må det ikke få regimet til å føle at de har grønt lys til å slå ned på sivilbefolkningen.

– Trass i påstander om valgfusk ble Ahmadinejad gjenvalgt som president i juni 2009. Tiden etter har vært preget av massive demonstrasjoner og Iran har nådd det mange kaller «a point of no return». Er det en ny Berlin-mur som faller, eller ønsker iranere fortsatt en sakte revolusjon?

– Problemet med Iran er at selv om president Mahmoud Ahmadinejad går med på endringer, er det øverste leder, Ayatollah Khamenei, som har den reelle makt. Han kan stoppe enhver utvikling som ikke går i regimets retning. Reformer kan derfor kun komme dersom den øverste leder mister sin makt, som naturlig nok er ensbetydende med et regimeskifte. Det samme problemet gjelder atomstriden også. Det kan se ut som om presidenten bestemmer, men egentlig er det ayatollahen som trekker i trådene.

– Hvor viktig er sivilbevegelsen i Iran i dag?

– Over 50 prosent av befolkningen er under 30 år gamle. De utgjør en sterk bevegelse med legitime krav: De ønsker ikke en ny ideologi, men ber om grunnleggende rettigheter som ytringsfrihet og frie valg. I et land som styres av kjønnsapartheid er det heller ikke rart at kvinner har tatt en ledende rolle. For første gang siden revolusjonen i 1979 føler folk seg faktisk ikke lenger maktesløse. Fryktbarrieren er brutt og folk kommer til gatene. Når fredelige protester besvares med kuler, med henging, og med tortur, ser vi også tendenser til en radikalisering. Folk er villige til å ofre mye. Jeg tror dagens undertrykte folk er fremtidens ledere. Dette vil uten tvil skje før eller siden. Det kan bli fredelig, men også blodigere og langt mer uforutsigbart enn mange vil tro.

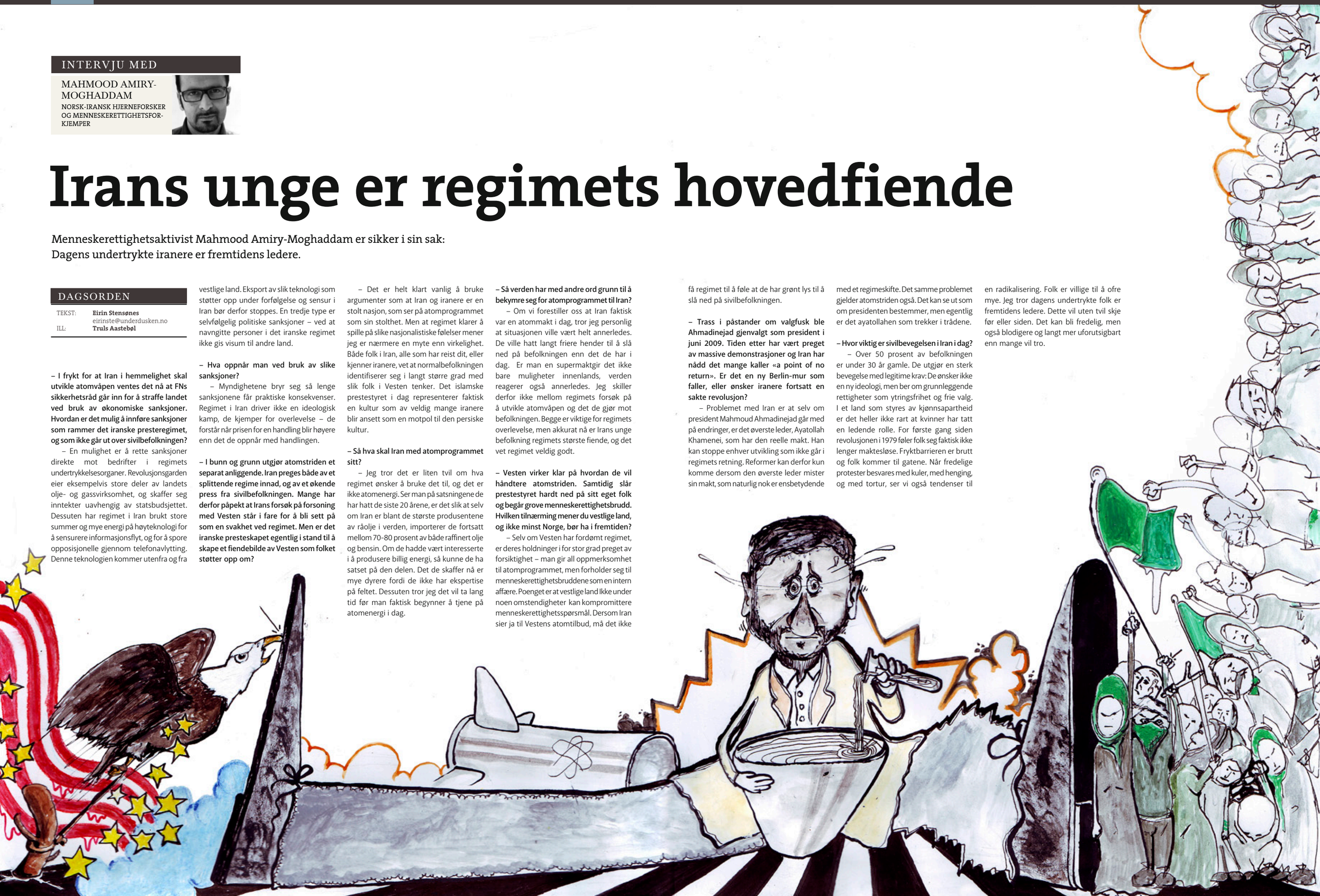

Meninger

**Under Dusken tar gjerne imot leserbrev.
For å gi rom for alle, begrenses lengden på et innlegg til 3000 tegn inkludert mellomrom. Korte kommentarer og replikker begrenses til 1800 tegn. Vi forbeholder oss retten til å redigere og forkorte innlegg. Vi gjør oppmerksom på at innlegg også vil være tilgjengelige på UDs hjemmesider.**

Bidrag kan sendes til: **meninger@underdusken.no**

FRIST: ONSDAG 17. FEBRUAR

TENKER IKKE SELV: Innleggsforfatteren liker ikke dagens oppskrift på et perfekt perspektivemne: Null krav til egen tenkning, og at studentene blir leid gjennom eksamen. *(Illustrasjonsfoto: Hermes/flickr.com)*

Et perspektiv på kunnskapsspising

PERSPEKTIVEMNER

Kaja Ahnfeldt
Dragvoll-student

Han satt foran meg og spiste på hånda si. Kjeven bevegde seg opp og ned med hurtige bevegelser. Stemmen til foreleseren vår bølget mellom veggene i auditoriet. Det var andre forelesning, og hun snakket allerede om eksamen. Det hadde hun for så vidt gjort i første forelesning også. Det jeg godtroende hadde trodd var et vanlig emne, viste seg nemlig å være et perspektivemne for «gløsstudenter», og en av mine mannlige medstudenter satt allerede og spiste opp hånda si. Det var tydeligvis mer interessant.

«Ja, egentlig trenger dere jo ikke meg», sa foreleseren. «Dere kan jo lese pensumboka selv. Det eneste jeg kan hjelpe dere med er å påpeke hvilke sider som er relevante. I kapittel to er det for eksempel kun de ti første sidene som er relevante for eksamen». Perspektivemne eller ei, studenthåndboka skrev ingenting om at forelesningene hovedsakelig var en guide til hva man skulle lese i pensumboka for å stå på eksamen, og at forelesningene ikke ville inneholde en eneste refleksjon rundt hva som faktisk stod i den.

Studier ved et universitet handler om å «spise» kunnskap. Spennende kunnskap. Om å kunne fordøye den, for så (dessverre) å måtte kunne kaste den opp igjen på eksamen – og håpe at en del også ligger igjen i systemet og fortsetter å vandre i tankene. På perspektivemnet hadde de tydeligvis valgt å utelukke den ene prosessen: fordøyingsdelen.

«Se side 55», fortsatte foreleseren. «Den femte linja nedenfra er veldig relevant – den kan dere stryke under». Det var tydelig at hun ikke trodde noen av oss faktisk var interessert i dette faget, men at vi kun ville stå på eksamen. Og jeg som hadde trodd at å gå på et universitet innebar at man skulle jobbe med å ha kritisk sans, kunne skille ut viktig og relevant informasjon, og å kunne reflektere selvstendig rundt det stoffet man leste. Tydeligvis ikke her. For her var man så heldig at man fikk servert den relevante kunnskapen med teskje. Dermed var kanskje oppskriften på et perfekt perspektivemne oppnådd? Null krav til egen tenkning, og studentene blir leid gjennom eksamen.

Med ett slo det meg hvilke konsekvenser denne fatale, og ikke minst provoserende, forelesningen hadde for mitt eget fag. Som det står i studiehåndboka: «Perspektivemnet skal bidra til å gi studenten innblikk i en annen vitenskapelig tradisjon og arbeidsmåte (...) det skal øke forståelsen for eget og andre fags egenart, og gi et grunnlag for senere tverrfaglig samarbeid, og for tverrfaglig og kreativ kommunikasjon».

Det har lenge ergret meg hvordan det ser ut til at «gløsere» oppfatter Dragvollfolk som en gjeng slappfisker som seiler gjennom lette utdannelser. Jeg mener det er et faktum at for eksempel matematikk og statsvitenskap ikke kan sammenliknes. De krever helt forskjellige metoder for å spise, fordøye og kaste opp kunnskapen. Man kan ikke pugge seg til en refleksjon rundt internasjonal politikk. Men hadde jeg vært «gløser» og dratt på denne forelesningen for å få «perspektiver» på en ny disiplin, og for å se hvordan de på Dragvoll arbeider – ja, da hadde jeg òg tenkt at Dragvoll-fag innebærer 10 prosent arbeid og 90 prosent trening i å holde foreleseren i hånda. Da hadde jeg òg sett ned på dragvollstudenter og lurt på hvor mye de fortjener utdanninga si. Det er ikke et slikt perspektiv jeg vil at mine fremtidige kollegaer skal ha på min utdanning.

Studenten foran meg hadde trukket fingrene ut av munnen. Han var ferdig med å spise og fordøye hånda si. Kanskje er det på tide at NTNU spiser og fordøyer perspektivemnet, tenkte jeg. Med mindre NTNU vil motarbeide sitt eget student- og kunnskapsmiljø, da.

Vår Ære er Våre Månelandinger

FORSKNING

Audun M. Martinsen
Tekna Studentkontakt

Fire søndager i januar har det norske folk bevitnet hvordan Norge har hatt rollen som en av verdens største sjøfartsnasjoner på NRK1 i serien «Vår Ære og Vår Makt». Norsk sjøfartsnæring har tilført staten ufattelig fortjeneste og sørget for brød på bordet i tusener av hjem. Men dette kom ikke gratis – norsk ungdom ble vervet, staten satset stort og la vilkårene til grunn for en slik vekst.

Men hva gjør vi for å sikre en slik verdiskaping i fremtiden? Hva skal bli Norges fremtidige ære som dagens håpefulle kan være involverte i?

Regjeringen har hittil bare kommet med ett eneste svar, og det er månelandingen på Mongstad – hvor teknologier knyttet til karbonfangst skal utprøves og senere testes i fullskala. CCS har blitt et anerkjent verktøy for å bekjempe klimaendringene og kan bli selve spydspissen mot et karbonnøytralt samfunn.

Trass i dette er det ikke helt problemfritt at nasjonen satser alt på ett kort. Mongstad-månelandingen er vel og bra, men det er et risikabelt kort da COP15 ikke ble den katalysatoren som en håpet på og kvoteprisene ikke har beveget seg mye. Torsdag 14. januar ble driften av Mongstad utsatt med to år, samt at kravet om lagring av CO2 ble fjernet.

For hva om vi aldri kommer oss til månen? Hva skal vi leve av hvis nåtidens satsinger ikke lykkes? Det Norge trenger er en hel portefølje av gode satsinger og månelandinger. Det tok mer enn èn rakett for å sette menn på månen! Og det må mer en kun ett stort pilotindustriprosjekt til i Norge!

Men hvorfor ikke satse videre på en av de mest komparative fortrinnene våre og på den erfaring vi besitter til sjøs? Hvorfor satser vi ikke like gjevt på norsk sjøfart nå som før, og prøver å redde den maritime næringen? Sjøfartsnasjonen Norge står nemlig for fall. Ordrebøkene til norske verft er tomme, og allerede stenger verftene portene; norske verft fikk bare ni kontrakter i 2009. Det er en nedgang på 90 prosent siden 2008.

Nå må de oljekronene som ga oss vekst benyttes til å sikre videre vekst. De kan for eksempel gå til den «Den Tredje Bølge» som er en konseptidé der maritim utdannelse og forskning skal bli et internasjonalt fyrtårn og løse fremtidens utfordringer på havet. Det er mye som verker etter å bli løst. Norskkontrollerte skip slipper ut mer enn Norges totale CO2 utslipp, her kan man få til drastiske kutt. Fiskeoppdrett, offshore vindmøller og bølgekraft er alle områder der vi kunne fått til eventyrlige månelandinger.

Derfor ber Tekna-studentene regjeringen om å bevilge mer penger til utdannelse og store langsiktige industriprosjekter for å sørge for at våre barn ikke blir skadelidende, men får mønstre på i et land der det norske flagg er et stempel for kvalitet og muligheter – vår ære!

Mediekollektivet samles

STUDENTMEDIER

Espen Webjørnsen
Nytilsatt administrerende direktør i Mediastud AS

Jeg vil begynne med å takke UKE-sjefen for gode tanker om, og forslag til, hvordan Mediastud bør utvikle seg i sin kronikk i årets første utgave av Under Dusken. Mediastud har vært gjennom en stor endring det siste året, med samlokalisering på Lucas, Radio Revolts kamp om sendeflate og Student-TVs omstilling fra tv- til nettsendinger. Vi har alle jobbet hardt for å opprettholde produktene de tre mediene leverer i flytteperioden. Jeg mener vi har fått det til, selv om byggematerialer, flyttekasser og Trond Giske til tider har stått i veien.

Radio Revolt er virkelig oppe og går, på ny frekvens og med et meget godt annonsesalg så langt. Student-TV leverer en god syklus av saker på nett, samtidig som det ukentlig underskrives nye kontrakter for oppdrag som skal sikre økonomisk stabilitet. Under Dusken fortsetter å levere solide nummer, som ifølge markedsundersøkelser når ut til tilnærmet alle studentene i Trondheim.

Jeg vil påstå at det er utrolig vanskelig, om ikke umulig, å skulle jobbe som et felles mediehus dersom man ikke bor i samme hus. Det er allikevel ikke sånn at man automatisk fungerer som en autonom enhet så raskt man er på plass under samme tak. Fokus det siste året har vært på å komme i hus og å komme i gang i nye lokaler, og det er i seg selv en omfattende jobb. Ett år etter at Lucas-prosjektet kom i gang for alvor er vi endelig på plass med mye av det praktiske. Det er nå, med grunnlaget lagt gjennom stabile forhold i nye lokaler, at samarbeidet virkelig kan begynne å blomstre.

I Mediastud er det tre sterke kulturer: Under Dusken, Student-TV og Radio Revolt. I disse kulturene er det også veldig mye god kompetanse. Nå begynner vi å se eksempler på hva man kan få til ved å kombinere de forskjellige kompetanseområdene. Jeg vil trekke fram A1 og deres besøk på Lucas-bygget i forrige uke som et godt eksempel. Både platepraterен og Watergate-journalisten slapp til, og det resulterte i liveintervju på Radio Revolt og nettsaker på stv.no. Redaktørene oppdaterer hverandre jevnlig og jeg tror slike samarbeid kommer til å dukke opp oftere og oftere i tiden fremover.

> Fokus har vært på å komme i hus og komme i gang i nye lokaler

Samtidig som det redaksjonelle samarbeidet utvikles, er det også tatt noen grep administrativt. En ledelse for hele konsernet er nå på plass, og et av flere fokusområder fremover vil være hvordan vi sammen kan se på muligheter for samarbeid på driftsområder som annonsesalg og økonomi. Viljen og ønsket om å samarbeide er definitivt tilstede i de forskjellige gjengene. Og nå har vi i tillegg fått på plass en ramme for å få det til rent praktisk.

Vårt ønske og formål i Mediastud AS er å gi studentene i Trondheim et best mulig medietilbud. Dette jobber vi for hver eneste uke, men vi er avhengige av impulser utenfra for å få det til. Kanskje kan erfaringer gjort i forbindelse med store prosjekter, som for eksempel UKA, være med på å gjøre produktet enda bedre. Alle tips og råd tas imot med åpne armer. Jeg vil avslutte med å oppfordre UKE-sjefen, og alle andre med meninger og tips, til å komme innom for en kopp kaffe og en prat med oss på Lucas. Dørene er åpne for alle som ønsker å se hvordan vi har det og jeg er av den oppfatning at vi får til mye mer sammen over en kaffekopp, enn via en kronikk i Under Dusken.

PÅ *UNDERDUSKEN.NO*

SiTs planer om oppgradering av Dødens Dal til Gløshaugen idrettspark innen høsten 2011, kan bety at UKA må finne seg en annen konsertarena.

Dette er jo krise for UKA. Uten Dødens Dal blir det en stor utfordring å kunne arrangere teltkonserter i en slik skala som vi har hatt det siste tiåret. Jeg håper inderlig at det utarbeides tekniske løsninger som gjør at også UKA kan bruke Dødens Dal. Om nødvendig bør samfundet være med på å finansiere dette. de siste to UKEene har hatt bortimot 70 000 besøkende på fantastiske kulturopplevelser, og det vil være utrolig trist dersom disse øyeblikkene forsvinner.
Pang

Telenor Arena ble bygget med kunstgress nettopp for å kunne ha konserter. Kan en tilsvarende løsning funke i Dødens Dal? SiT/NTNUI må selvfølgelig legge seg på et annet kostnadsnivå enn Stabæk, men et moderne idrettsanlegg burde ikke utelukke konserter.
Eivind

Det er på høy tid at Dødens Dal blir oppgradert. Det UKA leverer av konserter der nede er stort sett bare tjafs som de like gjerne kunne latt være å booke. Det må da uansett gå å sette opp et telt på kunstgress eller å flytte konsertene til R1.
Johnny Kang

NTNUI har langt flere arrangementer enn UKA. UKA bruker Dødens Dal et par kvelder annet hvert år, og det koster svinmye å komme inn. NTNUI bruker Dødens Dal gjennom hele vår- sommer og høstsesongen, og det er helt gratis for alle som vil bruke anlegget. Det er for studenter flest, det.
Mons

Papirkrangel ble plutselig gammeldags

Med lanseringen av den 9,7 tommer store skjermen med eplelogo, ble diskusjonen om utskriftsavgift ved NTNU plutselig veldig gammeldags.

NY TID: Kronikkforfatteren ønsker en digitalisering av pensum. *(Illustrasjonsfoto: Glenn Fleishmann/flickr.com)*

PAPIRFORBRUK

Chris Veløy
studentrepresentant i SiT Tapir-styret og teknologijournalist i NRK

I siste utgave av Under Dusken krangler et styremedlem i NTNU og lederen for Studenttinget om studentene skal få skrive ut gratis, eller om vi må betale for papiret vi bruker. At flere og flere artikler og forelesningsnotater havner på It's learning kan muligens forklare hvorfor papirbruken bare øker fra år til år. Det erstatter i så fall kompendier, bøker og notatblokker, og betyr trolig ikke en økt mengde papir totalt, bare økte utgifter for NTNU.

Men skulle ikke den digitale revolusjonen gjøre papirbruk unødvendig? Når Apples mye omtalte tablet, Ipad, skyller inn over verden, ligger alle forutsetninger til rette for det. Resten av hardwarebransjen kommer til å kaste seg på bølgen med mer eller mindre brukervennlige, syltynne og billige multitouch-pc-er med et halvt døgns batteritid.

Stress å printe

Å venne seg til å lese pensum fra en skjerm er en kneik å komme over. «Jeg får vondt i øyene», er ofte innvendingen når jeg spør hvorfor folk printer ut i stedet for å lese dokumentet på pc-en. Opplever man virkelig et så stort ubehag i hode og øyne at det ikke er mulig å gi slipp på papiret? Klart man blir sliten av å stirre på en ting som er 40 centimeter unna over lengre tid, men det gjelder jo bøker også. Jeg kan fint sitte i timevis med e-post, spill og surfing foran skjermen uten problemer, så hvorfor ikke pensumlesing?

> Samskipnaden må jobbe for å gjøre e-bøkene tilgjengelige og ikke minst få dem ned i pris

Selv fant jeg ut at jeg ikke gadd å fylle skolesekken min med tungt og plasskrevende papir og begynte å lese oppgaver, forelesningsnotater og artikler på en bærbar mini-pc. Den koster 3000 kroner og batteriet har en levetid på 10 timer. Batterirevolusjonen og mer effektiv elektronikk gjør at man kan gå en hel skoledag uten å bekymre seg. Fordelene er at jeg vet hvor jeg har alt, og at det er lett å søke tilbake i notater. Ikke minst slipper jeg stresset med å vente på printeren.

Printeren er død

Bærbare datamaskiner raser fortsatt i pris og er nå så billige at de uten problemer kan finansieres av et storstipend. Jeg tror vi kan forvente at minibærbare eller Ipader kommer til å være en naturlig del av det nødvendige studiemateriellet og kommer til å erstatte både notatblokker, penner, lærebøker og utskrifter. Det bør ta livet av printeren akkurat som e-posten har tatt livet av faxmaskinen.

Allerede nå kan NTNU forberede seg på at vi studenter ikke kommer til å ha lyst til å printe ut på papir. Alt materiell må gjøres tilgjengelig i noterbart format. Dersom foreleserne vil bruke PDF, må skolen gjøre programmer som man kan gjøre notater i PDF gratis tilgjenglig. Inntil de strømgjerrige pc-ene blir allemannseie, kan man spre strømuttak rundt i forelesningssalene slik at de med gamle bærbare pc-er kan gjøre notater uten fare for å gå tom for strøm. Samtidig bør alle oppgaver kunne leveres på It's learning, selv masteroppgaver.

E-boka overtar

For papirbøker er også i ferd med å bli gammeldags. Når Apple nå kaster seg på Amazons og Googles kamp om e-bokmarkedet, slipper vi endelig problemene vi aldri har tenkt på at vi hadde med den analoge boka. Som når sidene blir ødelagt og sammenklistret ved det minste tegn til fuktighet. Eller når boka på mystisk vis lukker seg når du bruker én hånd eller legger den fra deg. Nye skjermer som kombinerer LED- og Eink-funksjonalitet vil gjøre at du både kan lese e-bøker i stummende mørke og i direkte solskinn.

Samskipnaden må jobbe for å gjøre e-bøkene tilgjengelige og ikke minst få dem ned i pris. Flere av de store utenlandske pensumforlagene har allerede e-bøkene klare. Det bør være mulig å spare inn hele eller store deler av beløpet en tablet eller en minibærbar koster, ved å velge e-bøker framfor papirutgavene i løpet av studietida. En pensumbok kan bli mye billigere som e-bok fordi vi studenter ikke trenger å betale for papir, trykking, bokbinding, lagring, distribusjon eller returkostnader. Dersom e-boka i tillegg hadde blitt tilgjengelig på It's learning, kunne vi sluppet å betale forhandlerprovisjonen også.

Til syvende og sist står og faller det på viljen til å endre vanene våre. Vi redder ikke verden hvis alle kjøper seg nye datamaskiner som erstatning for bøker og utskrifter. Men jeg er temmelig sikker på at du skal ha en pc eller en tablet uansett, og da bør du kunne kutte papirforbruket ditt betydelig. Det kan Studenttinget og NTNU-styret også. Og når skal Under Dusken følge flere utenlandske eksempler med å kutte i antall papirutgivelser?

SEND INN KRONIKKFORSLAG TIL
meninger@underdusken.no

28
Reportasje

Realisten Johnny Love begynte å lage klær da drømmen om å bli veterinær brast.

John Erling Vinnem

FOTO: Helene Edvardsen

Reportasje

24 **Studentenes kraftsalve**
Etter at den tidligere skjenkebevillingen ble innført, lager noen fortsatt bråk. Andre går på selvforsvarskurs.

32 **Skogens mester**
Student Lars Olav Mehl bor i gapahuk og lever på Kardemomme-vis.

34 **På kjærlighetens dag er hevnen søt**
Nå er det Sondre fra sjette som er singel.

PÅ VAKT: Vakten Thomas Bangsund sørger for at det går pent for seg i køen utenfor Downtown.

I EGNE HENDER: På selvforsvarskurs lærer studentene å takle vanskelige situasjoner som kan oppstå på byen.

PÅ VEI HJEM: Ola Kristian Schiefloe ble utsatt for blind vold en aprilkveld i fjor. Han tror det er flere gjenger som drar på byen utelukkende for å oppsøke bråk.

SLAGKRAFTIG SKJENKESTOPP?

Offentlige rapporter viser mindre vold og et tryggere Trondheim etter at tidligere skjenkestopp ble innført i 2008. Likevel melder flere studenter seg på selvforsvarskurs enn noen gang før.

TEKST: THARALD GLÆVER , MARKUS TOBIASSEN & KAROLINE AURSLAND **FOTO:** BENDIK LAUKELAND KNAPSTAD & SIMEN MASKE

En aprilkveld i fjor er 22 år gamle Ola Kristian Schiefloe på vei hjem etter å ha fulgt ei venninne til bussen. Idet bussen har lukket dørene og begynner å kjøre, vender Ola Kristian nesa hjemover. På vei over Elgeseter bro kommer et knippe yngre menn gående i motsatt retning. Plutselig, uten noe som helst forvarsel, kjenner han en arm treffe ham hardt over øret og før han vet ordet av det ligger han på bakken. Rundt står fire gutter og sparker og slår.

– Det var helt uprovosert, sier han.

Ti måneder senere har klokken så vidt passert midnatt den første torsdagskvelden i februar. I det politiet kaller «helveteskrysset» i Nordre, har feststemte studenter stilt seg i køen som i løpet av kort tid har blitt flere meter lang. Det virker som flere av studentene har drukket nok, men det er grunn til å tro at alkoholkonsumet vil fortsette fram til serveringen stenger.

Etter at Trondheim kommune i oktober 2008 endret skjenkestoppen fra klokken 03.00 til 02.00 viser tallene at innskrenkningen har hatt en positiv effekt på voldsstatistikken. Fra 1. oktober 2008 til 1. oktober 2009 registrerte politiet 246 voldsaker, mot 335 for samme periode et år tidligere. Det er nesten hundre færre voldsofre enn før.

ØVELSE GJØR MESTER. – Okei. Repetisjon fra sist gang! Noen holder hodet ditt fast under armen. Hva gjør du? Slå ham i skrittet, press hodet hans bakover slik at han faller i bakken. Spark ham mens han ligger nede. Pass på å trykke inn øynene når du presser hodet bakover. Og treff skrittet!

Det er andre time i nybegynnerkurset i Krav Maga på Trondheim Kampsportsenter. Selvforsvars- og nærkampsystemet har sitt opphav i det israelske forsvarets nærkampmetoder, og nå skal det læres bort til trondheimsstudentene. På det polstrede gulvet står 20 gutter og jenter med knyttede never og følger konsentrert med på hva instruktøren forteller.

– Hjernen flyter i væske. Om dere gir noen et hardt og kontant slag i hodet, farer hjernen bakover og treffer innsiden av hodeskallen. Det er det som er en hjernerystelse, sier psykologistudent og daglig leder Erlend Hunstad.

STOR PÅGANG. Til tross for oppløftende tall på voldsstatistikken fylles stadig nye selvforsvarskurs opp. Interessen er større enn tidligere og studenter er i flertall på kursene.

– Kursene fylte seg fort opp, bekrefter Hunstad.

Det er først de to siste årene at jenter i økende grad har meldt seg til kursene. Som et resultat av den økende interessen ble det blant annet holdt et selvforsvarskurs for jenter i fjor høst, men i dag holder de kurs for både gutter og jenter.

Deltakerne får beskjed om å slå med flat hånd, mens de slår, sparker og leter etter øyeeplene til hverandre.

– Jeg har følt meg truet et par ganger, men jeg har aldri blitt utsatt for noe fysisk. Jeg har hørt om skrekkscenarioer om gjenger som er på byen for å banke opp folk, og det er greit å være forberedt, mener student Espen Basøy.

Han får støtte av Maren Frogner Werner, som også følger selvforsvarskurset.

– Nå er det bare lekeslåssing, men man hører stadig mer om voldsepisoder på byen, og man begynner jo å tenke litt over det. Det er godt å vite at man kan forsvare seg, sier hun.

> Nå er det bare lekeslåssing, men man hører stadig mer om voldsepisoder på byen.
>
> *Maren Frogner Werner, student*

DELTE MENINGER OM GODE TALL. En fersk meningsmåling utført av Sentio på oppdrag fra Actis foretatt i fem av Norges største byer, viser at hele 62 prosent av befolkningen mener at maksimaltiden for skjenking av alkohol bør være klokken 02.00 eller tidligere. Videre mener over halvparten at tidligere skjenkestopp vil føre til mindre vold.

Da den rødgrønne regjeringen i 2008 fremmet forslaget om en strengere alkohollovgivning, var ønsket om å redusere antall voldshandlinger en sentral faktor. Dette

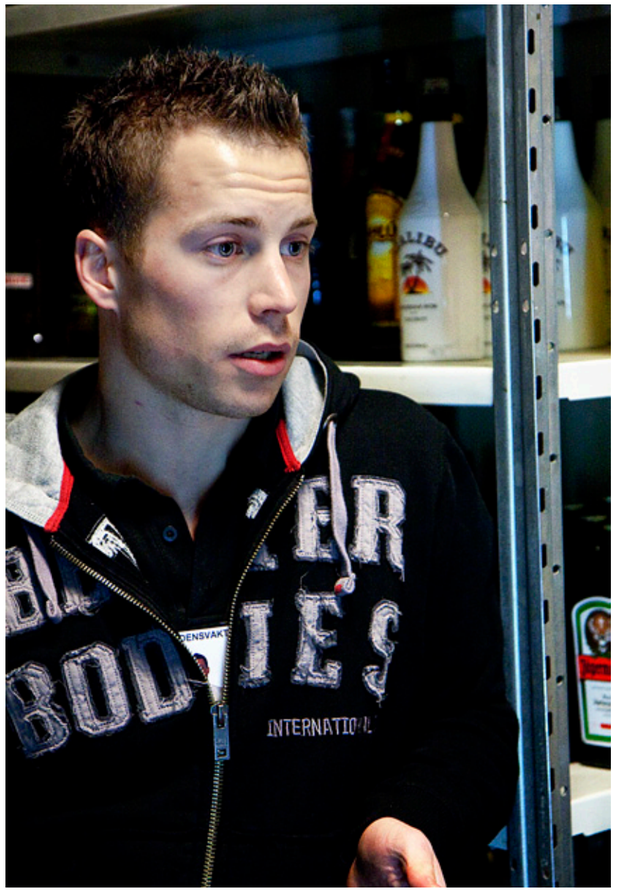

VIL HA LENGER SKJENKEBEVILLING: Daglig leder Emil Olufsen av Downtown mener dagens skjenkelov gjør volden mindre synlig. – Det betyr ikke at den forsvinner, sier han.

ble støttet av forskningsmiljøer som har påvist at mer fyll fører til mer vold. Kommunen og politiet i Trondheim er glade for å kunne melde om at volden har gått ned.

– Etter åtte måneder ser vi resultater. Det viktigste er at Trondheim sentrum har blitt et tryggere sted å være, uttalte stasjonssjef Ove Sem ved Sentrum politistasjon i Trondheim i en artikkel i Aftenposten i august 2009.

På den andre siden av debatten finner vi politiske partier som Høyre og Frp som, i følge en artikkel i Adresseavisen 18. juni 2009, spådde en økning i voldsepisoder ved innføringen av tidligere skjenkestopp. De samme partiene har tatt til orde for en mer liberal skjenkepolitikk, og en differensiert alkoholpolitikk. Høyre mener blant annet at mer synlig politi i gatene vil føre til mindre vold.

FLYTTER PROBLEMET. Rapporten fra året som gikk er oppløftende sammenliknet med tidligere år, men tallet 246 forteller at vold og bråk på byen i helgene fortsatt er et problem. Gjennomsnittet ligger på tre til fem voldshandlinger hver eneste helg.

Daglig leder Emil Olufsen på utestedet Downtown tror ikke det har blitt mindre vold selv om tallene har gått ned.

– Jeg tror volden bare har blitt mindre synlig og foregår på arenaer der det er vanskeligere for politiet å gripe inn, forteller han.

Vi er på utestedets lagerrom sammen med Olufsen og vakten Thomas Bangsund. Olufsen fortsetter.

– Festen blir flyttet til private fester og nachspiel, der alkohol selges svart etter stengetid. Det forundrer meg heller ikke om det sirkulerer hardere ting enn alkohol på disse arrangementene, forklarer Olufsen.

Den daglige lederen synes det er bekymringsverdig at festen blir flyttet til private områder der det er mindre mulighet for å hindre volden.

– Det er bare en måte å flytte problemene på. I Vadsø vil de gå tilbake til den gamle løsningen, sier han om skjenkebevillingsloven.

Den daglige lederen trekker en parallell til flere motorsykkelklubber han kjenner til som driver med svart virksomhet, etter at de som driver lovlig har blitt pålagt restriksjoner.

STØRRE RISIKO. Olufsen tror den store folkemassen som oppstår i sentrum rundt stengetid øker sjansen for voldelige sammenstøt.

– Det er tydelig at mange ikke er klare for å gå hjem klokka to, og når rundt to tusen mennesker havner i gatene samtidig er det klart at det lettere oppstår slåssing, sier han.

Olufsen er ikke i tvil om at det ville vært en fordel med differensierte stengetider.

– Hvis de som vil hjem klokka to begynner å dra da, mens de andre drar senere, får man en jevn reduksjon av folk i bybildet. Da tror jeg det ville blitt mindre knuffing og sammenstøt i taxikøer. Samtidig tror jeg det er nødvendig med en endring i norske drikkevaner. Hvis folk hadde gått tidligere ut og skjerpet alkoholvanene, tror jeg mye ville vært annerledes, forklarer Olufsen.

Klokken kvart på ett torsdag kveld sitter en rekke taxisjåfører langs Olav Trygvasonsgate og venter på at noen vil hjem. En av disse er Tore Karlsen, som får tiden til å gå med «Nattønsket» og avislesing.

– Rushet av folk kommer gjerne i halv tretida, sier han.

Med unntak av noen enkelttilfeller opplever Karlsen sjeldent vold på jobben.

– Jeg har jobbet 27 år i bransjen, og har generelt sett lite til volden. De fleste er greie og det er ytterst få som oppfører seg voldelig, sier han.

VISER IKKE HELE BILDET. Men selv om den erfarne taxisjåføren er fornøyd med å se lite til volden på jobb, er heller ikke han overbevist om at den øvrige volden faktisk har gått ned etter at kranene ble skrudd igjen en time før.

– Statistikk kan man gjøre som man vil med, sier Karlsen.

Han får støtte av Olufsen på Downtown, som tror skjenkeinnskrenkingen først og fremst er budsjettpolitikk.

– Politiet måler bare anmeldte saker, og det er en klar årsak til at antall anmeldte voldssaker har gått ned. Det er klart at politiet trenger færre ressurser på nattestid hvis den offentlige festen slutter tidligere. Et stort mannskap om natta koster

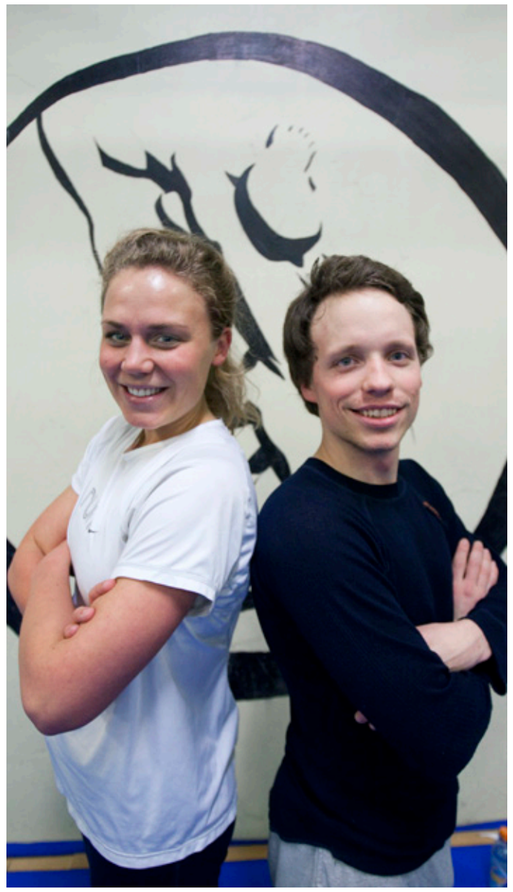

GOD ERFARING: Hadde taxisjåfør Tore Karlsen (øverst til venstre) en datter på 19 år, ville han oppdratt henne til å ta sine forholdsregler når hun skulle ut på kveldstid. Det er blant tingene Espen Basøy og Maren Frogner Werner (til høyre) lærer på selvforsvarskurset i Krav Maga.

mer enn på dagen, sier han.

Olufsen føler at statistikken har blitt brukt mot utelivsbransjen.

– Da vi stengte klokken tre, ble vi oppfordret til å anmelde så mye som mulig. Nå tør vi ikke anmelde noe som helst, fordi vi er redde for at de skal bruke det mot oss igjen, slik at vi må stenge enda tidligere, sier han.

Olufsen understreker også at terskelen for å anmelde er høyere fordi man vet politiet har mye å gjøre, og at derfor ikke alle saker behandles.

– Anmelder man en blåveis, blir den som regel henlagt, sier han.

Olufsen understreker likevel at de melder fra om de alvorligste episodene.

> Anmelder man en blåveis, blir den som regel henlagt
>
> *Emil Olufsen, daglig leder av Downtown*

PÅ VAKT. – Hvis noen holder dere med begge hendene rundt halsen, hva gjør dere da? Jo, rykk armene hans til siden, kjør kneet opp i skrittet, slå ham i haka med knyttneven. Når han har mistet grepet, tar dere et skritt til siden og sparker ham i kneet. Når han så ligger på bakken gir dere ham et slag, før dere springer.

Krav Maga-leder Erlend Hunstad tar en kort pause fra selvforsvarsøkten. Han tror ikke frykten for å bli overfalt er primærårsaken til økte medlemstall, men at trygghet er en vesentlig årsak til at folk melder seg på kursene.

– Man lærer seg hvordan man skal håndtere ubehagelige situasjoner på vei hjem fra byen eller mens festen fortsatt er i gang på utestedene. Det er ingen tvil om at dette fører til selvhevdelse og en større følelse av trygghet, forteller han.

Han drar frem episoden fra utestedet Downtown der en tjue år gammel jente ble voldtatt på dansegulvet 31. oktober i fjor, som eksempel.

– Det ville vært bedre hvis jenta for eksempel hadde slått de mennene som overfalt henne, fordi det ville tiltrukket oppmerksomheten fra folk i nærheten, forklarer han.

På tross av slike episoder er ikke Ola Kristian Schiefloe, som ble overfalt på Elgeseter bro i april i fjor, redd når han er ute og går sent på kvelden.

– Men jeg er absolutt mer på vakt nå enn tidligere, sier han.

Selv om han ser tanken bak lovendringen, tror ikke Schiefloe nødvendigvis at volden går ned ved å stenge kranene.

– Jeg tror det er mer virkningsfullt å ha flere politibetjenter på vakt, forteller han.

BRA MED SELVFORSVAR. Sikkerhetsvakten Thomas Bangsund Olufsen mener det er fint at studentene går på selvforsvarskurs.

– Grunnen til at man går på selvforsvarskurs er kanskje like mye fordi det er gøy å trene, som at folk faktisk er redde for å havne i bråk. Men det er utvilsomt fint at de lærer seg hvordan man skal håndtere vanskelige situasjoner, forteller Bangsund.

Det har hendt at vakten har måttet legge folk i bakken fordi de har vært aggressive.

– Da har det enkelte ganger ramlet ut både sakser og kniver, forteller han.

Bangsund understreker likevel at han sjelden er redd på jobb og at vaktene, så langt det lar seg gjøre, forsøker å holde volden nede rundt utestedene på nattestid.

PÅ EGENHÅND. Politiets logg fra den siste helga i januar melder om slåsskamp på et utested i Midtbyen med mulig brukket nese, «vill slåsskamp» i en drosje og om en mann som blir lagt i jern i Nordre etter å ha slått til to vakter. Felles for mange av helgens hendelser var at politiet var raskt til stede og fikk roet tumultene.

En blid Espen på selvforsvarskurset håper at øvelse gjør mester, og at han klarer seg dersom hjelpen er langt unna og han kommer i en vanskelig situasjon.

– Jeg tror det skal gå etterhvert. Om jeg lærer meg noen triks, får jeg en ekstra trygghet. Jeg satser på at instinktene slår inn og sørger for at jeg får dem til – at jeg klarer å skade vedkommende såpass at jeg kan komme meg bort, sier han. UD

Bravo, Johnny!

John Erling Vinnem er en helt hverdagslig, down to earth, mannen-i-gata-klassisk, internasjonal suksesshistorie. Og han er totalt uanfektet.

TEKST: DAVID BACH **FOTO:** HELENE EDVARDSEN

1996. Året da Boris Jeltsin og Bill Clinton ble gjenvalgt på hver sin side av verden. Året da en 3-åring falt ned i gorillainnhegningen og ble reddet av gorillaen Binti Jua, som bar barnet til inngangen, bort fra de andre dyrene. Året da brit-pop-bandet Oasis holdt den til da største konserten i friluft i Knebworth. Og året da Trude Mostue første gang holdt en reparert kattunge opp mot BBCs kameralinse.

Hjemme i Klæbu må dyreparkansatte John Erling Vinnem konstantere at dyr kan være utstyrt med naturlig altruisme, at brit-pop er i vinden og at karaktersnittet for å komme inn på veterinærhøgskolen er i ferd med å lette.

Drømmen må omformuleres.

– Det var én dyrepark i Norge som trengte en veterinær, sier designerspiren og løfter megetsigende på øyebrynene.

Han behøver ikke si mer om den saken.

> Jeg lager bare klær, det er ikke noe mer enn det.

FJORTEN ÅR ETTER Trude Mostues gjennombrudd, og fjorten minutter før ovennevnte sitat, finner vi Johnny Loves hovedkvarter på Buran. Butikken er relativt liten, oppunder tjue kvadratmeter. Og lun. I det innerste hjørnet står en vifteovn og hjelper til. Like ved står en ministereo og snurrer en mix-cd, avslappende Radiohead og annet snadder. Veggen ut mot gata er nærmest utelukkende av glass. Skittent glass, skal sies, med den elegante Johnny Love-logoen plassert nederst. Bukser er lagt ut på et bord i midten. Jakker, gensere og skjorter henger langs veggene. Mer er det ikke plass til.

Og tom. Butikken er helt forlatt. Ingen designere i horisonten. Det slår meg at Johnny Love – unnskyld, John Erling Vinnem – må være en meget travel mann. Fotografen og jeg får et par minutter alene med plaggene før kompanjong og salgssjef Even Granås kommer ut fra kontoret og hilser. John Erling er ute og lufter bikkja, får vi vite. Ikke fullt så travel kanskje.

DØRA ÅPNES, og inn kommer ett-åringen Phillipp. Den imøtekommende, men rolige boxeren får hilse først, matfar skal skifte genser og sko. Det er første og siste gang John Erling framstår på noen som helst måte forfengelig eller jålete.

– Jeg får vel i det minste late som jeg har en fasade, spøker 34-åringen.

På den andre siden av det skitne vinduet jager biler og busser forbi i den grå ettermiddagsrushen. Johnny Love-butikken er meget stille. På spørsmål om han får solgt mye kommer den trøndervaremerkede «njaæ» ganske umiddelbart. John Erling selger klærne sine internasjonalt, til nisjebutikker, bokstavelig talt skreddersydd til en spesifikk målgruppe. Butikken, en blir fristet til å si «boutiquen», fungerer mer som et kontrollorgan for John Erling.

– På den måten kan jeg møte brukerne av klærne og se at de faktisk passer til målgruppen. Men på en åpen dag – fredag eller lørdag – kan alt mellom én og ti kunder komme innom, sier han.

Tid til å lufte bikkja, med andre ord.

MEN JOHN ERLING har hatt mye å henge fingrene i de siste årene. Etter at veterinærdrømmen gikk i vasken, ble det pappas fotspor og petroleumsteknologi på NTNU. Han forteller at han ikke var fornøyd med det man kunne få kjøpt av klær i butikkene, og heller tegnet og sydde egne. Etterhvert lagde han klær til vennene også.

– Bestekompisen min og jeg skilte oss ut ganske mye på Gløshaugen, da vi gikk inn i kantina der. Mange store øyne, brit-pop var jo i vinden på den tida, sier han.

I tillegg til et hode for realfag, har John Erling alltid vært kreativ, og han brukte lesesalene på Gløshaugen til å tegne nye klær, selv om det fremdeles bare var en hobby. Etter to år med realfag reiste han ut, og tilbragte en del tid i Asia. Så kom

kolleksjonen Zaishi: Samuraiinspirerte plagg for kvinner og menn.

– Jeg ble plukket ut som en av fem designere til motemessen «Who's next» i Paris. Det slo an der, men klærne vakte mer oppsikt for en motemesse enn for folk som ser etter klær de kan ha på i hverdagen. Da fant jeg ut at jeg måtte rette meg mot butikker for å få solgt noe, sier han.

DET ER NÅ designflyet takser ut på rullebanen, og eventyret er på vei. Butikker i blant annet Frankrike, Italia og Europa for øvrig antar John Erlings talent. Men så legger fabrikken i Frankrike, som produserer John Erlings ideer, ned. En knekk lurer bak hjørnet.

– Jeg fant en fabrikk i Romania som tok over produksjonen. Men ting ble forsinket, og tekstilene, som jeg brukte å kjøpe på gata før, kom altfor sent til fabrikken nå som de ble bestilt. De kom til Romania i ferien, så produksjonen kom ikke igang før i august. Og da de hadde sydd og sendt ut klærne var de ødelagt, forteller han.

John Erling er avslappet, men ikke sløv. Han virker bare så innmari avbalansert, det er noe ganske så harmonisk med mannen. Og så betyr jo også Zaishi «harmoni-kaos» på japansk. Av og til kommer Phillipp løpende ut fra kontoret for å hilse en gang til. Hunden har ennå ikke laget en eneste lyd, bare snust rundt og passet på. Avbalansert harmoni.

FOTOGRAFEN HAR sett ut en god bakgrunn for bildet, men klærne på hyllene hun vil ta bilde av er pakket inn i plast. Ikke bra mot blits.

– Greit mot støvet, vet du, forklarer John Erling, som medgjørlig begynner å pakke ut gensere og bukser fra plasten.

Kanskje et tegn på at det ikke er fra lille Trondheim John Erling selger mest klær. Han bretter og pakker ut i naturlige bevegelser mens han snakker med oss. Og det virker som han tenker før han snakker: Skarp og avrundet på samme tid, men ordvalget sitter. Han får aldri behov for å omformulere seg. Det er ikke fordi han er medietrent eller forsøker å passe på hva som kommer på trykk. Det blir mer og mer klart at vi ikke snakker med en superdesigner med kunstnernavnet Johnny Love. Vi snakker med John Erling Vinnem fra Klæbu. Han er bare glad i å lage klær, og veldig flink.

BUTIKKER RUNDT OM i Europa ringer etter hvert opp til Norge og forteller John Erling at det er noe feil med plaggene fra Romania. Knapper faller av, bukselinninger følger ikke størrelsesangivningen, og ingenting er mulig å selge. Fabrikken i Romania har skylden. Det blir et slag i magen for designeren.

– Det var en knekk for meg. Men selv om jeg hadde lyst, kunne jeg ikke akkurat reise til Romania med et balltre og gi noen juling, sier John Erling.

> Selv om jeg hadde lyst, kunne jeg ikke akkurat reise til Romania med et balltre og gi noen juling

Han begynner å tvile på framtida som designer en periode. For å ha noe å leve av reparerer han det som er mulig å reparere fra Romania, og selger det selv. Og folk liker det. Bestilling på bestilling ramler inn, han syr kun på bestilling i ett år, og i tillegg til en bartenderjobb på Brukbar kan han sakte, men sikkert bygge kapital. Etter hvert får han solgt en kolleksjon til Mint i Nordre gate.

– Da ble det mer penger, og en ny kolleksjon. Jeg laget ett sett av den og reiste rundt til butikker som kunne være interessert. Bestekompisen min stod modell rett ved siden av her, sier han og peker mot nabogården.

JOHNNY LOVE ER FØDT. Ti butikker kjøper John Erlings klær i 2006, blant annet Retro, som har to butikker også i Trondheim. Han betegner det som en døråpner. Flyet akselererer på rullebanenen. Johnny Loves neste vinterkolleksjon er solgt i New York, Paris, Berlin og København, for å nevne noen motemetropoler. I tillegg selges allerede merket i Danmark, Sverige, Italia, Frankrike, Storbritannia, Tyskland, Spania, Sveits, Nederland, Mexico og Kina. I alt 55 butikker, hvorav 25 er i Norge. Men han tenker svært sjelden over at han er en anerkjent designer. Faktisk er han litt uenig i den karakteristikken.

– Jeg bygger det her sten for sten. Vi er kanskje anerkjente blant de kundene vi har, men jeg er en realist. Jeg er en forsiktig person, og vil ikke satse noe jeg ikke har, sier han.

Og det stemmer visst. John Erling er forsiktig. Om jeg ber ham fortelle om Johnny Love, gjør han det. Men han snakker ikke som om Jay-Z bruker buksene hans, eller at han er et anerkjent designernavn internasjonalt. Selv om han kan sies snart å ha en billett til raketten til stjernene i lomma.

NÅ HAR MIKKEL Eriksen i Stargate fattet stor interesse for klærne, og jobber fra New York med å få merket kjent der borte. John Erlings ambisjoner, uten at han vil gå i detalj, er å komme inn på det amerikanske markedet, og dessuten å bli større i Europa. Jeg vil vite om han kan avsløre hvilke store kjendiser som kler seg i Johnny Love, og om merket er elitistisk.

– Nei.

Han har hendene i lomma, og ser ut den skitne ruta. Det er ikke for å være kjip eller arrogant. Han har bare ikke behov for å fortelle hele verden at kjente navn liker det han gjør. Han sier at han ikke skiller kunder etter hvor kjent eller rike eller populære de er. De som vil ha klærne hans stiller i samme gruppe. Og hva angår kjendiser, virker John Erling rett og slett for ydmyk til å skryte.

– Jeg lager bare klær, det er ikke noe mer enn det. **LID**

R FAKTA OM:

John Erling Vinnem

- Født: 22. mars 1975
- Kåret til Årets Designspire 2009
- Mest kjent for merket Johnny Love
- Klærne hans selges i over 50 butikker, brorparten i utlandet

sit.no/bolig

Nye Berg studentby

Du som bor privat, nå har du sjansen! Du kan bli blant de første som får flytte inn på splitter nye Berg studentby i august. Kom på visning 16. februar, søk den boligen du vil ha, og husk å si opp nåværende bolig, slik at du er klar til ferien – og til innflytting i august.

- splitter nytt
- nært Gløshaugen
- nært sentrum
- miljøvennlig
- vennekollektiv for 3–8 pers.
- hybler
- bofellesskap
- hybelleiligheter
- parleiligheter

visning 16. februar

Møt opp i krysset Peder Kroghs vei og Dybdahls vei. Kl. 16–19.

Kom, se og søk!

sit bolig

Den siste mohikaner

Lars Olav Mehl har besvart naturens kall. Her følger han Kardemommeloven og ser helst at ingen skal lete etter ham.

TEKST: HILDE ØRBO **FOTO:** SEVERIN SADJINA

Ved Hospitalkirka står en gutt og venter på trikken. Han sjekker klokka. Kvart på sju. Der kommer den. Han stopper trikken, går inn og setter seg på andre rad, venstre side. Ikledd turjakke og skistøvler, skiller han seg ut blant passasjerene på trikken. Det hans medpassasjerer ikke vet, er at for en måned siden flyttet denne gutten ut i skogen.

– Du ville nok ikke kjent meg igjen så lett på skolen. Da går det i olabukser og t-skjorte.

LARS OLAV MEHL ER MEDISINSTUDENT på fjerde året. Han bor i en selvbygd gapahuk i tjukkeste Bymarka, bare bestående av et skråtak og gulv. Hver dag står han opp klokken seks, går på ski til Lian, og tar trikken til skolen.

– Jeg var litt usikker på hvordan det ville gå. Om jeg kom til være så sliten at jeg sovnet på forelesning, og ikke klarte studiene. Men helt ærlig så har jeg aldri vært så uthvilt som nå.

Han legger armene i kryss på seteryggen foran seg, og smiler. Med lyst hår, blå øyne og røde kinn, likner han en norsk reklameplakat fra 50-tallet. Det hans medpassasjerer heller ikke vet, er at Lars Olav Mehl er vår siste skanse. Et levende minne om svunne tider. Et siste prakteksemplar på sunn, norsk ungdom.

– Vinteren er jo den fineste tiden på året for å ligge i en varm sovepose og se på snøkrystallene som daler ned.

HELT SIDEN FØRSTEÅRET på studiet har Lars Olav hatt planer om å flytte ut. Bokstavelig talt. I desember kom han hjem fra et semester i USA, og bestemte seg.

– Jeg brukte vel en dag for å finne et sted som det jeg lette etter. Det stedet som var mest øde. En fredelig lomme i verden, og sånn vil jeg at det skal forbli.

Lars Olav ønsker ikke at folk skal lete etter ham, og vil derfor heller ikke gi veibeskrivelser fra trikkestoppet på Lian. Men det er ingen grunn til bekymring. Selv med kart og kompass vil ikke andre enn han selv finne tilbake. Mellom snødekkede graner tar han av fra løypa, og lager nye spor i det hvite teppet.

– Nå er det ikke så langt igjen, sier Lars Olav.

Han stopper opp i et skogholt med utsikt over byen, og forteller hvor vakkert det er her når solen går ned.

– Det er noe eventyraktig over det.

Veien fortsetter inn i den mørke skogen. Lars Olav må etter hvert bøye seg for å ikke treffe de lave grenene. Stillheten brytes bare av en og annen vilkårlig kvist som knekker. Plutselig forsvinner han mellom to tettstående grantrær. Dette er hans hemmelige adresse. Han er hjemme.

LARS OLAV TILBRAKTE HØSTEN på utveksling blant pengesterke skyskrapere i New York. Da han kom hjem, dro han ut i skogen og lette under grantrærne i Bymarka for å finne ut hvor han kunne bygge sitt nye tilholdssted. Høres det kjent ut? I motsetning til i fiksjonens verden, har det ikke klikket for Lars Olav Mehl. Han synes bare det er deilig å slippe det materielle jaget. I stedet for å sitte tv-tittende eller tastaturknatrende på en studenthybel, foretrekker han å sovne under stjernene. Kontrastene kunne ikke vært tydeligere. I USA ble Lars Olav møtt med helt andre verdier enn det han selv så på som viktig.

– Det handler bare om ting. Og helsevesenet der borte handler bare om å tjene penger. Der er helse et personlig ansvar, i motsetning til i Norge hvor det er en borgerrett.

Lars Olav knekker av en liten furukvist, putter den i munnviken.

SAMTALEN VENDER INN PÅ fremtidige turer og ekspedisjoner. Selv vil Lars Olav heller besøke Børgefjell enn å bestige Mount Everest. Det ville han ikke følt var noen stor opplevelse.

– Nei, dit skal jo alle, selv gamlinger med dårlig hjerte.

Lars Olav måler ting i en litt annen målestokk. Materiell og komfort kan begrenses til et absolutt minimum. Han ville ikke dratt noe sted fordi det var øde, men fordi han foretrekker den uberørte villmarken. Og dessuten mener han at man må venne seg til å gjøre ting alene.

– Hvis du alltid er avhengig av andres selskap, får du ikke gjort så mye.

Det sosiale behovet får han dekket på skolen, og ellers i helgene. For vanligvis sitter ikke Lars Olav på Gråkallbanen før klokken nærmer seg elleve om kvelden.

Lars Olav reiser seg og ser til kaffen som henger over bålet. Den er ferdig, og han tar den av varmen fra bålet. I en voldsom og noe komisk bevegelse senker han kjelen og løfter den hurtig opp igjen.

– Det er viktig å gjøre dette tre ganger, for at kaffegruten skal legge seg i bunnen, sier han og smiler.

LARS OLAV BLE NYLIG oppringt av lillebror som ville vite om han dusjet. I skapet på skolen har han det han ellers bruker av klær, og om morgen dusjer og skifter han på fakultetet, før han spiser frokost, og går på forelesning.

Ellers tror han folk rundt ham generelt syns det er morsomt at han bor i skogen, og flere av vennene har allerede invitert seg selv på overnatting. Så vidt han vet bor han alene i Bymarka, men innrømmer at det ville vært hyggelig å få en ukjent nabo på kaffe.

– Er det er skummelt å være alene i skogen?

– Nei, hvorfor skulle det være det? Her er det jo ingen. Det er jo mennesker man må være redd for.

Lars Olav mener det å være i naturen er litt som å være på besøk. Han blir sittende utilsnakkelig og stirrer inn i det knitrende bålet. Plutselig snur han seg og begynner å rote i sekken sin.

Han trekker frem en pakke med nylig innkjøpt fuglemat, som han skal henge opp slik at fuglene kan overleve vinteren.

– Og hvem vet, kanskje kommer det både gjøk og sisik, trost og stær til våren, sier han og smiler.

Lars Olav er ikke noen selverklært idealist. Ordet vekker tydelig negative assosiasjoner til fundamentalisme og absolutte sannheter hos Lars Olav. Selv hevder han å ikke kjenne noen sannhet.

– Ting er ikke svart/hvitt. Jeg tror det eneste man egentlig vet, er at man går gjennom livet.

Han ønsker ikke å oppfordre andre til å gjøre som han selv. Det viktigste er at man gjør noe man finner mening med, og at det ikke plager noen. Forøvrig kan man gjøre hva man vil, sier Lars Olav som sverger til Kardemommeloven. UD

Avskjed på rosa papir

Har du en Valentine-date i kikkerten?

TEKST: LINE HAMMEREN
ILLUSTRASJON: ØYVIND KVARME

DET VAR PÅ DEN TIDEN jeg gikk med blå eyeliner og brukte friminuttene til å bytte Spice Girls-kort. Det var før mobiltelefonen, i en æra dominert av Tamagotchi og pogs. Jeg hadde ennå ikke følt livets brutaliteter på kroppen, og seilte på en slags bølge av naivitet og rosa skyer. Det var kaldt og februar, men inni meg blomstret det. Jeg var tolv år og forelska.

SONDRE VAR SPINKEL og fregnete, og hadde et imponerende mellomrom mellom tennene. Jeg syntes han var verdens søteste. Jeg tegnet hjerter på pennalet og drømte om at han valgte meg først i kanonball, og at vi kyssa bak ballveggen.

MED SKJELVENDE HENDER og bankende hjerte skrev jeg sirlig ned det som skulle bli min billett til fregneguttens hjerte. Roses are red and violets are blue. Jeg tok avskrift fra engelskboka. Kjærlighet er liksom best på engelsk. Jeg signerte brevet med «hemmelig beundrer» i min fineste løkkeskrift, dynket det med dyrebare dråper Date-parfyme og la det pent i en rosa konvolutt.

VI SKULLE HA SVØMMING på Valentinsdagen. Jeg sa til læreren at jeg plutselig har fått en skade i armen. Umulig å svømme. Jeg kunne jo sitte i garderoben å løse brøkoppgaver imens. En hvit løgn i kjærlighetens navn. Det var vel forelskelsens rus som fikk meg til å gjøre det. Noe må ihvertfall ha gitt meg en uante krefter idet jeg snek meg inn i den forbudte og forlatte guttegarderoben, med de saumfarne knaggrekkene. Til slutt slapp jeg konvolutten ned i min utvalgtes gymbag.

JEG VENTET SPENT utenfor gymbygget. Jeg skulle stå sånn lett henslengt i de svarte Buffalo-skoa. Han skulle bli lamslått av det fine rimet og løkkeskrifta. Så skulle vi gå bak ballveggen og leve lykkelig i alle friminutt resten av barneskolen.

MEN HVA SKJEDDE? Ut av døra dundret en horde gale gutter. De hoiet og skrek og hadde det hysterisk morsomt. Sondre løp fremst med noe mistenkelig kjent i hendene. Brevet. Og noen sa: Stakkars deg! Hu er dritforelska, jo! En murstein smalt ned i magesekken min. Rosa papir ble revet mellom grådige hender og dalte sakte ned mot den hvite bakken. Sondre lo høyest av alle. Jeg hadde blitt dumpa på selveste Valentinsdagen.

PLUTSELIG VAR IKKE mellomrommet mellom tennene hans så veldig fint lenger. Når han lo gapte det mot meg som et stort og fryktelig juv. Det føltes som om han hvert øyeblikk skulle sluke meg hel og sende meg rakt ned i helvete.

DET HAR GÅTT MANGE ÅR. Tiden har langsomt leget sårene etter dette første brutale møtet med kjærligheten. I disse Valentin-tider kommer minnet tilbake og gir meg en viss følelse av skadefryd. Drømmeprinsen er for lengst byttet ut med en ny og bedre modell. Sondre fra 6.klasse er singel. Den som ler sist ler best, sies det, og jeg føler en trang til å kaste hodet bakover i en lang og ondskapsfull latter. Er du bekymra fordi du ikke har noe å gjøre på dagen hvor alle feirer sine gryende forelskelser? Kanskje du kan prøve å sende et rosa brev. Før eller senere vil du lykkes. Trondheim opererer tross alt med kjærestegaranti.

FOTO: CHRISTINA UNDRUM ANDERSEN

41
Kultur

Produserer i sakte film

Trønderske spillefilmprodusenter er ikke klare. – Men det trengs ikke enorme budsjetter og prosjekter for å lage god film, mener filmskaper Andreas Schille.

Kultur

38 **Gir og tar**
Festivalene får mer sponsorstøtte. Samtidig krever sponsorene større motytelser enn tidligere.

40 **Kan bety døden for UKA-11**
I 2011 kan Dødens Dal være full av byggematerialer. UKA har foreløpig ingen alternativer.

47 **Kvitrende keyboardister**
Casiokids har vært på barnehageturné. Nå har de beveget seg ut av sandkassa, og har knapt nok tid til intervju.

50 **Anmeldelser**
Vår anmelder mener du bør sette av kinotid til en forræderisk nazist.

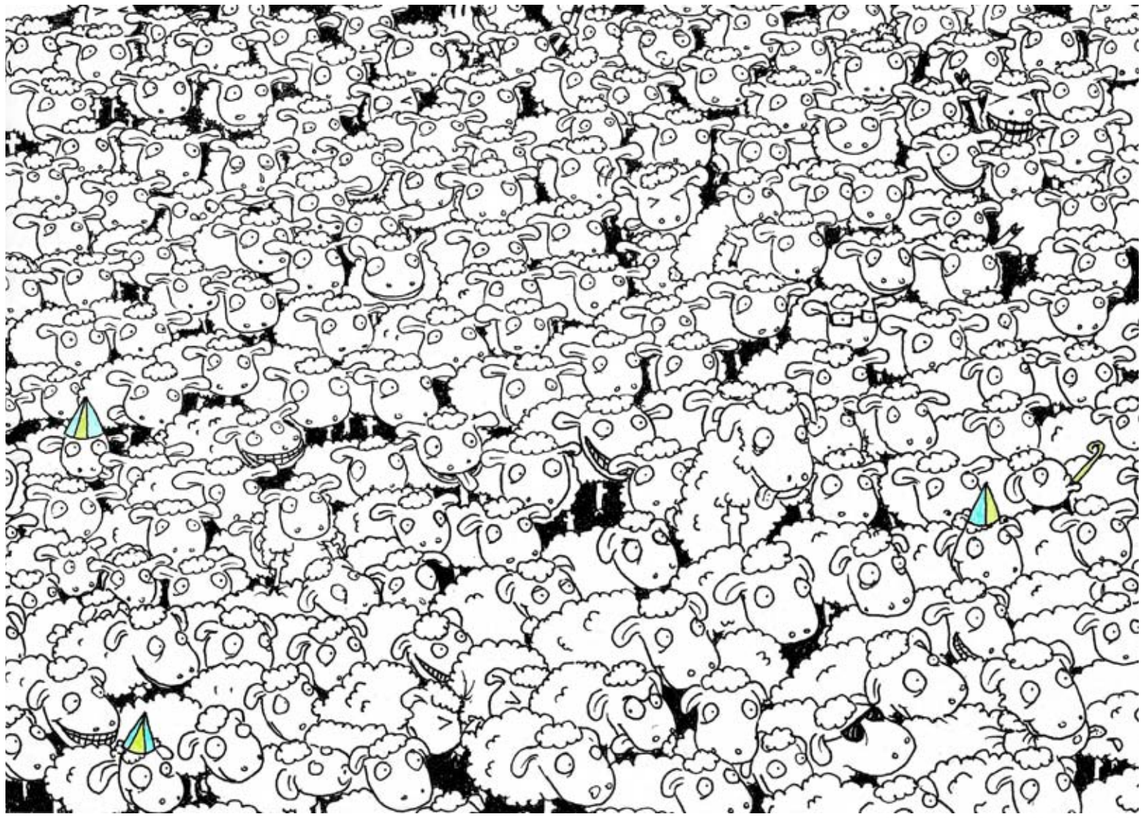

Illustrasjon: Kristine Hovemoen Solli

Når kjendisane skal redde verda

Frelsaren Bono har samla troppane. No skal kjendisane redde Haiti.

ANN-HELEN KJØDE
Kulturjournalist

KOMMENTAR

Nyinnspelinga av «We are the world» er allereie unnagjort, og resultatet skal rulle over amerikanske tv-skjermar i samband med OL–opninga i Vancouver. Livekonsertane vart gjennomført for nokre veker sidan under parolen «Hope for Haiti now». Slik skal kjendisane redde Haiti på same måten som dei redda Etiopia i 1985.

Men Etiopia vart ikkje redda. I 1985 var landet midt i ein borgarkrig, i tillegg opplevde dei sterk tørke som forsterka hungersnauda og fattigdomen. Live Aid samla inn nesten ein milliard kroner, men delar av pengane gjekk rett i lomma på presidenten. Kritikarane hevdar at Live Aid på den måten medverka til å forlenge borgarkrigen og sikre fleire brot på menneskerettane. Ein av kritikarane er bistandsekspert David Rieff. Han hevdar at ein vanskeleg kan seie at Live Aid ikkje oppnådde noko, men ein kan absolutt seie at det gjorde det på både godt og vondt. På eine sida gjorde pengane at tusenvis vart redda frå svolt, på den andre sida bidro dei til at tusen andre vart drepne.

At kjendisar ber folk om å donere eit beløp til velgjerd har vorte like sjølvsagt som å takke Gud ved prisutdelingar. Kjendis–Noreg heiv seg i bistandsbåten i 1985 med «Sammen for livet» og etter tsunamien i Asia drog dei nok ein gong båten ut av naustet og rodde i takt på «Venn». Problemet med dette er todelt. For det fyrste veit ikkje kjendisane sjølve kva pengane går til, og for det andre verkar det som om publikum tek det for god fisk så lenge det er ein kjendis som frontar saka. Kjendisane meiner det godt, og sjølve handlinga er god, men konsekvensane kan vere alt anna enn gode. Bjørn Eidsvåg har tidlegare uttalt at «det er ingenting som tilseier at ein pop– eller rockeartist skal ha noko spesiell innsikt i bistands– eller utanrikspolitikk». Dette er eit viktig poeng, og av denne grunnen stiller han ikkje opp på slike kjendisarrangement. Også andre deler dette synet. AC/DC har kritisert både Bono og Geldof for at pengane ikkje har gått dit dei burde, og for at dei brukar politikk til å skape blest om eigen person.

Kjendisane får oss til å tru at verda har opplevd tre krisesituasjonar dei siste 25 åra; Etiopia, tsunamien og Haiti. Dei skaper ein illusjon av at så lenge vi donerer litt pengar kvar gong dei gulpar opp ein ny «charity–song», så er alt bra. Sanninga er at millionar av menneske treng hjelp kvar einaste dag. Dei treng hjelp lenge før vi ser katastrofebileta på TV, lenge før Idol-Tone reiser til Afrika og syng «Byssan lull» og lenge før Bono og Geldof nyttar omgrepet Live Aid. Som eitt av dei fattigaste landa i verda burde Haiti fått hjelp for lenge sidan, men det måtte eit jordskjelv til for at kjendisane skulle få nok giv og PR-verdi til å stille opp. Det er ikkje eit brennande bistandsengasjement som får dei til å stille opp. Dei stiller opp fordi det er politisk korrekt, for å gi seg sjølve betre samvit og for å skine i eit godt lys.

> Det måtte eit jordskjelv til for at kjendisane skulle få nok giv og PR-verdi til å stille opp.

Men vi andre er ikkje noko betre. Det må ein klisjéfylt innsamlingssong til før vi deler av velferda vår. Vi er som ein gjeng sauar som brekar i kor etter kjendisane. Gjennom å kjøpe songen «Stranded (Haiti Mon Amour)» får vi litt musikk, og Haiti får nokre kroner. Framfor å redde Haiti, reddar vi vårt eige samvit.

Etiopia er framleis eitt av dei fattigaste landa i Afrika. Tenk, det kan ikkje nytte med song.

Kulturpuls – lest og hørt

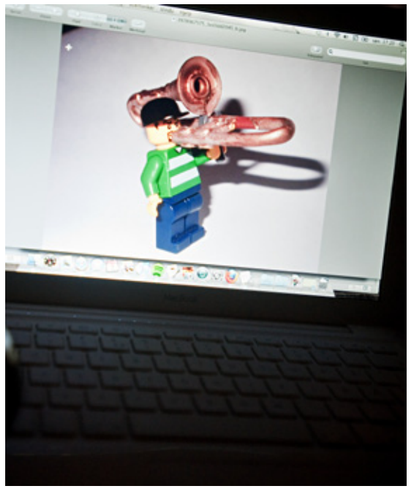

Filmatiseringen av Renberg fortsetter

Med 10 millioner i produksjonsstøtte fra Norsk filminstitutt, vil Tore Renbergs roman *Charlotte Isabel Hansen*, en oppfølger til *Mannen som elsket Yngve*, filmatiseres til sommeren. Historien om litteraturstudent Jarle Klepps første møte med sin sju år gamle datter vil på lerretet imidlertid gå under tittelen *Jeg reiser alene*. Nok en gang står forfatteren selv for manuset, Rolf Kristian Larsen for hovedrollen, og Stian Kristiansen for regien. Foreløpig premieredato for filmen er i februar 2011.

Forutsatt et tilskudd fra NFI i løpet av året, vil også Renbergs kritikerroste *Kompani Orheim* bli å finne på norske kinoer. Det samme gjelder kortromanen *Videogutten*.

– Vi forventer å ha klarhet i dette før sommeren, forteller Yngve Sæther, som er produsent for alle de aktuelle prosjektene.

UKE-sjef søkes

23. februar skal den neste UKE-sjefen velges av Storsalen. Som UKE-sjef blir man leder for Norges største kulturfestival.

– Eneste krav er lyst og engasjement, tid og kapasitet, sier sjef Torgeir Bryge Ødegården for UKA-09.

Grunnet utbyggingsplaner i Dødens Dal, er det fortsatt usikkert hvor UKA 2011 skal huse de store konsertene sine.

– Men det nye UKE-styret vil ikke bli stående alene om utfordringen. Våren vil være en overlappingsperiode mellom UKA-09 og -11, understreker Bryge Ødegården.

Borte bra, hjemme best

Trondheim Calling skal sette fremadstormende artister fra Trøndelag på kartet, med både samleplate og turné. Etter to uker i butikkene har plata klatret helt opp til førsteplass på Trøndertoppen. På den landsdekkende VG-lista måtte samlealbumet derimot ta til takke med en mer beskjeden 46-plass.

Avansert musikkassosiasjon

Takket være det norske selskapet Bach Technology, kan du snart søke opp musikk mer spesifikt etter eget ønske. Du kan for eksempel søke etter en spesiell rytme og automatisk få opp forslag til spillelister. Det utvidede filformatet gjør at filene kan romme alt fra artistinformasjon og coverart, til detaljerte karakteristikker av musikken.

– Til forskjell fra i dag, hvor man kun får opp plate- og låttitler, vil Music DNA kunne gi beskrivelser av tempoet, stemningen, energien og rytmen i låten. Dette gjør musikkfilen ekstremt søkbar, man kan for eksempel søke seg frem til låter med lik basslinje, sier Dagfinn Bach, grunnlegger og sjef i Bach Technology til Aftenposten.

600 MILLIONER KRONER

...var prisen en bronsestatue av Alberto Giacometti nylig ble solgt for på en auksjon i London. Den er per i dag verdens dyreste kunstverk.

Marit leker med storjentene

To dager før Spellemannsprisen har Marit Larsen muligheten til å høste flere priser. Hun er nemlig nominert til årets kvinnelige internasjonale artist under Echo awards – Tysklands svar på Grammy-utdelingen. Hun er nominert sammen med Beyoncé, Lady Gaga, Pink og Whitney Houston.

Marit Larsen har solgt 200.000 album og 300.000 singler i Tyskland, et land som regnes å ha verdens tredje største platemarked. Tyskervennene A-ha er også nominert, til beste internasjonale gruppe sammen med blant annet U2 og Depeche Mode.

«I dag er norsk familiepolitikk de facto styrt av homofile single og deres allierte, grupper som har stor interesse av planlagte far- og morløse barn, fordi de ikke kan skaffe seg barn på noen annen måte.»

Nina Karin Monsen i et innlegg i Morgenbladet

Nye Kaizers-låter på nettet

Under musikkmessen Eurosonic i Groningen presenterte Kaizers Orchestra tre nye låter. Ifølge bandet har elendige, sprengte mobilopptak av slike nye sanger en tendens til å havne på nettet. Derfor legger de like greit låtene ut selv, slik at fansen får tilgang til mer brukbare versjoner.

– Vi kjører en veldig enkel DIY-løsning, en ekte «én-kamera og én-mik»-produksjon, forklarer frontfigur Janove Ottesen. Han legger til at hensikten bare er å gi folk et inntrykk av låtene, som er hakket bedre enn mobiltelefon-versjonene.

Samtlige tre låter er nå å finne på bandets hjemmeside.

Buggen er tilbake

Nok ein gong måtte det ei Facebook-gruppe til for å fart på sakene, og frå og med 1. februar er Buggen, tyggisen frå vår barndoms dal, tilbake i butikkhyllene. Den nye Buggen er sukkerfri, og tilgjengeleg både stykkevis og i poseform. Om den smakar det same som i barndomen gjenstår å sjå, den kjem i alle fall i smakane bringebær/jordbær, banan, sitron og pære. Dei som saknar lakris–buggen må med andre ord setje sin lit til ei ny Facebook-gruppe.

MIN ANBEFALING

Even Brenden

KJENT SOM DJ CHMMR FRA DJ-KONSEPTET SKURK

Hva er ditt kulturelle bidrag til Trondheim by?

– Etter å ha spilt plater i midtbyen en fem års tid, må jeg si at det er mitt bidrag. Jeg har hatt sjansen til å vise frem musikk som ikke nødvendigvis ligger klart for dagen, og har kanskje til og med vært med på å skape et miljø.

Særlig gjennom Skurk på Brukbar og Supa føler jeg at vi har klart å bygge opp noe folk kan relatere til som kanskje ikke fantes i byen fra før.

Hva synes du er Kultur-Trondheims største styrke?

– Trondheim er en liten by. Det blir fort slik at alle kjenner alle, og det åpner for en utveksling mellom miljøer som ikke faller seg naturlig i større byer. Vi har mange tiltak som skjer på tvers av sjangre, som for eksempel Trondheim Calling og Husbråk.

Av samme grunn er det heller ikke så vanskelig å starte opp nye ting og eksperimentere litt, selv om det kan være vanskelig å holde det ved like. Og jeg tror at om man først klarer å skaffe seg en fanskare her i byen, varer den for livet.

Dessuten har vi jo Samfundet, det går liksom ikke an å ikke nevne det.

Hva synes du er Kultur-Trondheims største svakhet?

– Svaret blir det samme på forrige spørsmål. Ting gror veldig lett fast. For å unngå den stagneringsfølelsen man kan få en passe mørk kveld i november, bør man alltid pushe på for å skape noe nytt.

Å bygge opp et miljø krever en god dose tålmodighet, men det er fryktelig verdt det om man får det til. Ja, også er det visst jævla vanskelig å få tak i noe salmalaks i ukedager!

Anbefal en lokal kulturopplevelse, sjanger velger du helt fritt.

– Jeg må nok gå for noe urtrøndersk og tidløst: Pirbadet! Det er i sjangeren «bading».

Av: Jørgen Bøe Svendsen

Festivalsponsorene krever involvering

Organisasjonen Norske Festivaler avskriver en sponsorkrise for festivalene. Men med økt økonomisk støtte, tror de på en økt innblanding fra sponsorene.

FESTIVAL

TEKST: **Hilde Ørbo & Sveinung Wålengen**
FOTO: **Christian Selen**

Ifjor høst viste en undersøkelse at norske festivaler har hatt en nedgang i sponsormidler, og at 48 prosent av norske festivaler i den sammenheng er påvirket av finanskrisen. Norsk Rockforbund og Norske Festivaler, som selv var med i arbeidet med undersøkelsen, mener den er misvisende og at det snarere har vært en generell økning i sponsormidler.

Solveig Rønning, festivalkonsulent i Norsk Festivaler, mener likevel at mentaliteten blant sponsorene har forandret seg. Nå forventes det større motytelser fra festivalene enn tidligere.

– Dette er ingen direkte årsak av finanskrisen, men heller en voksende trend, sier Rønningen.

Den nye tendensen går under navnet «sosiosponsing», og innebærer at næringslivet involveres i større grad enn tidligere. Det er ikke lenger nok med gratisbilletter, nå vil sponsorene også ha egne arrangementer under festivalene, for å profilere seg tydeligere.

Krever større innsats

– Festivalene som ble inkludert i nedgangsrapporten var bare de som svarte at de hadde opplevd en nedgang i festivalstøtte. En annen svakhet med rapporten var at den ikke inneholdt detaljer om hvor store tap det var snakk om, sier Rønningen.

Samlet viste tallene i undersøkelsen en økning i sponsorstøtte. Festivalkonsulenten mener dette er viktig å gjøre oppmerksom på, fordi media tidligere har skapt negative fremstillinger.

– Aftenposten brukte kun de negative tallene i rapporten, uten å informere om bemerkningene fra Norsk Rockforbund og Norske Festivaler, sier festivalkonsulent Rønningen.

Hun tror den økende involveringen fra sponsorene kan virkebåde positivt og negativt.

– Festivaler er generelt drevet av mindre administrasjoner uten fulltidsstillinger. Når sponsorer krever mer, som for eksempel egne arrangementer, betyr det økt innsats.

Hun mener Festival-Norge fikk en oppvåkning sommeren 2008.

– Den store festivalboomen skjedde i 2007-2008, før konkursene inntraff. I 2009 så vi antydning til moderasjon i pengebruken, sier Rønningen.

Hun tror norske festivaler har fått mer bakkekontakt, og synes de har blitt flinkere til å budsjettere midlene sine når de booker artister.

Storås er optimistiske

Samtlige av de trønderske festivalene Under Dusken har vært i kontakt med er enten positive til økt sponsorinnblanding eller vil ikke uttale seg om saken. Også Storås-sjef Sveinung Sundli er positiv til involveringen, samtidig som Storås-festivalen har sett fordelen av å kutte ut store, kommersielle merkenavn.

– Vi brukte sponsorer som fikk oppmerksomhet på en annen måte enn ved å få navnet sitt på en vegg. Vi løste det gjennom å bruke dem som direkte produktleverandører til festivalen, og i arbeidet med billettsalg, sier Sundli.

Sundli mener det er det offentlige som krever mest i retur fra festivalene, og at de derfor også har mest makt i forhold til produktet de er en del av. Han mener private sponsorer spiller på lag – enten liker de produktet, eller så lar de være å sponse.

Han mener det ser positivt ut også for årets Storås-festival med tanke på sponsorer, og tror ikke det vil bli vanskelig å skaffe økonomisk støtte i år.

– Sponsorene tenker annerledes nå enn tidligere. I stedet for å bli møtt med spørsmål om hvor mye penger vi vil ha og hvor de kan fleske opp banneret sitt, har vi fått en bedre dialog.

Sundli mener en slik sponsorinvolvering er avhengig av et kreativt samarbeid. Han opplever at bedriftene forteller mer hva de vil oppnå med samarbeidet nå enn før, og synes bedriftene har lykkes i å bruke sponsingen i egen markedsføring.

– Tidligere var man mest interessert i en stor og innbringende sponsor, som for eksempel Coca-Cola, mener Storås-sjefen.

Storås-festivalen er nå spesielt ute etter trønderske sponsorer. Sundli tror lokale sponsorer gir større muligheter for en felles gevinst.

Ifølge undersøkelsen til Norsk Rockforbund og Norske Festivaler, hadde festivaler som inngikk samarbeid med lokale sponsorer en 31 prosents økning i sponsorstøtte.

– Det er klart at bedriftene ser en større verdi i å sponse lokale festivaler, mener Solveig Rønningen i Norske Festivaler. UD

VIL HA LOKALE SPONSORER: Sveinung Sundli tror lokal sponsing vil skape gevinst for begge parter.

K FAKTA OM:

Dette er saken:

- En undersøkelse gjort høsten 2009 viser en kraftig nedgang i festivalsponsorstøtte.
- Norske Festivaler og Norsk Rockforbund mener at undersøkelsen er misvisende.
- «Sosiosponsing» er et begrep for engasjement utover det rent økonomiske, og blir ofte omtalt i forbindelse med humanitær støtte.

– Merket at pengene satt lenger inne

– UKA har ikke merket noen dramatisk nedgang i midler, men etter finanskrisen merket vi jo at pengene satt lenger inne hos sponsorene, sier UKE-sjef Torgeir Bryge Ødegården.

Han tror finanskrisen har hatt påvirkning på festivalmarkedet, og mener fjorårets studentuke i Trondheim ble reddet av å ha avtaler på plass før finanskrisen.

Ødegården tror likevel ikke studentfestivalen er garantert å få tilstrekkelig støtte til neste år.

– Men jeg er optimistisk med tanke på produktet vi har å selge. UKA er et sterkt merkenavn, noe bedriftene trenger for å markere seg.

Festivalsjefen mener UKA har et sterkt forhandlingskort, siden festivalen har mulighet til å rekruttere studenter til bedriftene. Han vil være forsiktig med å vurdere om andre festivaler har vært gode nok til å promotere seg. UD

KOMMENTAR

ANN-HELEN KJØDE
Kulturjournalist

Sosiostyring

Sponsorstønad frå næringslivet har lenge vore ei moglegheit for ulike verksemder til å få positivt omdøme. Ordninga gjer at frivillige initiativ vert realisert, og bedriftene syner at dei bryr seg. Men denne vinn–vinn-modellen er ikkje god nok lenger. Bedriftene vil ha meir, og modellen må kanskje omdøypast til «vinn-dobbelvinn».

Kvifor ser ikkje Festival-Noreg på denne utviklinga med eit meir kritisk blikk? Større involvering er synonymt med sterkare meiningar frå sponsorane si side, og ein kan ende opp med at sponsorkronene kjem i lag med ei lang liste med vilkår. Vilkår som vil vere synlege i festivalen sin profil. Festivalane treng sponsorstønad for å kunne realisere planar og visjonar, og ein kan ende opp med ein situasjon der utfordringa ikkje er om ein får tak i pengar, men kva ein er villig til å gjere for å få tak i dei.

Eit klart problem med den aukande involveringa er at det kan verte for stort fokus på sjølve sponsoren. Dersom det er snakk om ein musikkfestival kjem folk dit for å oppleve festivaltilbodet, ikkje for å verte pepra med brosjyrar og huka inn til reklamestands. Ein kan òg stille spørsmål kring kredibiliteten til arrangementet dersom sponsorane vert for synlege. Har festivalen booka artisten fordi dei meiner det er ein dyktig og sjåverdig artist, eller fordi ryktet til artisten samsvarar med profilen til hovudsponsoren av festivalen?

Sundli trur utviklinga er positiv med tanke på å få til eit kreativt samarbeid, men hittil er det sponsorane som har vore kreative, medan festivalane har vore passive mottakarar. Festivalane bør vere varsame med utviklinga til denne sosiosponsinga, og vere tydlege med kva slags type sponsing eller styring dei tillet. Sponsorane kan aldri ta frå festivalane sjølve kaka, men før ein veit ordet av det er det dei som avgjer kva slags strøssel som skal vere på, kva ho skal fyllast med og korleis ho smakar.

Hvor skal UKA-11 avholdes?

Dødens Dal kan være en byggeplass i oktober 2011.

UKA

TEKST: **Anne Skalleberg Gjerde**
anneska@underdusken.no
FOTO: **Bendik Laukeland Knapstad**

I FARE: Selv om Gløshaugen Idrettspark blir regulert til kulturformål, er det fortsatt usikkert om UKA, her representert ved UKE-sjef Torgeir Bryge Ødegården, får bruke sin faste konsertarena i 2011.

Den planlagte oppgraderingen av Gløshaugen idrettspark i Dødens Dal stikker kjepper i hjulene for avviklingen av UKA i 2011. Byggearbeidet er ment å settes i gang neste vår, med ferdigstilling samme høst. I tillegg til sandvolleyball- og basketanlegg, skal dagens grusbane erstattes av en kunstgressbane. Det er foreløpig usikkert om området også vil bli regulert til kulturformål.

– Det vil være et stort tap for UKA og hele byens kulturliv dersom Dødens Dal ikke kan benyttes som arena for kulturarrangementer i framtiden. Og tenker man kortsiktig, skjer dette på et ekstra uheldig tidspunkt for oss, sier sjef Torgeir Bryge Ødegården for UKA-09.

Uansett om området skulle bli regulert til kulturformål, er det nemlig usikkert om det nye anlegget vil bli ferdigstilt i tide.

– Det er en risiko for at hele dalen er en byggeplass i oktober 2011, sier Bryge Ødegården.

Detaljene rundt prosjektet er fortsatt uklare, og en rekke økonomiske og tekniske utfordringer må løses dersom studentfestivalen skal få sette opp konsertteltet sitt i Dødens Dal også i framtiden.

– In gen fullgode alternativer

I mellomtiden ser festivalen på alternative steder – i første omgang for UKA-11, men også et sted å flytte festivalen til permanent dersom Dødens Dal kun reguleres som idrettsanlegg. To av områdene som er blitt vurdert er parkeringsplassen og treningsbanene rundt Lerkendal, og grøntområdene bak Festningen.

– Men ved Lerkendal er det litt for liten plass, samtidig som det blir en ekstra økonomisk utfordring for oss siden området har private eiere, sier Bryge Ødegården.

Festningen-området er heller ikke flatt nok per i dag, og UKE-sjefen tror også endringer kan bli problematisk fordi mye av området er vernet.

– Det er vanskelig å starte prosjektering og booking til festivalen uten en arena. Og om festivalen må avholdes et annet sted kan ikke våre prosjektplaner fra 2009 brukes, noe som vil føre til mye ekstraarbeid.

Kostbar tilpasning

Velferdsdirektør Anders Stenvig i Studentsamskipnaden i Trondheim mener en ferdigstilling av anlegget før oktober 2011 er realistisk, og understreker at samskipnaden ønsker å legge til rette for at både idretten og kulturen kan bruke Gløshaugen idrettspark.

– Det er et selvfølgelig fokus hos oss å finne en løsning for videre konsertarrangementer i Dødens Dal. Men det er kostbart å gjøre Høgskoledalen til en fullverdig konsertarena. Samtidig er det en rekke tekniske og organisatoriske avgjørelser som må tas, som vi ikke rår over, forklarer Stenvig.

Krav fra ulike instanser, som blant andre kommunen, riksantikvaren, brannvesenet, naboer og vegvesenet, må tas hensyn til.

– Det er en lang vei å gå for å få området regulert til konsertarrangementer på permanent basis, i hvert fall for en så stor skala som UKA er på, sier han.

Reguleringsprosessen er igangsatt, men Stenvig tror det vil ta opp mot ett år før kommunen har ferdigbehandlet saken. UD

Kåret til beste liveband

MUSIKK

TEKST: **Sveinung Wålengen**
sveinungwa@underdusken.no

Trondheimsbaserte Jack Dalton stakk av med seieren under Zoom-finalen sist torsdag. Bandet ble kåret til årets beste liveband, og får derfor legge ut på norgesturné sammen med Urørt-vinnerne Pink Robots. Første konsert blir holdt under Byarm i februar.

For kort tid siden ble Jack Dalton kåret til «Mest lovende band» under Ut-awards.

Gitarist Ørjan Langnes synes mye har skjedd på kort tid.

– Det var morsomt å vinne Zoom-finalen. Men det er vanskelig å sette seg inn i det hele, det har jo eksplodert i oppmerksomhet, sier han.

Bandet er klar med sin debutplate i april.

– Platen kommer til å gi publikum en på trynet. Jeg er spent på responsen, sier Langnes.

Han gleder seg til å holde albumet fysisk i hånda. Bjarne Olafsen Utnæs på trommer er også fornøyd med skiva.

– Hvis man likte «Manhattan», som er vår mest kjente låt, vil man nok like resten av plata, tror trommisen.

Han synes Zoom-seieren er et bevis på at bandet er gode på det de driver med. Nå planlegger Jack Dalton å fullbooke hele sommeren.

– Det er bare å kjøre på – vi tar ingen pauser nå, sier Olafsen Utnæs. UD

VENTER: Elin Kristensen fra Midtnorsk filmsenter mener spillefilmproduksjon er et enormt prosjekt.

Mangler filmprodusenter

Filmskapere i Trondheim etterlyser produsenter som vil jobbe med spillefilm. Få er klare for jobben.

FILM

TEKST: **Maria Laila Lindberg**
mlindberg@underdusken.no
FOTO: **Christina Undrum Andersen**

Midtnorsk filmbransje inviterte i forrige uke til et offentlig møte på Nova kino, hvor målet var å finne ut hvor bransjens ambisjoner og planer befant seg, fem år etter etableringen av Midtnorsk filmsenter, Midtnorsk filmfond og Mid nordic film commission. Et av temaene var når man kunne forvente seg en spillefilm fra Midt-Norge.

Kortfilm-aktuelle Bård Ivar Engelsås var en av filmskaperne som etterlyste vilje til å produsere spillefilm hos lokale produsenter.

– Jeg kunne godt tenke meg å lage spillefilm i Trondheim, men når det ikke finnes produsenter som er villige til å ta steget blir det vanskelig. Samtidig er det umulig å gjennomføre det store og omfattende arbeidet det er å lage en film uten en produsent, sier Engelsås.

Venter på de riktige historiene

Produsent Dag Hoel fra produksjonsselskapet Faction film sa under bransjens paneldebatt at man må være mer tålmodig i prosessen med å få en spillefilm fra Trøndelag.

– Det er et langt steg å få levert et spillefilmmanus, og man må ha de riktige prosjektene. Å produsere spillefilm skal ikke være noe man skal gjøre på liv og død, sa Hoel under mandagens paneldebatt.

Produsenten er den som har det overordnede ansvaret for å gjennomføre produksjonen av en film, fra ide og manuskript frem til visning. Elin Kristensen fra Midtnorsk filmsenter tror det finnes mange produsenter som vil produsere spillefilm i Trøndelag, men at det kan ta litt tid før de tar steget til å produsere denne typen film.

– Produsenter leser hele tiden manus som de får tilsendt, men å produsere en spillefilm er et enormt prosjekt. Hvis man skal sette i gang med det, så må prosjektet være et hjertebarn for produsenten, en historie som man virkelig brenner for, sier Kristensen.

Vanskelig miljø

I dag består Midtnorsk filmbransje av Midtnorsk filmsenter, Midtnorsk filmfond, om lag ti store produksjonsselskaper, og en rekke manusforfattere og filmskapere. Mens Midtnorsk filmfond gir støtte til langfilm, tv-serier og spill, skal Midtnorsk filmsenter hjelpe utviklingen av filmmiljøet i regionen. Filmsenteret gir også støtte til kortfilmer og dokumentarfilmer. Dokumentarfilmene «Kapp til Kapp», «Til Kina uten penger», og «Blod og Ære» er eksempler på filmer som alle har produksjonsselskaper fra Midt-Norge.

Konsulent Ivar Køhn mener at det vil være vanskelig å skape et miljø for spillefilm i Trondheim.

– Kortfilm og dokumentarfilm fungerer godt som bransje i regionene, noe det også gjør i Trondheim, men det er vanskelig å lage et spillefilmmiljø utenfor Oslo, siden det selv i Oslo er vanskelig, uttalte Køhn.

Elin Kristensen ved Midtnorsk filmsenter har troen på at det kan dukke opp et spillefilmprosjekt i Trøndelag når som helst. Hun mener at man ikke må ignorere virksomheten og talentet innenfor Trøndelags kortfilm- og dokumentarfilmmiljø som gjør det svært godt både i og utenfor Norge.

– Spillefilm er ikke nødvendigvis det som er saliggjørende. Midt-Norge har et ekstremt godt kortfilm og dokumentarfilmmiljø, med filmer som har vunnet priser under blant annet Amanda, Nordisk Panorama, og «I've seen films» i Milano, sier Kristensen. UD

–God historie det viktigste

Filmskaper Andreas Schille flyttet hjem til Trondheim etter endt utdanning i Oslo, og håper at det skal være mulig å lage spillefilmer i byen.

– Man trenger ikke enorme budsjetter og prosjekter for å lage en god film, sier Schille.

Han mener en rekke kortfilmprosjekter fort kan bli en spillefilm om de har det rette potensialet, og at man kan se på dogmefilmen som et eksempel på at det er mulig å lage gode filmer med enkle ressurser.

– Det viktigste er at man har en god historie som man vil fortelle, sier Schille.

For tiden jobber han med utkastet til et dokumentarfilmprosjekt om Rosendal Kino, hvor han ser på kinoen og filmens betydning for innbyggerne i Trondheim på 50-tallet. Etter møtet med Norsk filminstitutt og Midtnorsk filmsenter er han sikker på at det skal være mulig å realisere filmprosjekter i Trondheim – selv om produsentene ikke er like overbevist. UD

Vi er et selskap drevet av en fornybar energi verden trenger mer av: Menneskekraft.

I en tid da det forskes iherdig på fornybare energiformer, slår vi gjerne et slag for mennesket. For mennesket er og blir menneskets største mulighet. Det er i disse vandrende kraftverkene at utfordringer løses og fremtiden skapes.

Veidekke har på grunn av menneskekraft blitt en ledende skandinavisk entreprenør og eiendomsutvikler. Takket være over 6000 engasjerte medarbeidere har vi gjennomført hundrevis av prosjekter hvert år: Bygninger, veier, flyplasser, broer, tunneler og damanlegg. Men vi er først og fremst et kraftverk av tanker og ideer. Når vi angriper utfordringene er det med et effektivt våpen: Sunt bondevett i kombinasjon med moderne teknologi.

I Veidekke er vi opptatt av den energien som frigjøres når vi mennesker får lov til å utvikle oss på det vi er best på. Det er denne energien som hele tiden har flyttet grenser, og utviklet Veidekke fra begynnelsen i Østfold i 1936. I dag er vi representert i tre land og halvparten av de ansatte er medeiere. Vi har en kultur der det faller naturlig å gjøre sitt beste.

Vi ser derfor lyst på fremtiden i Veidekke. For den energien som skal drive oss videre i årene som kommer har vi heldigvis mye av: Menneskekraft.

Kom innom vår stand 10. februar for en prat om Veidekke og vår trainee-ordning.

VEIDEKKE

BAJAS: Narve Hovdenakk spiller selv i sin nye utstilling, blant annet som onanerende politimann.

Vil provosere med video

Narve Hovdenakk er tilbake i Trondheim. Men denne gangen er det verken for å studere eller å drikke øl på 3B.

UTSTILLING

TEKST: **Erik Meling Sele**
erikmeli@underdusken.no
FOTO: **Severin Sadjina**

Hvordan forholder vi oss til personlige tabuer kontra de allmenne tabuene i samfunnet? Dette er et spørsmål som skal være sentralt i utstillingen *Re: kriminalisert* som åpner torsdag 4. februar på Gråmølna. Kunstneren bak prosjektet heter Narve Hovdenakk, og er utda nnet billedkunstner ved Kunstakademiet i Trondheim. Selv beskriver 38-åringen utstillingen som en slags oppsummering av karrieren sin. De som kjenner til ham, vet imidlertid at det ikke akkurat er en samling beskjedne akvareller det er snakk om.

Problematiserer mannsrollen

Det er nemlig gjennom konseptuelle videosamplinger som direkte henvender seg til publikum at Hovdenakk uttrykker seg. I tillegg til den direkte kontakten kunstformen oppnår, er den også ment til å være en referanse til media i seg selv. Bærumsgutten opptrer i stor grad selv i disse installasjonene. Hensikten er å provosere folk til både å tenke over og å ta stilling til viktige spørsmål knyttet til kjønnsproblematikk.

– Utstillingen handler mye om mannsrollen, både som offer og som overgriper. Opp i gjennom årene har den havnet litt i skyggen av feminismen, forklarer kunstneren, som ønsker debatt om emnet.

Det er angivelig diffuse begreper som kriminalisering av følelser og fragmentering av subjektet som skal være sentrale her på kunstmuseet. For lettere å forklare hva budskapet i *Re: kriminalisert* er, trekker Hovdenakk frem Karl Ove Knausgårds forfatterskap som et eksempel. Romanenes tema om mannlig angst knyttet til identitet er nemlig nært beslektet med problemene videokunstneren forsøker å belyse. Grunntanken i Mads Larsens kontroversielle roman *Pornopung* har også visse likhetstrekk med beskjeden kunstneren vil formidle.

– Men *Pornopung* har en mer konservativ og banal tilnærming til kjønnsrolleproblematikken, sier Hovdenakk.

Han legger til at hans egne installasjoner derimot skal utfordre pseudovirkeligheten på en mer kunstnerisk måte.

– Det blir en slags performance om mannen, rett og slett, understreker han.

Masturberende politimann

Til tross for at han i studietiden bodde like ved Studentersamfundet, tok Hovdenakk heller turen til 3B fremfor å vanke i den røde sylinderen. Kunstneren har siden studietiden markert seg opp i gjennom årene ved å rekonstruere myter og stereotyper, og produksjonene hans har vært å se både i Hellas, Skottland og i USA. Ved to anledninger har han også deltatt på Høstutstillingen i Oslo. Den siste gangen, i 2006, var hensikten å få fokus på paradoksene ved mannsrollen. En av videoene i denne utstillingen skapte stort oppstyr i media. Den viste nemlig kunstneren selv i rollen som masturberende politimann.

– Det var en slags remake av en scene fra filmen *Bad Lieutenant*, opplyser han.

Høstutstillingen valgte å sette 18 års grense for visningen da flere besøkende fant den støtende. Denne kontroversielle installasjonen er også å finne på *Re: kriminalisert* her i Trondheim.

Ikke dagligdags

Formidlingsleder Jon-Arild Johansen ved Trondheim Kunstmuseum har store forventninger til Hovdenakks utstilling.

– Jeg tror den vil bli godt besøkt. Narve tar opp problemer knyttet til maskulinitet og kjønnsroller på en svært interessant måte, forteller formidlingslederen.

Videre synes han det er positivt at Hovdenakk følger den kunstneriske tradisjonen med selvportrett i utstillingen sin. Gråmølna tar også med denne utstillingen for første gang i bruk sine nye spesialdesignede rom for filmvisning i den nye paviljongen.

Siden den tar opp aktuelle problemer på en moderne og svært visuell måte, tror Johansen at visningen ikke minst vil være interessant for studenter.

– Installasjonene vil sette i gang diskusjoner. Dette er ingen dagligdags utstilling.UD

Utvider teaterarenaen

Avant Garden vil ta scenekunsten inn i sin nye kafe, og invitere unge kunstnere inn i varmen.

TEATER

TEKST: **Eline Eidvin**
eidvin@underdusken.no
FOTO: **Lars Erlend Leganger**

SKÅLER FOR SCENEKUNSTEN: Per Ananiassen (f.v) og Sunniva Steine hos Avant Garden vil ta teateret ut av salen.

Tirsdag 3. februar åpnet kafeen i Avant Gardens lokaler på ny, denne gangen drevet av teaterhuset selv. De har tidligere leid ut kafeen til diverse aktører som ikke har hatt noe å gjøre med deres konsept – sist ut Café Roman.

Kunstnerisk leder Per Ananiassen sier de har hatt lyst til dette lenge, og at det var en åpning i økonomien som gjorde det mulig å avvikle leiekontrakten og ta over driften selv.

Mangfoldig møtested

Ananiassen mener at Trondheims scenekunstmiljø trenger et sted å møtes, og at kafeen kan bli et lenge etterlengtet sted for dette.

– Teater foregår ikke bare i salen. Det handler mye om å være en del av et miljø og å diskutere – både formelt og uformelt, sier Ananiassen.

Han vil ha mer mangfold i det trønderske scenekunstmiljøet, og håper kafeen kan være en arena for å skape det. Det er mange kunstnere som holder på med spennende prosjekter. Derfor startet Avant Garden i 2008 *Symposium* – en åpen scene der unge kunstnere kan prøve ut prosjektene sine for et publikum.

– Det trenger ikke nødvendigvis å være ferdige verker, og takhøyden er stor. *Symposium* vil stort sett finne sted i kafeen fra nå av, hvis opptrednene ikke krever en annen type scene, sier Ananiassen.

Studentvennlig

Kommunikasjonsansvarlig Sunniva Steine tror det vil ha mye å si for Avant Garden at de nå er blitt mer synlig ut mot gaten.

– Også er det bra at vi ikke lenger ligger bak en kebabsjappe. Jeg tror folk vil føle seg mer velkommen her nå, sier hun.

Kafeen skal drives av Ingeborg Huse Amundsen som studerer drama og teater på NTNU.

– Forhåpentligvis kan vi konkurrere med andre studentvennlige kafeer etter hvert, sier hun.

Kafeen skal ikke være et vinnende forretningsprosjekt, men et utvidet tilbud for det eksisterende Avant Garden. Foreløpig skal den være åpen rundt arrangementene, der det også vil være mulig å bare gå på kafé.

– Men på lang sikt er målet at kafeen skal være åpen hver dag, sier Amundsen.

Vil samle miljøet

Avant Garden jobber for å samle det uavhengige scenekunstmiljøet i Trondheim på flere måter. 6. og 7. april arrangerer de et åpent seminar kalt Scenekunst i Trondheim. Målet er å rekruttere flere produsenter slik at det kan lages mer uavhengig scenekunst i Trondheim, som også kan eksporteres til andre steder.

– Sånn som det er nå flytter mange kompetente folk fra byen etter at de er utdannet. Det vil vi prøve å forandre, sier Sunniva Steine.

Seminaret er et samarbeid med mange andre aktører, blant annet Norsk kulturråd, Trondheim kommune og Dansit i Trondheim.

– Det er utfordrende, men det er ikke umulig, sa leder Ananiassen i talen han holdt for de oppmøtte under åpningen.UD

Starter alternativ filmklubb

Flere organisasjoner savnet et politisk rettet filmtilbud i Trondheim. Nå har de tatt saken i egne hender.

FILM

TEKST: **Henriette Risvoll**
henrietter@underdusken.no

– Vi er veldig glade for å få være med på oppstarten av Cinema Politica, siden en politisk filmklubb absolutt var noe som manglet i Trondheim, sier Marita Mo, leder i Latin-Amerikagruppen (LAGiT).

Gruppen er en av organisasjonene bak Trondheim Cinema Politica, i samarbeid med Trondheims lokallag for Attac, Amnesty og SAIH.

Internasjonalt nettverk

Den nyopprettede filmklubben er tilknyttet det internasjonale nettverket Cinema Politica, og er foreløpig den eneste norske klubben i nettverket som for det meste har rot i Nord-Amerika og det øvrige Europa.

Trondheim Cinema Politica skiller seg fra byens andre filmklubber gjennom visninger av utelukkende dokumentarfilmer. De ansvarlige mener filmene inneholder nye, viktige historier som de ønsker at folk skal få vite om.

Fellesnevneren er at de har fått liten oppmerksomhet eller har blitt feilrepresentert i media, og omhandler temaer som miljøvern, menneskerettigheter og økonomisk rettferdighet. Siden det er et så bredt spekter av organisasjoner, er det mange forskjellige filmer med ulike tema som vises, i lokaler på NTNU.

– Med flere organisasjoner er det mange overlappende interesser, og vi synes det er et artig samarbeid og et fint felles prosjekt, sier Håkon Line i Attac.

Sosial diskusjon

– LAGiT ønsker å være en alternativ kilde til informasjon om situasjonen i Latin-Amerika, og dette er ei målsetning vår organisasjon tar med oss inn i filmklubben, forteller Mo.

Filmklubben ønsker å bruke dokumentarene som et verktøy for å få folk til å reflektere og delta i diskusjoner.

– Da er det veldig positivt å vise filmene i en sosial setting, fordi det gir gode muligheter for spennende diskusjoner, sier Line i Attac.

Marita Mo håper også at filmvisningene vil øke bevisstheten om saker som ikke alltid kommer fram i media, og på den måten skape debatt og fungere som en diskusjonsarena.

– Vi ser fram til å vise mange interessante og spennende dokumentarfilmer utover våren, både fra Latin-Amerika og resten av verden, sier LAGiT-leder Mo.UD

Norconsult

Er du vår neste diamant?

Vær nøye når du velger arbeidsgiver. Det er der du skal foredle og finslipe kunnskapen du har brukt mange år på å tilegne deg. Det er nå du skal begynne å bygge opp erfaringen som skal gi deg en karriere. Jobben vil bli en viktig del av livet ditt.

Vår logo, diamanten, har lenge vært et symbol på Norges ledende rådgivermiljø for samfunnsplanlegging og prosjektering. Vi er 1700 ansatte som jobber i Norge og internasjonalt. Sammen med dine kolleger vil du hos oss hver dag få muligheten til å påvirke og utvikle samfunnet. Du vil møte både tradisjonelle fagområder og noen du kanskje ikke engang har hørt om. Alle samlet rundt én kjerne – kunnskap.

Vi søker både nyutdannete og sommerstudenter.

Med kunnskap som kjerne

Se **www.norconsult.no** for mer informasjon
Søknadsfrist: Fast stilling **22. februar 2010** - Sommerjobb **8. mars 2010**

KAKEGLAD CASIOKID: Fredrik Vogsborg i Casiokids ble overøst med bakverk under en konsert.

Fra tulleprosjekt til Roskilde

Casiokids' nye album har fått navnet *Topp stemning på lokal bar*. Selv trives bandet vel så godt i barnehagen.

TEKST: ERIK MELING SELE **FOTO:** CHRISTINA UNDRUM ANDERSEN

Unnfangelsen av Casiokids startet angivelig med at stavangerguttene Fredrik Vogsborg og Ketil Kinden Endresen stjal to keyboard av typen Casio. Selv hevder Fredrik at dette «bare er piss». De lånte nemlig instrumentene. Saken var bare at de aldri leverte dem tilbake.

– Vi var inspirerte av Bob Hund, Bjørn Torske og New Kids on the Block, og drev og lekte oss med disse keyboardene. Det var egentlig bare et tulleprosjekt, men i 2005 var vi plutselig seks mann som holdt på, roper Fredrik over tonene fra scenen.

Vi er i Storsalen, og lydsjekken før kveldens releasekonsert er i full gang. Derfor er det kun Fredrik som har anledning til å sette seg ned med oss.

– De andre er litt «busy», forteller Fredrik, som bare er halvannen time for sen til intervjuet.

Fuglekvitter

Det begynner å bli en stund siden bandets første konsert i Bergen i 2004, men Fredrik husker den godt.

– Det var jo en prøvegreie, og det startet bra. Men etter hvert viste det seg at «backing tracken» var skrudd litt for løst, og dermed klappet Ketil i utakt gjennom resten av konserten, forklarer Fredrik, som beskriver opptrinnet som «litt bad». Han mener at årsaken til at de likevel fikk nye spillejobber, ligger i bandets dansbarhet og særpreg.

– Vi har jo en litt spesiell stil, medgir han.

Fredrik illustrerer med å fortelle om en opptreden under Vossajazzen 05, hvor de spilte av et tjue minutters opptak med fuglekvitter.

Bergens- og stavangerbandet har imidlertid kommet langt siden Voss: De har holdt over 400 konserter rundt om i verden, fått sneket låten «Fot i Hose» med på fotballspillet Fifa 10, og er blitt omtalt som «det største fra Norge siden black metal» av den britiske musikkavisen New Musical Express. Selv er musikeren mer opptatt av å fortelle om bandets barnehageturné.

– Det startet med releasekonserten for albumet *Fuck Midi* i 2006, som vi holdt i en barnehage. Det var så moro at det resulterte i ti barnehagebesøk. Greia er at barn er så ærlige. Enten så reagerer de på musikken med å gråte, eller så ler de mens de kjører noen underlige danse- eller klappebevegelser, sier Fredrik som ivrig illustrerer med armene.

Russere og bursdagskaker

Casiokids' turnévirksomhet har vokst kraftig siden den gang. I fjor holdt de hele 172 konserter i 18 land. Bandets beste opplevelse i turnésammenheng var utvilsomt Roskilde i 2008.

– Før det hadde vi ofte spilt for et publikum på rundt 400. Da vi kom på scenen der, stod det omtrent 4000 mennesker foran oss. Det var ganske sykt!

Fredrik forteller også om en episode da bandet spilte for et russisk publikum. Selv om det var passe gebrokkent, så sang russerne tekstmessig feilfritt med på låten «Finn Bikkjen». Dette viser etter Fredriks mening hvor lite de norske tekstene påvirker en internasjonal karriere.

– Så lenge det er harmonisk, dansbart og unikt, spiller språket ingen rolle, sier stavangergutten.

Musikeren er i det pratsomme hjørnet, og forteller om en konsert under Hulens 40-årsjubileum. Casiokids hadde da annonsert at de som stilte opp med bursdagskake ville slippe inn uten billett.

– Vi fikk inn 90 kaker, gliser Fredrik og klapper seg på magen.

Fremtiden

Forrige fredag spilte bandet i Storsalen i forbindelse med utgivelsen av bandets nye album *Topp stemning på lokal bar*. Selv liker Casiokids å omtale platen som en singelsamling, og forteller at fansen kan forvente seg gode og «litt spesielle» låter.

På bandets kalender fremover finner vi en englandsturné, Bylarm, en festival i Texas, nye studioinnspillinger og en forhåpentligvis travel festivalsommer.

– Det er ikke slik at vi har noen konkrete ambisjoner eller mål, vi vil bare fortsette å lage musikk og kose oss. Alt annet tar vi som en bonus, forteller Fredrik.

Mon tro om Fredrik til slutt har lyst til å avsløre noen av bandets saftige hemmeligheter til Under Duskens lesere?

– Sverre, bassisten vår, har vært med på «Idol». Det må du få med, gliser han. **UD**

Fakta om Casiokids

- **Alder:** Fem år
- **Yrke:** Pop-band
- **Aktuell med:** Albumet *Topp Stemning på Lokal Bar*
- **Anbefaler i vinter:** Konsert med Bob Hund i Øystese 2.juli

Skreddersydd for identitetsutvikling

Klær provoserte lenge før burkadebatten, og har alltid vært et redskap for makt.

KLÆR

TEKST: **Hanne Grydeland** hannegry@underdusken.no
ILL: **Jesper Kierland Grieg**

I Afghanistan var det under Taliban-regimet påbudt med burka for kvinner, og etter kulturrevolusjonen i Kina måtte nesten alle kinesiske menn ikle seg maodress. Der burkaen skulle vise lojalitet til Taliban, ble maodressen et symbol på det enhetlige folket, kledd likt i proletarisk solidaritet. Burkaen og maodressen bidro til å kontrollere befolkningen, men er ikke de eneste eksemplene på klesplagg med en annen funksjon enn den praktiske. På 1960-tallet ble bukser for kvinner sosialt akseptert, et resultat av en årelang kvinnekamp med funksjonalitet i kvinnelig klesdrakt for øyet. Buksenes inntog i kvinners klesskap var praktisk, men virket også frigjørende.

Brennhete plagg

Klær har til alle tider hatt makten til å provosere og skape debatt, og i aller nyeste tid er det burkaen som har fått debattantene til å spisse pennene. Det gjennomgående temaet for striden dreier seg om hvorvidt burkaen bør forbys. I Danmark kan nå muslimske kvinner med burka eller niqab bli avkrevd å vise ansiktet på bussen, på skolen og på jobb. I Frankrike er et liknende forbud under utvikling, og i Belgia risikerer tildekkede kvinner straff i form av bøter dersom de skulle bryte lokale burkaforbud.

– Som feminist er jeg i mot ethvert forbud som måtte begrense kvinners frihet og integritet. For mange kvinner er burka en del av en deres religiøse selvrealisering og kvinnefrigjøring, med henblikk på kvinnen som sexobjekt, sier Bushra Ishaq, leder av Muslimsk studentsamfunn.

Ishaq presiserer at det ifølge Koranen ikke er nødvendig med burka. Hun kan forstå et forbud i tilfeller der et tildekket ansikt stenger for kommunikasjon, men mener man må differensiere mellom det private og det offentlige rom.

– Burka-debatten er en konstruert debatt som dreier seg om veldig få kvinner i Norge i dag, sier studentlederen.

I en dansk telling kom det ifølge Ishaq fram at det var 50 kvinner i Danmark som brukte burka. Hun mener at om man overfører tellingen til norske forhold kan det være så lite som ti.

Forandret symbolverdi

Eksempler på makten klær, eller mangelen på dem, har til å frigjøre og provosere er mange, uavhengig av om brukerne har vært i mindretall eller flertall. Fra korsettets død i første halvdel av 1900-tallet til bikiniens inntog 40 år senere, fra stramme bukser, korte skjørt, ingen bh og pushup-bh, til rosa herreskjorter og muslimske kvinners bruk av hijab. Etter hvert har imidlertid mange plagg mistet sin opprinnelige symbolverdi, og inntatt en annen rolle i samfunnet. Et eksempel er hijaben, som oppstod blant studerende førstegenerasjons innvandrere fra fattige kår i Egypt på 1970-tallet. Den var et resultat av nyreligiøsitet og antimaterialisme, og at man ville vise at man var en ærbar muslim som ville slippe unna blikk og uønskede tilnærmelser fra menn.

– Hijaben ga kvinner nye muligheter, men i dag er det mange grunner til at unge jenter velger å ikle seg hijab. Det kan være et individuelt ønske om å vise at man er muslim, at det er blitt mote eller et politisk statement, sier førsteamanuensis Berit Thorbjørnsrud ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitet i Oslo.

Hun påpeker at sosialt press og forventninger fra omverdenen kan føre til at jenter som i utgangspunktet ikke ville brukt hijab, ikler seg plagget, på samme måte som at det i ekstreme tilfeller foregår utfrysning i norske miljøer av ungdom som ikke har det riktige merket på buksa.

Thorbjørnsrud presiserer imidlertid at man ikke bør sette muslimske kvinners bruk av hijab i en særstilling, og kalle all bruk et resultat av tvang.

Stridsmiddel

Det er ikke bare i ungdomsmiljøer man finner en slags uniformering og en visshet om at klær ikke bare er klær. Det heter seg for eksempel at «Politiets uniform er politi- og lensmannsetatens ansikt utad», og flere grupperinger har brukt eller bruker bevisst påkledning til å påvirke. Enten for å skape frykt – som Ku Klux Klan i hvite kutter – eller for å skape tillit, som advokater i mørke dresser. Påkledning har historisk sett vært et våpen brukt av undertrykte grupper til å skaffe seg mer frihet og større bestemmelse over egne liv – uavhengig av kjønn, religion eller sosial status. Fra kvinner i bukser til muslimske jenter med og uten burka. Klær må imidlertid kjenne sin begrensning som redskap for makt, for som Mao Zedong uttalte i 1938 nokså passende: «Våpnene er en viktig, men ikke avgjørende faktor i krigen. Den avgjørende faktor er mennesket og ikke en ting.» UD

Diggbar Dumdum

KONSERT

DUMDUM BOYS - VERKSTEDSHALLEN - 05. FEBRUAR
TEKST: ANN-HELEN KJØDE annhelen@underdusken.no
FOTO: LARS ERLEND LEGANGER

– Takk for oss, og takk til Svartlamon!
Dette er dei siste orda vi får frå ein sveitt Prepple Houmb. Han held seg til mikrofonstativet, t-skjorta er kasta, ekstranummera er over. Dumdum Boys har levert varene, sjølv om ikkje alt gjekk deira veg i kveld.

To timar tidlegare entrar eg Verkstedhallen på Svartlamon. Det er her Dumdum Boys har valt å starte noregsturneen sin. Dei opnar med «Selvskudd» frå det ferskaste albumet, og publikum er med frå fyrste tone. Det er hender i veret og golvet voggar elegant under føtene som slår konstant. Dessverre har vokalisten litt lite lyd i forhold til resten av bandet, noko som gjer at teksten forsvinn i eit samansurium av tonar. Og etter fem songar forsvinn vokalen heilt. Publikum ropar mot lydmannen, og når bandet forstår kva som har skjedd forlet dei scena. Lyset kjem på, og det som enda verre er; over høgtalaranlegget høyrer eg nyinnspelinga av «Honey, honey» frå filmen Mamma Mia. Noko meir upassande skal ein leite lenge etter og kvinna ved sidan av meg seier det best; «nei, herre va itj bra».

Ti minutt seinare kjem bandet på scena igjen. Med eitt er avbrotet gløymt, men det er òg dei fem songane som var før pausen. Dumdum Boys må smøre oss på nytt, men denne utfordringa tek dei på strak arm. Dei held fram som om ingenting har skjedd, som om dei har stått på scena heile kvelden. Det er godt å vere på konsert med eit band som veit kva dei driv med. Der dei taktfaste trommeslaga kallar deg til scena, der dei kule gitarriffa er ein realitet framfor eit sakn og der stemma til vokalisten syr det heile i hop til ei herleg oppleving. Vokalen er òg tydlegare no, noko som fører til at heilskapen vert betre. Halvvegs i konserten kjem det fyrste av fleire høgdepunkt. Lydbiletet vert litt nedtona, og den meir melankolske «Tyven tyven» samlar publikum i ei slags trolsk sinnsro.

Etter alderen å døme har fleirtalet av publikum måtta skaffe barnevakt i kveld for å kunne leite fram finstasen og mimre frå ei svunnen ungdomstid. Det var fyrst etter å ha studert publikum eg innsåg kor lenge Dumdum Boys har halde det gåande. Dei er vaskekte travarar, noko som gir dei moglegheita til å by på godbitar frå ei lang karriere. Mykje er henta frå dei to siste albuma, men når dei tek ein to–timers har dei nok av tid til å plukke frå fortida. «Englefjes», «Boom Boom», «Møkkamann» og «En vill en» går hand i hand med «Vildensky», «Element» og «Tynn Tråd». Dei let musikken styre, og sceneshowet avgrensar seg til at Prepple lyftar arma og slår seg litt i hovudet, og i ny og ne går han bort til gitaristen eller bassisten, rufsar dei i håret, legg panna si mot deira og får dei med på ein duett i mikrofonen. Noko meir enn dette er det ikkje behov for.

«Splitter pine» og «Slave» er sjølvsagt spart til sist, og når desse endeleg kjem får publikum den ekstatiske opplevinga og høgdepunktet dei har venta på. Knea får ein liten bøy, armane fyk opp, ryggen har ein liten svai og allsongen er altomslukande. Takk til Dumdum Boys og takk til Svartlamon!

Dumdum Boys gir, og publikum får. Så enkelt er det med den saka.

Egotripp om nazi-onkel

FILM

STRENGT HEMMELIG - REGI: BENEDICTE MARIA ORVUNG - ORVUNG FILM AS. / TEKST: MARIA LAILA LINDBERG mlindberg@underdusken.no

700 000 personer flokket til norske kinoer for å se heltene Max Manus og Gunnar Sønsteby gjøre livet surt for tyskerne under andre verdenskrig. Kanskje er det like viktig at folk flokker til dokumentarfilmen om en av landets store forrædere. Ikke fordi den er så godt laget, men fordi den forteller en historie som aldri før er blitt fortalt.

Nordnorske Karl Marthinsen var sjef for det norske sikkerhetspolitiet under krigen, landhirdsjef fra 1944, og en sentral og respektert figur i toppsjiktet blant tyskerne som hadde kommando i Norge.

Marthinsen var også grandonkelen til regissør Benedicte Maria Orvung. Med et svært personlig nærvær i filmen forteller Orvung om hvordan Marthinsen har vært en dyster hemmelighet i hennes familie. Intervjuene Orvung gjør med sin egen mor og innbyggerne i Mehamn i Finnmark er utrolig sterke å se, og er eksempler på filmens absolutte høydepunkter. Det er ikke tvil om at Orvung røsker opp i mange vonde følelser hos dem hun snakker med, selv hos de som verken har slektskap eller personlig kjennskap til Marthinsen. De har alle gripende opplysninger å komme med, og jeg skulle gjerne sett at flere av personene ble viet mer plass.

Filmen, som skal handle om Marthinsen, drukner ofte i scener der regissør Orvungs følelser står i fokus. Jeg får litt nok av å se henne gå omkring, stå, stirre på ting, og henge opp bilder og beskrivelser av folk som filmen tar for seg. Bildene av de forskjellige menneskene knytter historien godt sammen, men klippene blir etter hvert plagsomme fordi Orvung selv opptrer i så mange av dem. Deler av ubehagelige filmklipp blir vist som gjenspeilinger i Orvungs øyne, noe som etter hvert blir et pinlig irritasjonsmoment. Dette gir meg ofte en følelse av at filmen handler mer om Orvund selv enn om hennes grandonkel.

På den andre siden skal regissøren ha honnør for at hun klarer å formidle store mengder informasjon på en gripende og spennende måte, som gjør at man som publikum ikke kjeder seg gjennom denne visuelle historietimen. Nydelige bilder fra Nord-Norge og grundig arbeid med gamle arkivopptak og bilder gir filmen et fint utseende, men den avbrytes dessverre for ofte av stygge innklippsbilder av forskjellige vitneutsatgn som virker lite planlagt.

Historien om en av Norges farligste menn under andre verdenskrig burde være like godt kjent som historien om gutta fra hjemmefronten. Så får man bare bære over med et altfor dypt neddykk i regissørens følelsesliv.

Perler for svin

KONSERT

YOUR HEADLIGHTS ARE ON - BRUKBAR - 3. FEBRUAR
/ TEKST: MARKUS TOBIASSEN mtobiassen@underdusken.no FOTO: HELENE EDVARDSEN

Trondheims musikkinteresserte har tydeligvis fått øynene opp for *Your Headlights Are On* etter gode opptredener på arrangementene Trondheim Calling og Zoom. På Brukbar sto publikum som sild i tønne, klokka halv elleve på en onsdag. Det skuffende er at publikum også gjennom konserten stort sett oppførte seg som død fisk. Ekstra skuffende fordi bandet leverte en svært god konsert.

Den største styrken til *Your Headlights Are On* er hvor godt bandets fem medlemmer utfyller hverandre. Ingrid Helene Håvik på vokal, Heida Mobeck på tuba og Anja Lauvdal på rhodes skaper melodiøs og vakker musikk, som Lars Ove Fossheim på gitar og Hans Hulbækmo på trommer flytter to store steg inn rocken. Dette skaper positive motsetninger som gjør musikken intressant og spennende. Spesielt vil jeg trekke fram samspillet mellom tuba og gitar som på en utmerket måte veksler mellom å være rytme-, melodi- og solostemme. Hans Hulbækmo bidrar også til å fylle lydbildet med et ukjent antall redskaper.

Det er nettopp når bandet tør å skru opp både lydnivå og tempo at de er på sitt beste. Det handler mye om vokalen hvor variasjonene klarest henger sammen med tempo og trykk i sangen. Stemmen til Ingrid Håvik går fra å ha en helt fantastisk nerve til å bli uengasjerende. Det er heldigvis mest av det første og lite av det andre. Tekstene formidles i tillegg med en diksjon som gjør det enkelt å få tak i dem, noe som er mangelvare blant norske artister.

I de mer dempede og mer eksperimentelle låtene mister bandet derimot evnen til å fange interessen like godt. Konserten løfter seg hele veien fram til hiten «Sway», med «Wank-song» som høydepunkt. Etter «Sway» forsvinner dessverre fokuset til både band og publikum i noen minutter, før det løfter seg igjen med konsertens siste låt. *Your Headlights Are On* er vel verdt å få med seg live, og om du gikk glipp av denne muligheten, spiller bandet på Knaus lørdag 20. februar.

Your Headlights Are On kombinerer gode tekster med melodier som tar vellykkede steg inn i rocken. Den største skuffelsen var et lite engasjert publikum.

Ikke riktig der, ennå

PLATE

ALREADY THERE - THERESE ULVAN - ULVAN RECORDS /
TEKST: HENRIETTE RISVOLL henrietter@underdusken.no

I starten får jeg sterke assosiasjoner til blant annet Amanda Marshalls debutalbum, men etter noen lyttinger klarer *Already there* i større grad å stå på egne ben. Jeg ble ikke veldig imponert over det tilsynelatende 90-tallsinspirerte coveret, og førsteinntrykket var derfor ikke topp. Ørene var litt skeptiske under første gjennomlytting, men platen kom seg veldig etter noen flere runder på anlegget.

Musikken har en fin jazzkant ved seg, og Ulvans stemme er absolutt tiltalende. Hun er ikke blitt kalt en «bluesy» versjon av Norah Jones for ingenting. På albumet har hun med seg mange flinke musikere, som helt klart bidrar positivt. Det benyttes ulike instrumenter og sammensetninger, som gjør lydbildet mer spennende og levende. Et innslag av didgeridoo på tittelsporet er spenstig og en interessant forandring i musikken. Slikt er sentralt i å løfte platen, og er med på å forhindre at mange av sangene blir en stor grøt av likhet. Noen av tekstene fungerer noenlunde, selv om det i enkelte tilfeller vipper faretruende på kanten til klisjé. Ulvan forteller noen gode historier, men av og til blir hjerte/smerte-preget litt vel framtredende.

Selv om det er et stykke mellom de store gåsehudopplevelsene, er dette absolutt en plate som på sitt beste har mye å by på. De roligste låtene, som «The Moon's a Harsh Mistress» er rett og slett gode å høre på, og er perfekte badekarslåter. Sammen med sangene med mer trykk, som «You Could Not Chain Me» og «Too Late», er det her albumet er på sitt sterkeste, i forhold til låtene som faller mellom disse to kategoriene.

Likevel er det enkelte sanger som ikke når helt opp, anonymiteten og likheten mellom sporene blir for dominerende. Jeg kan tenke meg at noen av disse låtene kunne vært passende som musikk til Sims-spillene. Kan også se for meg å sitte halvveis ned i en kaffekopp på kafé med Ulvans plate som behagelig bakgrunnsmusikk.

De beste sangene er ikke så verst å høre på, selv om konsentrasjonen svinner litt i lengden. Musikken funker særdeles bra i bakgrunnen. Therese Ulvan er nok ikke allerede der, men hun er helt klart på vei.

***Already there* er perfekt som bakgrunnsmusikk, og noen av låtene har absolutt godt potensial.**

En påkledd mann

KUNST

RE:KRIMINALISERT - NARVE HOVDENAKK - GRÅMØLNA, 04.02 - 02.05 / TEKST: HANNE GRYDELAND hannegry@underdusken.no FOTO: SEVERIN SADJINA

Re:kriminalisert av Narve Hovdenakk er ingen estetisk vakker utstilling. Det er ikke det opphøyde skjønne som vies oppmerksomhet i utstillingens fire videoinstallasjoner, det er snarere det fragmentariske og forvirrende, forbryteren og offeret som står i fokus. Hvem som er offer og hvem som er overgriper er imidlertid vanskelig å vite; i verket «Repoman 1 & 2» forteller vekselvis to menn hver sin historie over tre TV-skjermer. Det er historier om et forhold mellom to brødre som gikk galt, og et påstått pedofilt overgrep. I den sistnevnte historien prøver mannen å tilbakevise beskyldningene mot seg selv: «Jeg er en snill og følsom mann. Det var ikke min feil det som skjedde.» Betrakteren kan velge å tro ham eller ikke, i egne øyne er han allerede dømt.

Og kanskje er mannen også i virkeligheten allerede dømt, i «SORRY. remix.» er Narve Hovdenakk selv mannen som ble beskyldt for pedofili. Han snakker til kamera som han snakker til en livspartner, en partner han burde kunne stole på, men som svikter ham mest når han virkelig trenger det: «Jeg føler meg ganske aleine om det her.» Mot slutten av filmen forandres imidlertid den anklagende holdningen til selvkritikk, han er en angrende synder: «Unnskyld at jeg er så sårbar. Sorry. Er det sånn jeg er som mann?»

Alle de utstilte verkene problematiserer mannens rolle, de bildene som ikke er gjort tåkete, er pikselert eller filmet i kun et lite område. Muligheten for å betrakte menneskene i verkene er på den måten vanskeliggjort, betrakteren må selv sette sammen lyd og bilde, og kommer dessverre ikke klokere ut av det.

Paradoksalt nok har ikke Hovdenakk bidratt til å blottstille eller klargjøre dagens mannsrolle, til tross for å ha filmet mannen i de mest pinlige situasjoner – som naken, gråtende eller masturberende.

Mannen i *Re:kriminalisert* er tildekket og kledd opp i dobbelt-roller. Han er både offeret og overgriperen, og sier: Jeg er ikke den du tror.

Debutant fra havgapet

PLATE

FLORIOGRAPHY - MODDI - IMPELLER / PROPELLER RECORDINGS / TEKST: YNGVIL BJELLAANES yngvilbj@underdusken.no

Pål Moddi Knutsen fikk rappa til seg mammas trekkspill som 17- åring. Fem år etter er debutplata *Floriography* endelig ute, og den er definitivt verdt pengene.

Moddi viste seg for alvor fram under Bylarm i 2008, og på Øyafestivalen samme år. 22-åringen kommer fra den lille bygda Medby fra yttersida av Senja i Troms, og den nordnorske stillheten preger låtene til debutanten.

Åpningssporet «Rubbles» byr på vakre strykeharmonier i suveren samstemthet med akkordion. Følelsene når et nytt nivå når Moddi supplerer harmoniene med sin nydelige sarte stemme. Han kjemper til tider om kapp for å overdøve sine musikalske kompanjonger, og resultatet er herlig.

«This air is to heavy to breathe...»- vi er så definitivt tatt med til den tonale stillhetens mekka.

«Rubbles» er så god at forventningene til resten av albumet blir i overkant store. Men selv om plata totalt sett ikke holder helt samme kvalitet, skal det mye til for å mislike det 22-åringen har fått til med denne plata. Det enkle og monotone kombineres briljant med et pompøst og mektig lydbilde.

Moddi er uten tvil et stort talent innenfor sjangren singer/songwriter, noe *Floriography* er et synlig bevis på. Plata er spilt inn på Island med produsent Valgeir Sigurdsson, og mastret av Mike Hartung ved Impeller/ Propeller Recordings i Oslo. Sigur Ros, Beth Orton, Bjørk og Hanne Hukkelberg, er alle artister som kan assosieres med debutanten, og når Moddi tar fram hele stemmeregistret, er heller ikke Tom Waits fjernt fra tankene. Åpningssporet «Rubbles» er en selvskreven ener, men også den over sju minutter lange «7!», og «Poetry» er verdt å trekke frem. I tillegg er det deilig avslutningsvis å høre Moddis herlige senjadialekt i «Krokstav-emne».

Debutplata *Floriography* gir deg lyden av stillheten – en stillhet som gir frysninger i fleng.

Kultur-kalenderen

9. januar - 23. februar/ Ultra Drunk Ken Lee.

FOTO: PRESSEFOTO

TIRSDAG 9. FEBRUAR

Samfundet: Du inviteres til Klubben på ølforedrag med **Nøgne Ø**. Lær om forskjellige ølsorter, og ikke minst hvordan du kan brygge selv, dørene åpner kl 19.00. Samtidig er det selvfølgelig også **Tirsdagsquiz** i Edgar.
Blæst: Det er klart for ny runde med **Pøkk**. Denne gangen med duoen Ballrogg og bandet Barrage som entrer scenen kl 22.00.
Cinemateket Trondheim: Filmene *Hipsters* og *The Vanished Empire* spilles henholdsvis kl 18.30 og kl 21.00. Det blir flere visninger av disse fremover.

ONSDAG 10. FEBRUAR

Samfundet: Det er duket for **ledervalg** i Storsalen kl 18.00. I Lyche er det Sjakkturnering kl 19.00, og kl 21.00 er det jazz og vinkveld i Edgar.
Blæst: AKKS Trondheim står for en helaftens konsertkveld med bandene sine på programmet. Foreløpig er det bare sikkert at **Aurora Plastic Monster** kommer, så du må nok ta turen kl 22.00 og finne ut resten selv.
Teaterhuset Avant Garden: **Perform/ The End of the Knowers** er et arrangement som strekker seg fra i dag til og med 12. februar. Det blir et bredt utvalg seminarer og forestillinger, så ta på deg brillene og studer programmet nøye.

TORSDAG 11. FEBRUAR

Samfundet: Kom og jam i Edgar under **Åpen Scene**, eller få med deg improshow med improoperatørene i Klubben, alt fra kl 20.00.
Verkstedhallen: **Byggrevyen 2010** - *i 3D* spilles i dag, fredag og lørdag. Merk deg varierende klokkeslett de tre dagene: 19.00, 20.00 og 16.30.
Blæst: Svenskeduoen **First Aid Kit** har nylig sluppet sin første plate. Kl 22.00 i kveld har du sjansen til å oppleve dem live.
Familien: Det blir Husbråk i kveld når **Moonlight Rockets** og **Killers Are Quiet** kommer innom lokalet kl 21.00.

FREDAG 12. FEBRUAR

Samfundet: I Edgar er det **Musikkquiz** kl 20.00, og **DJ Rune** snurrer plater på Klubben kl 21.00. **Mew** blir nok det store høydepunktet når de entrer Storsalen kl 22.00, men ikke glem at det finnes alternativer. **Skalleknarpen** setter tempen på dansegulvet nede i Bodegaen, **sTormd** tar med seg skiver i alle farger på Selskapssiden, og **LL Cool L** sørger for å holde liv i Strossa. Alle platesnurrerne står klare fra og med kl 22.00. Til slutt gjester **Ingeborg Selnes** Knaus kl 24.00.
Vår Frue Kirke: Damekoret **Embla og Trondheimsolistene** starter sin miniturné med konsert i Vår Frue Kirke kl 19.30.
Blæst: Beatles, Beatles og bare Beatles. Slik blir det i hvert fall i kveld. **Dj Sir** forer deg med gamle slagere hele kvelden. Kun avbrutt av tributebandet **Revolver** som skal spille, kan du gjette hva? Beatles. Revolver er i salen fra kl 22.00.
Dokkhuset: Det blir lekent samspill når jazzbandet **Meadow** stiller på scenen kl 21.00.
Babel: Det loves spennende eksperimentell, elektronisk musikk i kveld. **Skrr**, **Tarfield** og **Gautokeino** kommer én etter én fra og med kl 20.00.
Brukbar/Supa: Det blir ny runde Diskås i kveld. **Chmmr** og **Telephones** sørger for at det blir en svett og pulserende aften.

LØRDAG 13. FEBRUAR

Samfundet: Torbjørn Isaksen og Magnus Marsdal møter til debatt i Storsalen kl 19.00. På Klubben står **Dj Jamie Danger** i sine fulle fem kl 21.00, i tillegg spinner **Popstase** opp til dans på Selskapssiden kl 22.00. **Kaizers Orchestra** trenger nok ingen introduksjon når de spiller i Storsalen kl 22.30. Til slutt blir det melodiøs hardrock med **Third Brigade** på Knaus kl 24.00.
Dokkhuset: Trondheim verdensmusikkensemble oppsummerer fjorårets eksotiske musikkreiser kl 21.00.
Brukbar/Supa: **Chmmr** slipper sin første vinylplate for Luna Flicks, og da blir det selvfølgelig releaseparty. I tillegg kommer **Dj Strangefruit** og **Morken** for å markere slippet kl 21.00.

SØNDAG 14. FEBRUAR

Samfundet: Francis Ford Coppolas mesterverk *Apokalypse Nå!* er ukens søndagsfilm, og snurres kl 20.00.
Dokkhuset: Svenske **Ale Möller Band** kommer på besøk. Ikke gå glipp av noe som er dømt til å bli en fortreffelig kveld kl 20.00.

TIRSDAG 16. FEBRUAR

Samfundet: Professor Stein Kaasa innleder til debatt om aktiv dødshjelp kl 19.00 i Klubben. Hvis du synes det blir litt for tungt og dystert, kan kanskje **Fotokurs** på Selskapssiden eller **Tirsdagsquiz** på Edgar friste mer.
ISAK Kultursenter: Café Nordsør inviterer til klimamøte, tittelen lyder *A Sustainable Energy Future – Conflicting Agendas?* Dørene åpner kl 19.00.

ONSDAG 17. FEBRUAR

Samfundet: Som alle onsdager blir det lillelørdag live, med jazz og vinkveld kl 21.00.
Blæst: Det blir releasekonsert med **Dina Misund** i kveld. Startskuddet går kl 21.30.

TORSDAG 18. FEBRUAR

Samfundet: Kult filmen *The Rocky Horror Picture Show* vises på storskjermen i Storsalen kl 20.00. Det blir kostymer og sceneshow. Samtidig er det også Åpen Scene i Edgar.
Familien: Plateaktuelle **American Suitcase** og **Deleted Waveform Gatherings** gjør en felles innsats for å lage sykt bra stemning på lokalet i kveld fra kl 21.00.

FREDAG 19. FEBRUAR

Samfundet: I Edgar kl 20.00 er det Musikkquiz. På Strossa står dj-ene og produsentene bak Beatfoundation klare kl 22.00. Til slutt spiller **Oslo Inn** på Knausscenen kl 24.00.
Blæst: Bandet **Manna** fra Bodø spiller eksotisk, feit reggae kl 22.00.
Dokkhuset: Pianist **Sveinung Bjelland** sitter på scenen fra kl 20.00.

LØRDAG 20. FEBRUAR

Samfundet: Professorene Hoff og Helgerud inviterer til et spennende samfundsmøte - *Skal det være litt dop?* Dørene åpner kl 19.00. Medlemmene i Explorers Record Club returnerer fra jungelen, og har med seg spennende nye artefakter til Selskapssiden kl 22.00. Lokalbandet **Your Headlights Are On** avslutter kveldens program kl 24.00 på Knaus.
Blæst: Fra kl 21.00 blir kvelden en tribute til den amerikanske 70-tallsduoen Steely Dan.
Dokkhuset: Et helspekket program møter deg hvis du tar turen til Dokkhuset kl 14.00. Her vil du finne **Michael Duch**, **Tone Åse**, og **Trond Engum** med alle de forskjellige fargene de bringer. Senere kan du også få med deg **Kirsti Huke Kvartett**, som stiller klar på scenen kl 21.00.
Brukbar/Supa: Ukens Onsert tar opp blant annet dj-konseptet *Gold Soundz*. Oppmøte kl 22.00.

SØNDAG 21. FEBRUAR

Samfundet: Ukens søndagsfilm er *Tideland*, og dørene åpner kl 20.00.

MANDAG 22. FEBRUAR

3B: Nina og Stine kommer på at tanken om julebord har gått dem helt forbi, og ønsker å gjøre opp for det i kveld. Det blir verken ribbe eller pinnekjøtt, men litt ekstra akevitt skal kompensere for dette. Du er herved invitert.

TIRSDAG 23. FEBRUAR

Som perfeksjonert klokkeverk stables ny Dusk i ditt nærmeste jernstativ før dagen er omme.

Spitposten!

NR. 3 2010, 12,1875. ÅRGANG

Spit *(frå lågtysk)*, erting, krenking; spott

Spitdvergen kommenterer
(sånn som i Bubladet men uten poeng)

Spitposten registrerer:

...at nå skal det bli andre **boller** på campus
...at SiT on this shit, det tror vi ikke på
...at **bolle**mushangoutbula DownSTown fortsatt er godt besøkt av kriminelle
...at skal det være en **nyhet**?
...at uff, det var **døvt**
...at **hæ**?
...at fitteblekka er **blodigere** enn noen gang
...at har den tatt et bad **i mens**?
...at nei, det er det ikke **lov** å si
...at noen havna **utpå** - igjen
...at apropos utpå - Samfundets nye medlemmer får det til å **brenne** på huset
...at intens varme og utløst sprinkelanlegg betyr visst **kokt** kyllingfilet på Lychemenyen
...at det er **neppe** tilfeldig
...at på snakk om neppe, ekspertene tror vinneren av den store **prixen** kan sørge for to på rad for Norge
...at apropos tallet to, det var nok bare Pirum-**bruntuppene** som svei av kontantkortet på stemmer
...at det nok ikke var hårene deres som **reiste seg** under finalenummeret
...at TV'n har malt logoen sin i **gull**
...at spiten neppe lar seg lure, **ugleburet** er nok fortsatt ingen gullgruve
...at nå snakker vi **ikke** om økonomi, altså
...at men det gjør tydeligvis Samfundet-**bookerne**
...at 350 kroner er da en rimelig sum for å lukte på **svetten** til Brøndbo-brothers?
...at vi kjenner et **homokor** som sikkert har betalt en million
...at her blir det **HIV**, rai-rai!
...at Junde Jødes ledej **snajt** pakkej koffejten
...at det højes heilt **jeevligt** ut
...at...Neeeeeeeida
...at det kunne vært verre; det kunne vært ei liksomfeministisk **blondine** med nasal stemme på nynorsk
...at **beltested**?
...at det er mangel på gunstig **underlag** i Vancouver
...at hør på oss neste gang: Legg det til **Gråkallen**
...at NTNUI stiller sikkert **opp** som vertskap
...at noen må jo tjene pengene om de skal hive UKA i **dass**
...at det var jo et **hyggelig** bilde
...at det er farlig å stoppe for å **tisse** i veikanten for tida
...at ikke så mye fordi du kan bli **skutt** bakfra, men tenk om du har stereoen på og bildøra åpen, og Didrik Solli-Tangen plutselig er på radion
...at apropos radion, nye regler forbyr dem å spille musikk av band som **fronter** et homofilt budskap
...at altså faller **inntektsgrunnlaget** til Pirum bort, sammen med Vampire Weekend
...at så kommer vi ikke til **EM** heller da
...at 0-0, 1-0, 0-0, **0-8**, 0-0, 1-0, 1-2, 9-0
...at binærkode er **trist** på fotballnorsk
...at nå bruker de **burka** for å rane postkontorer også
...at her har **NOKAS**-gutta mye å lære
...at snart går vel b-gjengen også med en elegant liten **niqab**
...at nei, nå er det på **tide** å gå hjem
...at **højte** du det eller?
...at det har underlige **tider** å spille fotball på over dammen
...at hallo, noen skal på **jobb** om en time
...at én gang til så de bakerste hører det: Bikkjeeeeeeen, min aaaaalær bæste **vææn**!

Fylte vommen før bollebråket

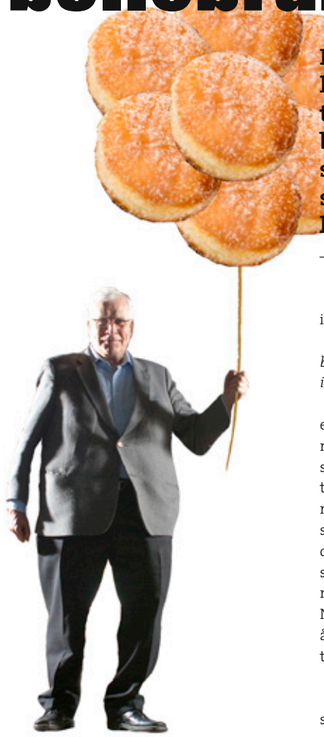

Digernes forlater et synkende skip, en gang fylt til randen med søtt. Tilbake står, eller snarere sitter, en SiT-kaptein i sin berlinerduftende lugar.

– Smatt, smatt!

– Er det deg, rektor Digernes?

– Hva? Ja, det er meg, ja! Jeg er så innmari mett!

– Hva er det du driver med? Vi skal bare ha en kommentar om bolletilbudet i SiT-kioskene.

– Akkurat! Jeg hører deg litt dårlig, jeg er nemlig på vei til Berlin – berlinerbollenes mekka. Jeg tømte SiT-kioskene for snadderet i går og nå er jeg jaggu nødt til å ha mer. Heldigvis hadde jeg med litt niste, men nå slikket jeg akkurat av de siste restene som hadde satt seg fast på det høyre brilleglasset. Det går hardt for seg når jeg fortærer disse deilige, ovale – mmmh, nam,nam,nam – lekkerbisknene! Nå stikker jeg til Tyskland for mer, like greit å slå på stortromma og ete seg helt inn til kjernen. Ich bin ein berlinerbollebajas!

– Har du blitt diger, Digernes?

– Enkelte kaller meg bælfeit – selv liker jeg å se på meg selv som en livsnyter. Er jeg en gladgutt og elsker godt bakverk? Skyldig! Og nå skal det bli mer, i natt drømte jeg om en tysk tenketank fylt med berlinerboller, og romantiker som jeg er følger jeg mine drømmer!

Andre boller i Norge

Tilbake i Norge sitter driftssjef Bjørn-Henning Hammer i SiT Kafé. Han er trist og har søkt tilflukt i en kurv full av bollesmuler, i midten av en av SiTs kafér. Rundt ham står en gjeng illsinte ansatte fra avdelingen for Idrett og friluftsliv i Trondheim kommune.

– Hammer, er du der? Hvordan takler du dette?

– Hvorfor er alle så sinte? All mat er god! Det er tomt for berlinerboller, så noen må tydeligvis ha satt pris på dem. Det var Digernes sitt forslag, han sa han var «fysen på noe søtt».

– Hva blir neste satsningsområde for SiT etter dette?

– Til neste uke blir det frityrstekt marsipanbløtkake til alle. Vi selger til spottpris, dere livsglade og aktive studenter trenger vomfyll! Dessuten er det jo litt eggehvite i marsipan. Og egg er jo sunt.

Hammer har problemer med å fortsette, idet en råtten mango treffer ham i pannen. Flere frukter følger på, og han synker sammen i berlinerbollekurven. Vi beveger oss forsiktig ut av infernoet – de siste bollesmulene er dekket av dårlige druer. **SP**

Schieldrops skattkammer

Spitposten presenterer dykk i Edgars mangfoldige boksamling.

«The kitchens of a large airline are far bigger and more complex than those of any hotel, and much more subject to strain. (...) Airlines will go to great lengths to get the right ingredients.»
Airport International, Brian Moynahan (1978)

«Den lille radioen kom frem fra sitt skjulested i Nicks posete bukser. Svarsignalet kom nesten med en gang.
– AXHQS. AXHQS. Kom inn N-3. Kom inn N-3.
Nicks melding var omtrent like kort.
– N-3 til AXHQS. Rapporterer suksess. Jeg gjentar. Suksess. Plan A øyeblikkelig. Gjentar. Plan A øyeblikkelig.»
Killmaster viser tenner (original tittel: Hanoi), Nick Carter (1967)

«Aner nokon av deim som no ringe i sin makelege bordtelefon kva det kosta av slet til å bringe dei denne sin makelegdom?»
Marit (1937), i Telefolk forteller (1980)

«Den vesle oteren, Lulu, reiste sig spent på bakbenene. Han stirret nedover svaberget der mor hans var forsvunnet. Hun og onkel Huggtann hadde nettop dukket under vannet nede ved bryggen.»
Lule pass dig, Eli Quisling Nordvik (1937)

«Før han satte kursen for Granåsen, lovte han å be Berit Bakkejordet ut straks VM var over. Jenta var langt fra noe gudsord fra landet og vel verdt å oppvarte, tenkte fotografen. Siden han hadde satt igjen bilen oppe i VM-anlegget dagen før, tok han en mediebuss fra Pirsenteret.»
Varg i VM, Egil Hyldemo (1997)

VIL VÆRE MED PÅ LEKEN: Mens Terje valgte å jobbe med det praktiske, ble jeg teoretikeren. Jeg leker aldri lenger, jeg utarbeider bare prosjekter som lar andre leke, innrømmer en åpenhjertig Knut Solberg til Spitposten.

Liv og død i Dødens dal

Dødens dal bygges om til lekehimmel av en mann som har bygget hele sitt liv på lek og moro.

Sommeren 2011 skal Gløshaugen idrettspark stå ferdig. Da åpnes Dødens dal opp for et helt nytt sett med aktiviteter, forteller øverstkommanderende i SiT Knut Solberg.

– Vi lager nye åpninger inn i dalen for mennesker som aldri før har tort å komme dit. Og når man lager nye åpninger inn i en dal, er det ikke lenger en dal. Den blir mer som en slette. Jeg og boligadmiral Terje Bostad har kost oss masse med det faktum, forteller Solberg stolt.

Iskaldt hele året

Mens Solberg slår seg på vommen og ler hjertelig av egen sprudlende kreativitet, blar spitredaksjonen gjennom dokumentene på pulten hans. Det viser seg blant annet at Dødens dal skal få en helt ny kombinert skøyte- og bowlingbane med verdens mest avanserte is, og under isen skal Bostad få bygge atomkraftverk.

– Det har Bostad fortjent, forteller Solberg mens han smører hudkrem på vommen.

SiT har brukt store midler på å finne ut at grus, som i dag ligger på fotballbanen i Dødens dal, er håpløst umoderne. Is, derimot, er ekstremt moderne.

– Og i alle fall når det er et atomkraftverk under isen, skyter Solberg inn.

Selve isen skal også bli blant verdens mest avanserte, og mens Solberg prater med oss, tester Bostad forskjellige istyper utenfor kontorvinduet.

– Se så skjønn han er alene med skøytene sine. Terje er i ferd med å bli stor. Han trenger ikke meg til å passe på ham hele tiden, sier Solberg med en gråtkvalt stemme.

Alt på en gang

Med ett faller et mørke over rommet, og Solberg lar hodet synke og armene falle fra vinduskarmen. Han går sakte tilbake til den store mahognipulten sin og setter seg tungt ned i stolen.

– Dette er mitt magnum opus, vet du. Dødens dal blir mitt største og viktigste prosjekt i hele karrieren. Men likevel føles det så tomt. Mens Terje valgte å jobbe med det praktiske, ble jeg teoretikeren. Jeg leker aldri lenger, jeg utarbeider bare prosjekter som lar andre leke, sier Solberg med tårer i øyenkroken.

Han forteller hvordan Dødens dal skal være en varm blomst i et ellers kaldt ødeland av skjemaer, byråkrati og SiT-kaffe. Der kan man leke alle ting på én gang på ett sted.

– Skøyter, fotball, polo, darts, loppespill, fløytespill, leirdueskyting, karuseller, elefanter og tapirer. Alt skjer på en gang! Men egentlig gjør jeg alt dette kun for at Terje skal bli værende, slik at han alltid kan ha det gøy. Vi bygger til og med en egen hoppbakke han kan kjøre med sparken sin i, hulker Solberg desperat.

Ensom konge

Solberg løfter opp en gammel trekjelke som han stryker på mens han hvisker om roseknopper og sånne glasskuler med liksomsnø inni.

– Hvis Terje flytter for å bli voksen blir jeg helt alene her i det kalde isslottet mitt, og hva gjør jeg da? Jeg kan selvfølgelig sitte og skru atomkraftverket av og på, men det er ikke så morsomt i lengden, hvisker Solberg.

Med ett hopper Solberg frem fra pulten og stirrer på Spitpostens smånervøse reporter.

– Ikke la dette skje med deg! Ikke bli voksen! Det er et helvete fylt av såre minner om alt det du likte å gjøre før. Dra ut i verden og fortell dine medstuderende dette. Fortell før det er for sent!

Mens SiT Helse sleper Solberg avsted i tvangstrøye og lenker, lurer Spitposten på om mannen kanskje har rett. **SP**

RETURADRESSE
Under Dusken
Postboks 6855, Elgeseter
7433 Trondheim

ØYEBLIKK *– Bilder fra medarbeidere i Under Dusken*

Flukt

Fotograf: Lars Erlend Leganger - Everything starts as someone´s daydream Larry Niven (1938-)

BAKTANKER

Your ride is here

Jeg satt på toalettet for noen somre siden og leste Illustrert Vitenskap. Det var en av de artiklene om hvor uendelig stort universet er. Jeg hater de artiklene. Uendelig stort i tid og rom, og du er uendelig liten og ubetydelig. Det overrasker meg ikke om de må kutte i opplaget.

Noen tanker streifer såvidt. Andre blir sittende.

Jeg får ikke sove. Jeg ligger i senga og tenker på at jeg ikke får sove. At jeg vet hvordan denne boka slutter. At det ikke blir noen oppfølger. At det vil fortsette i det uendelige, uten meg. At ingen vil huske meg. At om jeg ikke lenger er, kan jeg ikke vite at jeg er blitt forbigått. Hvordan er det å ikke være? Det er i hvert fall utenfor min fatteevne. Jeg kniper igjen øynene. Svart. Det knyter seg i brystet på meg, jeg får ikke puste, og hjertet slår urytmisk.

Legen sier at det ikke er noe i veien. Det er det heller ikke. Jeg er ikke alene. Fem milliarder bøker skal slutte på samme måte.

Vi kjente hverandre ikke godt, du og jeg, for du ble voksen lenge før meg. Men du trodde heller ikke noe på alt snakket om at boka ville få en oppfølger. Nå i sommer hadde jeg deg i armkroken min. Jeg var full og du var full. Vi ravet rundt i gatene. Gatelyktene ga oss lys. Vi snakket om ting vi ikke hadde snakket om før, og de lure øynene dine så på meg på en måte som fikk meg til å føle meg stolt – likte du den jeg hadde blitt?

Jeg vet ikke hva du tenkte, men du hadde visst det lenge alt.

Jeg ville snakke med deg. Jeg tenkte at du hadde alle svarene. Men neste gang vi møttes greide du ikke å gå uten hjelp. Og vi snakket om overfladiske ting, for datteren din hadde femårsselskap. Jeg måtte desinfisere hendene før vi hilste, og fikk ikke gi deg en klem. Og øynene dine hadde gitt opp.

De hentet deg i morges. Og på telefonen fortalte min mor meg at hun hadde vondt i hjertet. Dette er meningsløst. Jeg ser ikke at det gir mening på noen som helst måte. Mor fortalte at mannen din skalv så kraftig at han måtte ha hjelp fra din datter med telefonen.

Og jeg gråt ikke engang. Jeg satt bare satt der og tenkte på sommeren. Det skammer jeg meg over. Brødrene dine er blitt menn. Vi fleiper slik vi alltid har gjort. Dere er så like.

De fortalte meg at du gikk gjennom stadier av fortvilelse, sinne, skuffelse og til slutt aksept. Kanskje var det barnslig å tro at du hadde alle svarene.

Nå kjenner jeg mer av historien. Det er den fineste boka jeg har lest. Den skulle vært mye lengre.

Zevon